

4/2013

REPORT

Edelweiss Raid 2013

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY JE TADY UŽ DVACET LET

VYZNAMENÁNÍ za záchranu lidských životů

Ve čtvrtek 28. března na ruské ambasádě v Praze převzali ocenění čeští vojáci, kteří se podíleli na záchraně posádky ruského letounu An-30, který vloni 23. května havaroval během přistání na letišti v Čáslavi.

Za nezištnost a vysokou profesionalitu, kterou prokázali při záchraně občanů Ruské federace, prezident Vladimír Vladimirovič Putin vydal 15. listopadu 2012 rozkaz číslo 1547, na jehož základě jim byla udělena medaile „Za záchranu smrtelně ohrožených“. Toto vysoké státní vyznamenání jim osobně předal velvyslanec Ruské federace v České republice Sergej Borisovič Kiseljov.

Během slavnostního setkání na velvyslanectví v pražské Bubenči několikrát zaznělo, že tehdy v květnu o životech rozhodovaly vteřiny. Díky pohotovosti našich vojáků nikdo nezahynul. Major Josef Knapík zasahoval přímo na palubě letadla, poručík Igor Minčík jako řidič letového provozu 21. základny taktického letectva skvěle zvládl všechny krizové momenty, praporčík David Plavka a rotmistr Jan Sucharda jako příslušníci vojenské hasičské jednotky odvedli dokonalou práci.

„K mimořádným výkonům jsou ovšem zapotřebí mimořádní lidé. Takoví, kteří se nespokojí s povrchností a rutinou, ale mají hluboký vztah ke své profesi i ke svým povinnostem. Správní lidé na správných místech,“ uvedl náměstek ministra obrany pro personalistiku Michael Hrbata a dodal: „Let, který špatně skončil, patřil k programu s názvem Otevřené nebe. Dovolte mi malý příběh. Nenadálá katastrofa ukázala, že v těch nejtěžších chvílích se pod otevřeným nebem otevřela v gestu nezištné pomoci také lidská srdce.“

Josef Knapík připomněl, že se jednalo o situaci, která vznikla během několika okamžiků a měla jediné řešení – neváhat a jít do toho. Všechno to prý mělo velmi osobní charakter, všechno se to odehrávalo tady a teď. „Snažil jsem se všemi silami dostat ven i ruského kolegu. Sám jsem to ale nezvládl. Vytlačil jsem tedy před sebou všechny ven a pak jsem běžel k hasičům, abych jim řekl, že na palubě zůstal ještě jeden člověk,“ líčil osudné okamžiky major Knapík.

„Letecké katastrofy mívají často fatální důsledky,“ řekl náčelník Generálního štábu Armády České republiky generálporučík Petr Pavel a pokračoval: „Díky vašemu výcviku, profesionalitě, odvaze a vysokým lidským kvalitám tato katastrofa fatálně neskončila. Nikdo z těch, kteří byli na palubě, nezahynul. Za to vám patří můj dík a obdiv.“

Autor: podplukovnice Pavla Poláková

Prezident republiky jmenoval nového ministra obrany	2
Deset redakčních minut s ministrem obrany Vlastimilem Píckem	3

KARIÉRA

Stříbrná armáda (2. část)	4
---------------------------	---

MISE

Odznak pro ostřílené bojovníky	7
Chrání francouzského generála	20

TÉMA ROKU

Stalo se (v armádě) před dvaceti lety	10
Duben 1993	

VZDUŠNÉ SÍLY AČR

Podlý útok laserem	12
Neviditelný strážce Gripenů	30

VÝCVIK

Lehký a hodně mobilní	14
Edelweiss Raid 2013	36

MY A NATO

Pozor na myšlenkové pasti	16
Chemici varovali vojska před hrozbami	18
Namísto peněz letové hodiny	27

LOGISTIKA

Řidičský majstrštyk	22
---------------------	----

TECHNIKA A VÝZBROJ

Orel námořní pěchoty V-22 Osprey (1. část)	23
Mi-24 Hind	43
Lehké kolové obrněné vozidlo IVECO M65E 4x4 LOV	45

IZS

Zóna 2013	32
-----------	----

DUCHOVNÍ SLUŽBA

První kaplanka	34
----------------	----

PAMÁTNÉ DNY RESORTU MINISTERSTVA OBRANY

Bitva u francouzského Arrasu	38
------------------------------	----

PERSONALISTIKA

Po aprílu do zeleného	47
-----------------------	----

Dva přírůstky do rodiny resortních webů: armádní turistika a rozcestník	19
Military English	41
Historické čestné názvy	48

Prezident republiky jmenoval nového ministra obrany

Prezident republiky Miloš Zeman dne 19. března 2013 na návrh premiéra jmenoval ministrem obrany dosavadního prvního náměstka Vlastimila Píčka. K hlavním úkolům, které nového šéfa úřadu čekají, patří vyřešení otázky nadzvukového letectva v armádě, finalizace branných zákonů, restrukturalizace ministerstva a také postupné stahování jednotek z Afghánistánu.

Při jmenování prezident Zeman zdůraznil, že si někdejšího náčelníka Generálního štábu AČR Vlastimila Píčka váží jako odborníka, který zná problémy svého resortu. „My všichni víme, že v minulých vládách, ať byly levicové, nebo pravicové, ne všechny ministry obrany bylo možné označit za profesionály,“ podotkl a popřál mu mnoho úspěchů.

„V jeho osobě přichází na pozici ministra obrany renomovaný odborník,“ uvedl na tiskové konferenci premiér Petr Nečas. Podle něj je Vlastimil Píček schopný od prvních okamžiků plnohodnotně pracovat. „Je tady celá řada důležitých úkolů, které musí být splněny,“ zdůraznil s tím, že vzhledem ke skutečnosti, že nový ministr svůj úřad zná, nedostane sto dní, ale jen sto minut hájení.

Petr Nečas i Vlastimil Píček jako prioritu označili jednání o vyřešení osudu nadzvukového letectva v Armádě České republiky. Premiér sdělil, že česká strana nemá zájem rozhodování příliš protahovat – mimo jiné i proto, aby vzdušné síly Armády ČR měly jasnou představu o tom, co se bude dít v následujících měsících a letech. O věci jednal v polovině března v Bruselu se svým švédským protějškem Fredrikem Reinfeldtem a čeká, že Vlastimil Píček bude v kontaktu se švédskou ministryní obrany.

Vlastimil Píček doplnil, že by chtěl dokončit a vládě předložit „balíček branných zákonů“, především rozsáhlý návrh změny zákona o vojácích z povolání, která má řešit i problematiku platů. Dále se chce podílet na optimalizaci a restrukturalizaci ministerstva, jeho civilní i vojenské části, a zabezpečit kvalitní účast v zahraničních misích. Ta je podle prezidenta Miloše Zemana jedním ze dvou základních úkolů Armády ČR spolu s podílem na integrovaném záchranném systému ČR.

Připravila redakce www.army.cz

Deset redakčních minut s ministrem obrany Vlastimilem Píčkem

Pane ministře, v prosincovém rozhovoru, ještě v pozici prvního náměstka, jste na redakční otázky odpovídal po tradičních sto dnech hájení, nyní jste byl chráněn pouze sto minutami. Jaké byly a co se v nich dalo zvládnout? Natáhl jste si budík...

Sto minut je skutečně velice krátká doba, a upřímně řečeno, byl jsem tímto vyhlášením pana premiéra mírně překvapen. Zřejmě tím chtěl naznačit, že nemám žádnou dobu na rozkoukání a že se mám pilně pustit do práce na resortu Ministerstva obrany. Pokud se mne ptáte, co jsem oněch sto minut dělal, pak sled událostí byl velmi rychlý. Setkal jsem se s představiteli ministerstva, a to jak civilní, tak i vojenské části. Seznámil jsem je s mými představami o chodu mnou řízeného úřadu a požádal je o vzájemnou spolupráci. S odstupem času vidím, že to byly velice intenzivní minuty. Navíc mne čekala pošta, která se zde nahromadila. A budík? Ten jsem neměl čas si ani natáhnout.

Reorganizace resortu je v plném proudu. Jak vnímáte dosavadní průběh tohoto procesu?

Realizace celé reorganizace je jednou z hlavních priorit mé práce. V letošním roce nás čeká hlavní realizační fáze. Na poradě vedení jsme jednali o postupu prací při naplňování jednotlivých etap reorganizace. Potvrdilo se, že úkoly vázané k datu 1. dubna 2013 byly splněny. Nyní nás čeká objemnější balíček prací s datem realizace 1. července 2013.

Lze tedy konstatovat, že změny, které byly oznámeny, jsou postupně realizovány a žádné další úpravy neplánujete?

Ano, k žádným dalším změnám nedochází a v letošním roce docházet nebude.

Základní podmínkou připravených armádních reforem je schválení nového zákona o vojácích z povolání a zákona o odměňování vojáků z povolání, tak aby mohly začít platit od počátku příštího roku. Nedostáváme se v tomto směru do určitého časového skluzu?

Oba zákony prošly meziresortním připomínkovým řízením a podané náměty byly do dokumentů zapracovány. V nejbližších dnech je budu předkládat vládě ke schválení.

Jaký předpokládáte průběh schvalovacího procesu ve vládě?

Vzhledem k tomu, že jsme se poměrně dlouho vypořádávali s připomínkami a věnovali jim náležitou pozornost, nepředpokládám nějaké další dotazy či diskuse k předkládaným zákonům.

Takže vojáci mohou být klidní a od 1. ledna 2014 tyto zákony vstoupí v platnost?

Doufám, že od prvního ledna příštího roku zákony platit budou. Udělám pro to vše, co je v mých silách a v mé pravomoci.

Řada jednotek a vojáků s netrpělivostí očekává, jaký bude další vývoj v oblasti vysílání jednotek do zahraničních misí. Hovoří se o takzvané po afghánské etapě. Lze intenzivním výcvikem získávat potřebné zkušenosti a udržet české jednotky na vysoké profesionální úrovni, schopné k nasazení a udržení v případných místech konfliktů?

Zahraniční mise jsou jedním z hlavních témat jednání na nejvyšších setkáních představitelů různých mezinárodních organizací, především Severoatlantické aliance. Domnívám se, že určitý přelom pravděpodobně nastane na červnovém zasedání aliančních ministrů obrany, kde lze očekávat zásadní prohlášení k situaci v Afghánistánu. Pro Armádu České republiky se situace nijak nemění. Máme schválený mandát, který chceme dodržet, a to také při jednáních deklarujeme našim koaličním partnerům. České jednotky budou postupně z Afghánistánu odcházet s tím, že na konci příštího roku by zde mělo působit zhruba sto padesát vojáků. Co se týká dalších misí, jsem velice rád, že naši vojáci převzali k 1. dubnu 2013 operační úkol v rámci mise Evropské unie v Mali.

Účast v zahraničních operacích byla zdrojem téměř nenahraditelných zkušeností. Nebude nám tento deficit při plnění některých úkolů scházet?

Domnívám se, že ne. Za prvé, v zahraničních misích se za posledních dvacet let postupně vystřídal, ať už například na území Bosny a Hercegoviny, v Kosovu, v Iráku, či nyní v Afghánistánu, přes pětadvacet tisíc vojáků, kteří získali velmi mnoho cenných zkušeností a vojenských dovedností, jimiž stále disponují. A za druhé, ve zminěné po afghánské etapě, půjdeme cestou maximálního zintenzivnění výcviku, především účasti na zahraničních cvičeních. Po dohodě s náčelníkem Generálního štábu AČR zvýšíme objem těchto aktivit – prioritně u těch jednotek, které musí být připraveny deklarovat své schopnosti v rámci brigádního úkolového uskupení.

Je na mladých důstojnících, jak se naučí komunikovat s vedoucími praporčíky a využít jejich potenciál ve prospěch celé jednotky

Stříbrná armáda

2. část

Jak jsme informovali v minulém čísle, institut vrchních a vedoucích praporčíků v letošním roce oslaví deset let svého trvání. Proces posilování početního stavu poddůstojnického a praporčíckého sboru na úkor důstojnického, odstartovaný profesionalizací naší armády, nadále pokračuje. Dochází k významným nejen kvantitativním, ale i kvalitativním změnám. A právě proto jsme se nejen tomuto institutu, ale celému poddůstojnickému a praporčíckému sboru rozhodli věnovat další prostor.

Vrchní praporčík AČR štábní praporčík Petr Seifert se netají tím, že institut vedoucích a vrchních praporčíků považuje za jeden z hlavních ukazatelů a symbolů stupně pokročilosti profesionalizace armády. „To je institut, který byl zaveden krátce před profesionalizací ozbrojených sil a stal se jejím symbolem, znamenal faktický odklon od branecské armády řízené výhradně důstojnickým sborem k armádě profesionální. Pro tu je typická centralizace plánování a decentralizace výkonu, který je realizován na té nejnižší úrovni. Zavedení vedoucích a vrchních praporčíků poskytlo mužstvu, poddůstojníkům a praporčíkům příležitost podílet

se na rozvoji ozbrojených sil v těch oblastech, které jsou spojené s jejich působností. Já osobně, pokud nebudou vrchní a vedoucí praporčíci akceptováni a zavedeni všude tam, kde by podle mého názoru být měli, nebudu profesionalizaci považovat za ukončenou a úspěšnou.“

V této souvislosti je potřeba říci, že největší problémy institutu vrchních a vedoucích praporčíků tak trochu souvisí s kvapnou profesionalizací našich ozbrojených sil. Podle štábního praporčíka Kolesy se ještě v současné době projevuje legislativní nepřipravenost profesionalizace naší armády před osmi lety. Tyto procesy dohání

s mnohaletým zpožděním reálný život a řešíme je takřkajíc za pochodu.

„Veliteli a vrchními praporčíky jsem byl po převzetí funkce neustále dotazován, kdy budou mít vedoucí a vrchní praporčíci jednotně stanovené povinnosti. Začal jsem se tím zabývat a bohužel jsem v průběhu roku 2012 musel konstatovat, že problém je v novelizaci předpisu Vševojsk 1-1, která je z nerůznějších důvodů neustále odkládána. Proto jsme ve spolupráci s mými kolegy připravili nařízení náčelníka Generálního štábu, které vedoucím a vrchním praporčíkům jednotným způsobem stanovuje funkční povinnosti. To vstoupilo v platnost počátkem března,“ upozorňuje štábní praporčík Seifert. „Jako druhý krok bychom rádi připravili koncepci rozvoje funkcí vedoucích a vrchních praporčíků. Tuto záležitost nám opět posvětil generálporučík Pavel. V letošním roce vypracují koncepci tak, aby nám bylo jasné, kde a u jakých jednotek a na základě jakých

kritérií budou vytvářena místa vedoucích a vrchních praporčíků.“

Motivovat ty nejlepší

Většina námi oslovených odborníků na institut vrchních a vedoucích praporčíků se shodla v tom, že v naší armádě je v praporčíckém a poddůstojnickém sboru dostatek výrazných osobností a kvalitních odborníků. Problém je ale v tom, jak ty nejlepší jedince patřičně motivovat a dostat do těchto funkcí. „Kariérní řád v naší armádě podle mého názoru již nějakou dobu existuje, pouze se tomu tak neříká. Jedná se o celkový souhrn ustanovení zákonů, nařízení vlády, normativních výnosů a rozkazů, které nějakým způsobem zasahují do oblasti řízení lidských zdrojů. Bohužel stále ještě chybí soubor základních principů a pravidel, které by celý systém zastřešily a které by vytvořily jasně pochopitelnou a viditelnou kostru kariérního řádu. My dneska nemůžeme vytáhnout nejlepšího zástupce velitele čtyři a říci mu, půjdeš dělat vedoucího praporčíka roty. On se totiž samozřejmě zeptá, co za to bude mít. A my mu musíme po pravdě říci, že ho možná přeložíme, dáme mu mnohem více povinností a ubere mu na platu. Jen málokdo takové podmínky

akceptuje,“ vysvětluje štábní praporčík Seifert. „Je problém dostat ty nejlepší lidi nahoru. S tím samozřejmě nemohu být spokojený. Proto se tolik angažuji v kariérním řádu, v systematizaci funkcí, v připravované legislativě. Snažím se ten systém ovlivnit, aby co nejlépe fungoval v náš prospěch a lidé byli v rámci ozbrojených sil patřičně motivováni. Jenom tak dostaneme kvalitní praporčíky tam, kam patří. Tedy na místa vedoucích a vrchních praporčíků.“

Změny, které by měly pomoci

Jisté změny v tomto směru přinese nadcházející reorganizace. Vrchní praporčíci budou ustanoveni u obou velitelství a u všech nově zřizovaných agentur. Na druhou stranu budou tyto funkce zrušeny u všech stacionárních útvarů současného Velitelství sil podpory. V souvislosti s nově připravovanou systematizací by plánovaná hodnota u vrchních praporčíků velitelství, agentur, brigád, základen a pluků měla být štábní praporčík, u vrchních praporčíků praporů a oddílů nadpraporčík a u vedoucích praporčíků rot a baterií praporčík. Toto opatření je nutné k tomu, aby byla zachována motivace praporčíků ke kariérnímu postupu a aby se zacelila mezera mezi brigádami a Generálním štábem, která pro příslušníky praporčíckého sboru vznikne po zrušení obou velitelství sil.

Mnohé by v tomto směru mohl změnit také nový platový zákon, ve kterém základ pro výši odměňování představuje dosažená hodnota. Nejvyšší praporčícké hodnosti jsou v něm přitom lépe honorovány než nejnižší důstojnické. Návrh tohoto zákona vyvolává právě v této souvislosti určité diskuse. „Ať už se podíváme na britskou, či americkou armádu, tak tam je naprosto běžné, že praporčík ve vyšších hodnostech má větší plat než začínající důstojník. Je to logické, oceňují se takto zkušenosti a znalosti, které ten člověk má. Vždyť je na vrcholu své kariéry. Tato změna v naší legislativě představuje určitý odklon od současného nevyhovujícího a demotivujícího systému a posouvá nás vpřed mezi armády NATO, které rozvíjejí svůj praporčícký sbor. Jedná

se o akceptaci moderních trendů, jež probíhají v armádách na západ od nás. V žádném případě by to nemělo být chápáno jako problém související s postavením vojáka ve funkční nebo hodnostní hierarchii, která je tím narušena,“ dodává Petr Seifert.

Vztahy s důstojníky a komunikace

Občas se také stává, že mladí důstojníci přicházející ze škol mají problém akceptovat postavení vedoucích praporčíků. Nejedná se o nic nového pod sluncem. Tento námět byl mnohokrát zpracován především americkou kinematografií a v našich ozbrojených silách je široce diskutován.

Noví důstojníci přicházející do armády z Univerzity obrany se se systémem vrchních a vedoucích praporčíků poprvé setkávají ve Vyškově. Zde mají možnost se v průběhu základní přípravy v praxi seznámit s vedoucími a vrchními praporčíky. „Organizujeme také celou řadu akcí, během kterých poskytujeme určitý servis vybraným skupinám z řad důstojnického sboru a vysvětlujeme jim nejenom zkušenosti s tímto systémem, ale i jeho výhody. Zároveň je upozorňujeme na problematické body vzájemné spolupráce. Jedním z nich je například mentoring. V moderních armádách NATO je zcela běžné, že praporčíci mentorují i nové důstojníky u jednotky. Převzali jsme tento trend a snažíme se velitelům vysvětlit, že se jedná o prospěšnou záležitost s příznivým dopadem na odbornou úroveň mladých důstojníků,“ zdůrazňuje štábní praporčík Seifert. „Setkáváme se samozřejmě s názorem, že tohle by neměla být naše parketa. Pokud se však podíváte na činnost velitele roty, který má spoustu práce se splněním všech stanovených cílů jednotky a jejím zabezpečením v oblastech plánování zdrojů, výcviku a dalších záležitostí a zároveň se připravuje pro svůj kariérní postup, tak je to přesně vedoucí praporčík, kdo má patřičné zkušenosti a čas, jež může a musí věnovat rozvoji všech příslušníků jednotky. Mentoring je jedním ze základních nástrojů, jak si například praporčíci v americké armádě získávají respekt důstojníků, a to prostřednictvím předávání znalostí a zkušeností. Proto tvrdím, že by se velitelé měli

naučit používat vedoucí a vrchní praporčíky jako svůj nástroj k rychlejšímu a efektivnějšímu dosažení všech cílů jednotky a k uvolnění si vlastních rukou k řízení. Je to samozřejmě o týmové práci a o pochopení rolí jednotlivých sborů. Při prezentacích problematiky pro důstojnický sbor říkám, že jednoho dne v kariéře většiny důstojníků přijde okamžik, kdy se setkají s vedoucím nebo vrchním praporčíkem. Je jenom na nich, jak se s tím vyrovnají a jak budou schopni využít jejich potenciálu pro svůj další kariérní postup, který je založený na výkonu jejich jednotky a tím i na spolupráci s nejzkušenějším vojákem. Pro lepší komunikaci jsme v letošním roce zařadili do našich aktivit seminář pořádaný ve spolupráci s Texaskou národní gardou a zaměřený na vztah vedoucího praporčíka a velitele roty a jejich každodenní činnost.“

Vzdělání versus zkušenosti

Kariérová příprava vedoucích a vrchních praporčíků a obecně poddůstojníků a praporčíků je oblast, kde je stále co zlepšovat. V současné době se aktualizuje náplň poddůstojnického kurzu a následně se to samé bude týkat i praporčíckého a vyššího praporčíckého kurzu. Ve všech případech se na těchto procesech významným způsobem podílejí vrchní praporčíci. Pro všechny kurzy bude charakteristické jejich větší zaměření na vedení podřízených, komunikaci, hodnocení, historii a péči o podřízené. Tedy na oblast, které jsou u poddůstojníků a praporčíků dlouhodobě zanedbávány.

„Kariérní kurzy by se měly stát jedním ze základních kamenů služebního postupu poddůstojníků a praporčíků. Úměrně tomu bychom rádi zvýšili jejich náročnost. Mělo by dojít i k přechodu na nový koncept, který přenesne více odpovědnosti

na vojáka a zkrátí dobu jeho studia v denní části kurzu. Chceme, aby nejnižší velitelé byli plnohodnotnými a samostatnými veliteli, a tomu přizpůsobíme i formu studia. Nově navrhujeme doplnění praporčíckého a vyššího praporčíckého kurzu o problematiku vedoucích a vrchních praporčíků. V systému řízení kariér musí být každý praporčík institucionálně připraven na možný výkon funkce vedoucího nebo vrchního praporčíka. Pokud chceme posunout tento sbor na úroveň těch nejvyspělejších armád NATO, pak musí praporčíci akceptovat zvýšenou náročnost své kariérní přípravy. Všichni by měli být připraveni jako potenciální vedoucí a vrchní praporčíci,“ říká Petr Seifert.

S problémem vedoucích a vrchních praporčíků bezprostředně souvisí i požadované akreditované vzdělání praporčíckého sboru. Ještě nedávno byla platná podmínka, aby vrchní praporčíci v hodnosti štábního praporčíka měli vysokoškolské vzdělání. To již neplatí. „Obdobné je to i u vojáků v hodnosti rotný, kde pracujeme na zrušení požadavku maturity. Jde nám o to, aby mohli nejlepší bojovníci a přirození vůdci podřízených procházet bez přerušení až na systematizovaná místa velitele družstva,“ vysvětluje štábní praporčík Seifert. „Pracujeme na tom, aby byl praporčícký sbor a jeho růst založený na délce služby, praktických zkušenostech a vzdělání v kariérních kurzech. Důstojnický sbor roste na rozdíl od něj primárně na akreditovaném vzdělání. Aplikace zásad pro řízení důstojnických kariér na praporčícký sbor nemusí tedy být ta správná cesta, kterou bychom se měli vydat. Samozřejmě pokud si praporčík doplní vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání, pak to bude jeho konkurenční výhodou při výběru.“

Vyvrcholení vojenské kariéry

Funkce vrchních praporčíků jsou vyvrcholením vojenské kariéry. Většina vrchních praporčíků je srozuměna s tím, že dosažení této funkce je pro ně vrcholem v jejich kariéře, po kterém může následovat odchod do civilu. Vrchní praporčíci nemohou sloužit do nekonečna a musí po určité

době uvolnit místo nové krvi s progresivním přístupem. Jinak by zablokovali celý systém a jejich podřízení by se nemohli posunovat směrem nahoru. Pro vrchní praporčíky samozřejmě existuje možnost doplnění vzdělání a přesunu do důstojnického sboru. „Takovýto postup bych si ale já osobně nezvolil. Není to samozřejmě o nějakém podceňování důstojnického sboru. O tom, že bych si myslel, že má menší prestiž nebo je hůře zaplacený. Prostě jsem kariérní praporčík. Pro toto poslání jsem byl vychováván od svých čtrnácti let. Mám trochu jiné myšlenky, cíle a představy. Třeba bych byl dobrý důstojník, ale rozhodl jsem se, že budu praporčík a že tomu zasvětim svou kariéru. Většina mých kolegů to vnímá podobně,“ říká Petr Seifert. „Na druhé straně existují jedinci, kteří jsou rozhodnuti přejít do důstojnického sboru. Je to jejich volba. Ovšem podle návrhu nového platového zákona bude poslední hodnost, kdy může praporčík bez problémů přejít do důstojnického sboru, nadrotmistr. Ne snad, že by takový přechod nebyl možný i u vyšších hodností, ale byl by spojen s poklesem platu v řádu tisíců. To už je samo o sobě nelogické.“

Když se dožadujeme závěrečného hodnocení, jak moc úspěšně byl v naší armádě zaveden institut vrchních a vedoucích praporčíků, Petr Seifert jen kroučí hlavou. „Netroufám si říci, zda se něco podařilo, nebo nepodařilo. Obzvlášť pokud se to týká institutu vedoucích a vrchních praporčíků. V této době to ještě není možné hodnotit. To bude moci udělat velení AČR nebo jeden z mých nástupců až s odstupem mnoha dalších let. Až budeme mít ten systém zavedený v celé armádě. Až nám doroste celá generace odspodu nahoru nejenom u jedné složky ozbrojených sil. Až budeme mít prvního vojáka, který začal například u 43. mechanizovaného výsadkového praporu jako svobodník a po letech dosáhl hodnosti štábního praporčíka jako vrchní praporčík AČR. Pokud nastane taková situace, pak budeme moci prohlásit, že zavedení vedoucích a vrchních praporčíků bylo úspěšné.“

Text: Vladimír Marek

Foto: autor a archiv Luďka Kolesy

Postupy při bojovém kontaktu s protivníkem musí být dokonale nadřilované, jinak mohou přijít naprosto neočekávané reakce

ODZNAK pro ostřílené bojovníky

Ještě před několika lety bychom počet vojáků naší armády, kteří se dostali do bojového kontaktu s protivníkem, nejspíš spočítali na prstech. Od té doby se ale mnohé změnilo. Podle poslední statistiky již téměř pět set vojáků AČR získalo Odznak za bojový kontakt. Těch, kteří se střetli s protivníkem, je nejspíš více. Z příslušníků naší armády se díky nasazení v zahraničních misích postupně stávají ostřílení bojovníci.

„Naše patrola měla zabezpečit průjezdnost komunikace pro logistický konvoj. V okamžiku, kdy povstanci zaútočili kulomety a RPG na naši kolonu, byl jsem se zbytkem jednotky mimo cestu. Urychleně jsme se přesunuli do místa kontaktu, kde ve skrytých pozicích čekali další útočníci. Ocitli jsme se v nevýhodné pozici na otevřeném poli,“ popisuje přestřelku s protivníkem jeden z držitelů Odznaku za bojový kontakt, příslušník Vojenské policie nadrotmistr Karel Martínek. „Přesto jsme se snažili palbu opěťovat. Taktickým způsobem jsme postupně přešli do protiútočků. Díky tomu se nám podařilo převzít iniciativu. Ale protože na naší straně byli ranění, vyvázali jsme se z přestřelky, přivolali MEDEVAC a zajistili pro něj přistávací plochu.“

Nadrotmistr Martínek působil jako příslušník 7. jednotky provinčního rekonstrukčního týmu v afghánském Lógaru v roce 2010. Ke střetnutí s protivníkem došlo v distriktu Charkh. „Během této mise jsem se s palbou protivníka setkal několikrát. Většinou se ale jednalo o nepřímou střelbu, případně naším směrem odpalovali protitankové

granátometry. Tohle byla nejintenzivnější situace. Člověk si v tom prvním okamžiku vlastně ani neuvědomí, že je pod palbou. Reaguje instinktivně. Uplatňuje naučené drily. Díky tomu to pro nás dopadlo poměrně dobře. Vůbec jsem necítil adrenalin, veškeré mé konání bylo vysloveně strojové,“ popisuje svou tehdejší reakci Karel Martínek.

Rozhoduje dril

Podobné pocity měli i další vojáci, kteří se ocitli pod palbou protivníka. V těch nejkritičtějších okamžicích si většinou žádné nebezpečí či stres neuvědomovali, jednali naprosto automaticky. Přesně podle toho, jak měli jednotlivé postupy nadřilovány. Neplatí to přitom pouze pro vedení bojové činnosti, ale i pro záchranářské úkony. „Když dojde ke zranění, člověk nemá čas přemýšlet o tom, že se jedná o jeho kamaráda, se kterým ho spojuje část života. Tady není prostě pro nějaké emoce prostor. Veškeré záchranářské postupy musí být

nadřilovány. Ty citové záležitosti přijdou až v okamžiku, kdy dotyčný míří již do nemocnice. Lidé jsou vycvičeni na určité úkony a ty musí také poskytnout,“ říká další z nositelů odznaku, praporčík Petr Králík.

„Pro každého vojáka představuje takovýto okamžik obrovskou zátěž. Je to něco, na co se celou dobu připravuje. Tyto záležitosti se dlouhodobě trénují. Realita je ale samozřejmě něco jiného než výcvik,“ vysvětluje vrchní psycholog AČR mjr. Helena Sováková. „A právě z tohoto důvodu je příprava vojáků tak důležitá. Musí si veškerou činnost zautomatizovat. Když se vám stane něco, na co nemáte vytvořenou strategii zvládnání, dostanete se poprvé do nějaké životní situace, je vaše jednání těžko předvídatelné. Pokud nejste

připraveni a nemáte tu situaci předem dokonale zvládnutou, mohou u vás nastat naprosto nevyzpytatelné reakce. V případě, že se poprvé v životě setkáte s havárií a dostanete se do stavu, kdy poprvé vidíte zraněného člověka, ale nejste na tu situaci připraven tak, jako jsou například zdravotníci, můžete zareagovat zatuhnutím, zamrznutím. Případně všechno necháte tak, jak je, a utečete.”

Podle vrchního psychologa AČR v naší armádě zatím takové případy nenastaly. Právě to je výsledek dobře připraveného výcviku. „Snažíme se mu věnovat maximální prostor, a to i po stránce psychologické. Příprava, včetně určitého drilu, je strašně důležitá. Lidé, kteří nejsou na něco podobného cvičeni, se dostávají do akutní reakce na stres. Může dojít k tomu, že buď vůbec nejsou schopni vnímat situaci, anebo naopak zpanikaří. To, že bylo předáno více než čtyři sta padesát Odnaků za bojový kontakt a naprostá většina našich vojáků tuto extrémní situaci zvládla, je výbornou vizitkou naší armády. Svědčí to o tom, že čeští vojáci jsou pro nasazení do operací nejen dobře připraveni, ale navíc i správně vybíráni,” dodává mjr. Helena Sováková.

Nejdůležitější životní okamžiky

Poručík Miroslav Lidinský je dalším nositelem Odnaku za bojový kontakt. V Afghánistánu působil v roce 2007 jako příslušník jednotky SOG. V důsledku zranění při bojovém kontaktu přišel o nohu. „Jsem rád, že naše armáda zavedla podobný odznak. Jak řekl velitel Vojenské policie plukovník Milan Šulc, ke každému jeho číslu se váže nějaký identický příběh. Odznak mi bude připomínat důležité okamžiky mého života,” ujistňuje poručík Lidinský. „Působení v jednotce SOG pro mne představovalo vrchol kariéry. Bylo mi ctí v ní sloužit a jsem moc rád za tu práci, kterou jsme tam odvedli. V bojovém kontaktu jsme byli prakticky nepřetržitě. Zranění, které jsem utrpěl v červenci 2007, mi pochopitelně změnilo život.”

Onoho osudového dne postupovaly britské jednotky podél řeky Helmand. Povstalcí na ně začali střílet raketami z protějšího břehu. Naší jednotce SOG, která měla celou oblast monitorovat, se podařilo objevit místo, odkud byly rakety odpalovány, a přivolat letectvo. Ze všeho nejdříve mělo dojít k rekognoskaci prostoru ze vzduchu. Naší vojáci počítali s tím, že na základě zjištěných informací budou do oblasti vyslány další jednotky, teprve pak dojde k zahájení operace zaměřené na potlačení a zatčení povstalců.

„Zatímco jsme očekávali přilet spojeneckých letadel a vrtulníků a pozorovali ozbrojence, předpadla nás velmi početná a silně vyzbrojená skupina bojovníků. Po dvacetiminutovém kontaktu se nám podařilo je zatlačit zpátky do jeskynního komplexu. Po průzkumu zákopů, odkud vedli aktivní palbu, jsem se vracel zpět k vozidlům. V tom okamžiku jeden z bojovníků vypálil z jeskynního komplexu protitankovou střelu RPG-7. V důsledku výbuchu této hlavice v mé bezprostřední blízkosti

došlo ke zranění méj nohy,” popisuje poručík Lidinský. „Afghánci dokáží velice zručně upravovat zbraně na nepřímou střelbu. V té kritické chvíli jsem k nim byl otočen zády. Netušil jsem vůbec, že hlavice je již ve vzduchu. Po výbuchu jsem vnímal všechny skutečnosti. První, co mi proběhlo hlavou, bylo, že se musím odplazit někam pryč. Byl jsem přesvědčen, že okamžitě bude následovat pěchotní palba. Když jsem se plazil, věděl jsem, že mám problémy s nohou. Cítil jsem totiž, jak se mi otírají kosti o kameny. Kdyby nebylo perfektního zákroku spolubojovníků, dneska bych tady s vámi nemluvil.”

Poručík Lidinský měl utřenou tepnu. Ze všeho nejdříve mu ji museli zaškrtnout, jinak by vykrvácel. Jednotka fungovala jako kompaktní tým. Pod palbou se stáhla. Mezitím přijeli Britové, kteří převzali její linii. Toho využili naši vojáci a snažili se ošetřit zraněného kolegu. Zastavili mu krvácení a stabilizovali životní funkce. Ohledali tělo, zda nemá další zranění. Zavedli mu kanily pro příjem náhradních

tekutin. Pak přivolali MEDEVAC, naložili raněného a stáhli se zpět na základnu.

Medik a bojovník

„Byla to velice svízelná situace. Museli jsme se bránit útokům z několika směrů. Z kontaktu s protivníkem se nám nakonec podařilo vyvázat, ale bylo to nepříjemné už jen tím, že jeden z mých kolegů tam byl těžce zraněn. Ani za takto náročné situace ale nikdo nepanikařil. Jednotka fungovala perfektně,” popisuje další z nositelů Odnaku za bojový kontakt.

Jedním z těch, kteří tehdy také přispěli nejvíce k záchraně kolegy, byl praporčík Petr Králík. K profesi medika se dostal vysloveně díky zájmu o tuto oblast. Ale zároveň si chtěl uchovat i dovednosti, které získal jako voják, bojovník. Absolvoval tedy veškeré zdravotnické kurzy, které v té době armáda nabízela. To mu však nestačilo, a tak začal spolupracovat se záchrankou. Později odjel na dva roky do USA, kde absolvoval kurzy pro bojové mediky a mediky pro speciální operace. V současné době začíná studovat školu pro záchranáře. Má sice platné průkazy amerického medika, ale naše legislativa je přece jen trochu odlišná, takže si některé ty věci musí dodělat.

„Když kolega utrpěl zranění nohy, museli jsme ze všeho nejdříve zastavit krvácení a provést neodkladnou péči. V současné době se razí trend, že v první fázi, když dojde k poranění vojáka, pokračují všichni v boji, a to i medik. Ten se v tomto okamžiku nemůže věnovat zraněnému z toho důvodu, že pokud by nepomáhal odrazit protivníka, mohlo by dojít i k jeho zranění. Skupina by pak ztratila odborníka na tyto záležitosti. V první fázi je tedy potřeba soustředit veškeré síly

na potlačení útočníka. Se záchranou zraněného se začíná až v okamžiku, kdy se situace alespoň trochu zklidní a dojde k bezprostřednímu odpoutání. Do té doby si zraněný musí pomoci sám. Pokud se v jeho bezprostřední blízkosti zrovna nachází některý z jeho kolegů a je to jen trochu možné, poskytne mu první pomoc on,” vysvětluje praporčík Králík. „V těchto bojových situacích je často neodkladná péče spojena s úkony, které za normální situace provádí lékař. Dělají se například drenáže hrudníku, punkce, chirurgické zajištění dýchacích cest, ... To všechno v náročných polních podmínkách, většinou za složité bezpečnostní situace.”

MEDEVAC přepravil poručíka Lidinského do britské vojenské nemocnice. Když se za ním po čase naši vojáci dostali, dozvěděli se, že svému kolegovi poskytli perfektní péči. Rána byla sterilně zakrytá, dobře zabalená. Díky tomu v první fázi nepřišel o nohu. Byla šance ji definitivně zachránit. Postupem času se ale situace zhoršila. Rána se nehojila tak, jak měla. To, že se situace za více než dva roky dostala do slepé uličky a poručík Lidinský nakonec o nohu přišel, již nebyla jejich vina.

Pomáhal i Britům

Praporčík Petr Králík je rovněž nositelem medaile Za hrdinství, kterou před více než čtyřmi roky obdržel z rukou prezidenta. Vojáků, které pomohl zachránit, bylo totiž více. A to i ze spojeneckých armád.

Během své mise v Afghánistánu spolupracoval s britskými jednotkami. Shodou okolností se nacházel na základně, poblíž které přistával vrtulník přivázející Britům bojové zabezpečení. Obrněné

vozidlo, které jelo pro tento materiál, se dostalo do rizikové oblasti. Následoval ohlušující výbuch. Praporčík Králík na nic nečekal, popadl zdravotnický batoh, překontroloval zbraně a utíkal k britské čtyřkolce. Příliš tehdy nauvažovali nad tím, že pomoc medika je potřebná na úseku plném improvizovaných výbušných nástrah.

Když se dostali k hořícímu vozidlu, ležela jeho osádka v tratlišti krve. Společně s kolegou, kterému přezdívali Goos, začali zachraňovat britské vojáky. Snažili se stabilizovat jejich životní funkce a připravit je na transport. Mezitím se podařilo přivolat MEDEVAC.

Jedním ze zraněných britských vojáků byl Peter, se kterým den předtím hovořili v kantýně, nyní měli všude na oblečení jeho krev. Později se dozvěděli, že mu zachránili život. Dokonce prý i chodí, ovšem s protézami.

Při jiné události byly britské jednotky v provincii Helmand vzdáleny od našich vojáků zhruba pět kilometrů. V zelené zóně měly vybudovanou malou patrolovací základnu. Ta se ocitla pod nepřátelskou palbou. Docházela na ní munice a zásoby, bylo potřeba doplnit materiál. Tohoto úkolu se ujala česká skupina. „Vešli jsme jim zásoby munice a raket. I za dobrého počasí je zelená zóna jen obtížně průjezdná. V té době navíc zuřila bouře, takže nebylo vůbec nic vidět. Přesunovali jsme se na čtyřkolkách a došlo k nehodě. Britský voják se při ní ošklivě zranil. Opět jsme ho stabilizovali a zavolali pomoc. Naši kluci přijeli s auty, naložili ho a odtransportovali do nemocnice. Také při další akci došlo ke zranění britských vojáků. I těm jsme poskytli první pomoc a pomáhali s jejich evakuací,” dodává na závěr praporčík Králík.

Text: Vladimír Marek
Foto: autor a archiv SOG

Duben 1993

Od vzniku Armády České republiky uplynulo v letošním roce dvacet let. Při této příležitosti jsme se rozhodli připravit seriál, kterým se vrátíme do doby před dvěma desetiletími. V každém čísle budeme přinášet nejvýznamnější události a nejdůležitější okamžiky, kterými v jednotlivých měsících roku 1993 žila naše armáda.

V měsíci dubnu se na nejvyšší úrovni jednalo o spolupráci armády s parlamentní komisí ustanovenou pro vyšetřování akcí Norbert, Zásah a Vlín. Ministr obrany Antonín Baudyš vyjádřil nespokojenost s tím, jak komise vyšetřovala činnost armády v listopadových dnech 1989. „Zpráva byla vypracována nedostatečným způsobem, mnoho věcí nebylo tehdy zjištěno, mnoho jmen zůstalo nevyříčeno a především pak z této zprávy nebyly vyvozeny žádné závěry a opatření.“ řekl tehdejší šéf resortu. „Zároveň ale ze zprávy vyplývá mnoho závažných zjištění. V únoru 1990 ministr Vacek nařídil archivovat veškerou dokumentaci se vztahem k uvedeným akcím, ale o dva měsíce později generál Slimák vydal rozkaz všechno skartovat. Obávám se, že šlo o zcela záměrnou dohodu mezi těmito dvěma pány, o pokus likvidovat veškeré

doklady. I proto bude mít současná parlamentní komise obtížnou práci.“

Ministerstvo rovněž oznámilo navrhované zkrácení vojenské základní služby z osmnácti na dvanáct měsíců. Týkalo se všech vojáků, kteří nastoupili na vojnu v roce 2003. Antonín Baudyš zároveň řekl, že o dalším zkrácení pod jeden rok se zatím ani výhledově neuvažuje. Pokud by někdy v budoucnu mělo k něčemu podobnému dojít, jako limitní označil hranici osmi až devíti měsíců. Kratší doba údajně z hlediska požadavků na výcvik ztrácí smysl.

Dalším opatřením resortu v personální oblasti byla příprava individuálních personálních pohovorů, kterými měli projít všichni důstojníci. Jako první měli jít ti, kteří měli číslo vojenské odbornosti 470 až 479, tedy takzvaní politrucci. Následovat měli příslušníci vojenské kontrarozvědky (VKR) a nakonec zbytek.

„Ve vedení ministerstva byla projednána koncepce, jak naložit s politrukami. Tento problém bych chtěl dát do širších souvislostí. Nová česká armáda bude početně nižší zhruba o třicet až pětadvacet procent. V důsledku toho dojde k tomu, že bude potřeba vybírat si důstojnické kádry pro tvorbu této nové armády. Bude to významná organizační změna a v jejím rámci bychom chtěli pohovořit se všemi důstojníky, abychom zjistili, jaké mají předpoklady pro výkon služby v nové české armádě. Tyto rozhovory mají probíhat paralelně s pracemi na novém komplexním personálním systému, v jehož rámci budou jednoznačně specifikovány nároky na morální, odborné a fyzické kvality důstojníků,“ řekl v této souvislosti Antonín

Baudyš. „Velice dlouho jsem zvažoval způsob, jak řešit otázku politruků, jak řešit otázku příslušníků VKR a jak řešit otázku méně schopných důstojníků. Došel jsem k závěru, že to není možné dělat nějakým plošným opatřením či nařízením, ale že je nutno v rámci změn organizace a vytváření nové armády pohovořit s každým a zjistit jeho individuální předpoklady. To je jediné řešení, které je slušné, solidní a které může být východiskem pro další personální práci.“

Do poloviny dubna 1994 měl ministr obrany dostat na stůl nově vypracovanou koncepci personální práce a s ní i konkrétní postup personálních rozhovorů. Za vypracování koncepce byl odpovědný první náměstek ministra Jiří Pospíšil, který za tímto účelem vytvořil speciální tým složený z lidí nejen z armády, ale i mimo ni.

V souvislosti s novými stejnojmennými se objevil návrh na zavedení útvarových rukávových znaků. Do tohoto procesu se zapojila celá řada iniciativních jedinců – skutečními odborníky na heraldiku počínaje a naprostými amatéry konče. Některé z návrhů přinášíme na dobových fotografiích.

Problémy s nedostatkem výstrojních součástek měli vojáci již tehdy. Výstrojáři to vysvětlovali nevidaným zájmem o nové výstrojní součástky, jako byly trička, nátláčky, teplákové soupravy, zimní boty a kecky. „Každý začátek roku je určitým rozjezdem sériové výroby, a tak není možné okamžitě nahradit neplánovaný úbytek, který ve výstrojních skladech nastal,“ vysvětloval náčelník výstrojní služby AČR plukovník Ladislav Schumichrast. „Navíc jsme jako první v pořadí začali vybavovat potřebnými součástkami končící absolventy

vojenských škol a vojáky z náboru a až potom jsme přistoupili k plnění požadavků útvarů a dalších zařízení.“

Američané na jaře 1993 nabídli poměrně široké spektrum nejrůznějších kurzů a škol. První, s kým se v tomto směru případní uchazeči z Armády České republiky setkávali, byl štábní seržant Darian L. Arky z amerického velvyslanectví v Praze. Ten testoval nejen jejich jazykové znalosti. „Přijímací podmínky na naše školy jsou velice tvrdé. Tím v žádném případě nechci říci, že zájemci z vaší armády nejsou na požadované úrovni. Naopak, jsou neobyčejně bystří, s náležitým přehledem. Potíž je však v jejich jazykových schopnostech. Nezapřete se, že jste byli dlouhou dobu orientováni na ruštinu. V současné době dvě učitelky z našeho jazykového centra působí v brněnské akademii. Kromě toho se vaši učitelé angličtiny zdokonalují v USA,“ vysvětloval štábní seržant Arky. „Právě dnes jsem odeslal do Spojených států výsledky testů čtyř uchazečů. Dva z nich se hlásí na West Point a zbývající na leteckou akademii v Coloradu Springs. Uvidíme, jak tyto výsledky obstojí v další konkurenci. Nechtěl bych nic zakřiknout, ale rysuje se šance pro jednoho z těchto uchazečů.“

V souvislosti s připravovanou reorganizací se začal klást také mnohem větší důraz na rekvalifikaci odcházejících vojáků. Za tímto účelem byla na vojenské útvarů a správy distribuována v nákladu patnácti set výtisků brožura Rekvalifikace 1993. Její součástí byla i směrnice náčelníka personální správy MO pro zabezpečení rekvalifikace vojáků z povolání před propuštěním ze služebního poměru.

Text: Vladimír Marek
Foto: archiv A reportu

Hledáme zajímavé fotografie a příběhy z vojenského života od roku 1993

ČTENÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Ředitel Kabinetu ministra obrany ve spolupráci s redakcí časopisu A report vyhláší při příležitosti 20. výročí vzniku Armády České republiky čtenářskou soutěž v kategoriích:

FOTOGRAFIE

- samostatná fotografie
- fotoreportáž (5 až 7 fotografií)

PSANÁ TVORBA

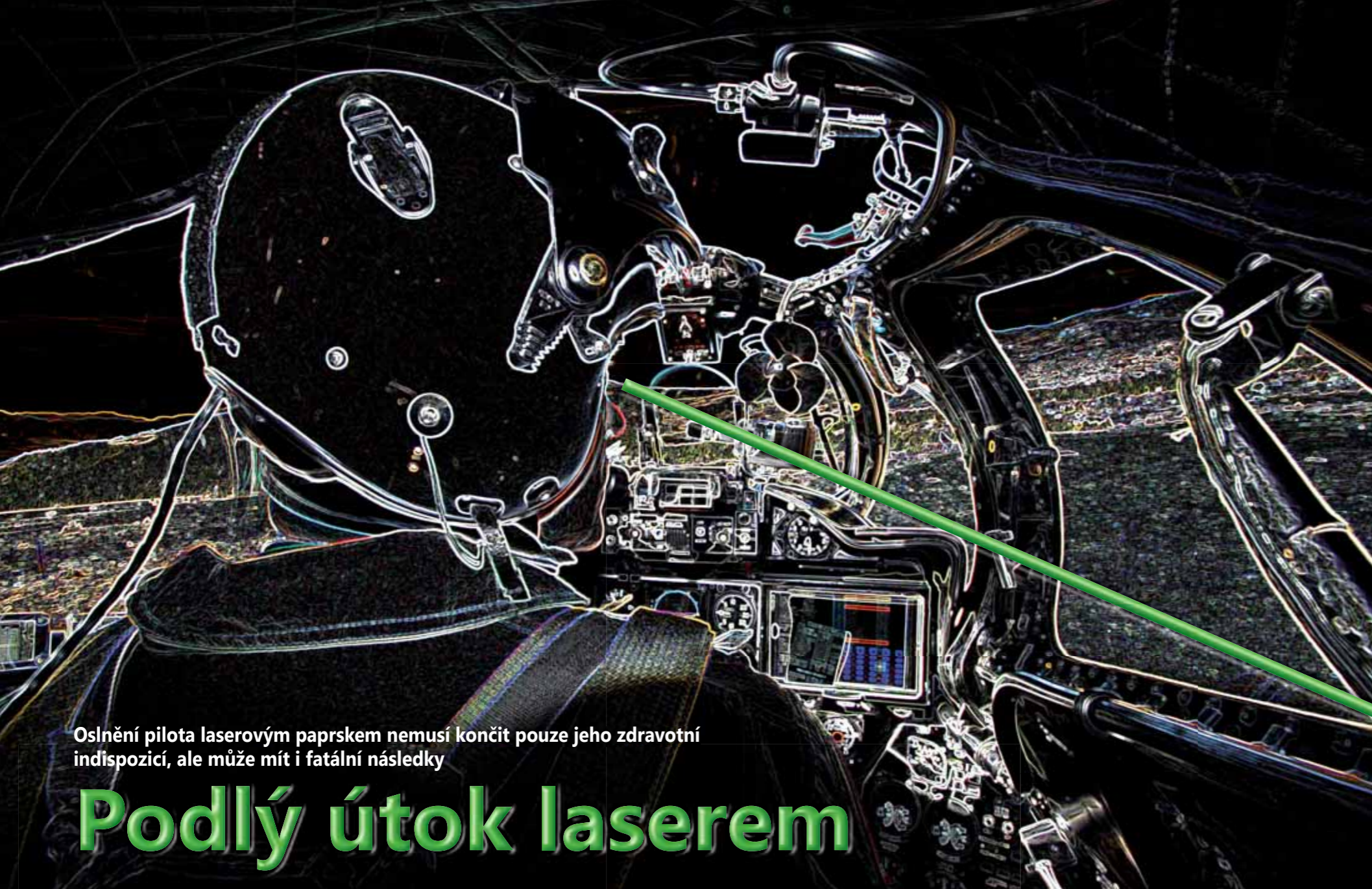
- příběh, medailon (rozsah do třech rukopisných stran – 5 400 znaků včetně mezer)

Vítězové jednotlivých kategorií budou vyhlášeni a oceněni u příležitosti Dne veteránů 11. listopadu 2013.

Příspěvky s označením SOUTĚŽ zasílejte na internetovou adresu redakce areport@centrum.cz do 15. října 2013. V případě, že budete posílat původní fotografie, minimální rozměr by měl být 10×15 cm (korespondenční adresa redakce časopisu A report, Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6), u digitálních fotografií minimální velikost 500 kb.

Nezapomeňte uvést jméno, příjmení, kontaktní adresu a telefonní spojení. Nejzajímavější příspěvky budou otištěny v listopadovém a prosincovém vydání časopisu A report.

Oslnění pilota laserovým paprskem nemusí končit pouze jeho zdravotní indispozicí, ale může mít i fatální následky

Podlý útok laserem

Namísto definice, že jde o zesilování světla stimulovanou emisí záření, je veřejnosti bližší slovo laser (z anglického Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation). Přináší značný profit v průmyslu, vědě, výzkumu nebo ve zdravotnictví. Bohužel dá se i zneužít. Zlovolným člověkem k barbarskému činu. Laserovým útokem proti letadlům!

V poslední době se stále častěji objevují případy laserových útoků proti letadlům. Šokující je především to, že světlem z laseru, které je vyzařováno ve formě úzkého svazku, bývají posádky strojů nejčastěji oslňovány při přistávacím manévru. Při skutečnosti, že se na palubě nachází sto i více cestujících, musí každému slušnému člověku naskakovat po těle husí kůže.

Tyto velmi nebezpečné incidenty se však netýkají pouze civilního letectví. V minulých letech zaznamenaly tento nešvar také vzdušné síly Armády České republiky. Přestože se ročně jedná o nemnoho laserových útoků (vloni šest, letos zatím dva případy) na vojenské stroje, je jim třeba věnovat náležitou pozornost.

Za zmínku stojí, že i laser má svoji historii. Jeho princip fyzikálně popsal už v roce 1917 Albert Einstein. Premiéra funkčního laseru je spojována s rokem 1960 a vědcem Theodorem

H. Maimanem. O jeho významu svědčí fakt, že Američan Charles Townes a Rusové Nikolaj Basov a Alexandr Prochorov za něj obdrželi Nobelovu cenu za fyziku. Obecně lze říct, že laser je optický zdroj elektromagnetického záření, to jest světla v širším smyslu.

Komentář leteckého experta

Slova leteckého experta Tomáše Souška potvrzují vysokou nebezpečnost laserového oslnění letadel. Svoje tvrzení opírá o výsledky provedených experimentů. První se uskutečnil na letišti v Praze-Ruzyni dne 24. května 2010 v nočních hodinách. Ozařován byl tehdy na dráze stojící letoun Boeing 737, a to čelně a z boku ze vzdálenosti 2 700 metrů, použit k tomu byl zelený laser

o maximálním výkonu 50 mW. „Všichni zúčastnění se tehdy shodli, že i tento výkon při takovéto vzdálenosti způsobil subjektivně bolestivé oslnění a že v žádném případě nebylo možné pozorovat okolí směrem k laserovému zdroji. A to byla ještě jeho intenzita snižována znečištěním vzduchu, které je nejsilnější ve výšce několika desítek metrů nad zemí. Pokud by ale svazek mířil směrem k obloze, bylo by jeho ovlivnění a zeslabení mnohem menší,“ říká Tomáš Soušek.

Leteckým fajnšmekrům je známo, že jeden z experimentů zorganizovala také Armáda ČR, konkrétně v březnu 2011 na základně dopravního letectva Praha-Kbely. Jeho cílem bylo zejména stanovit přesnost zaměření letadla, přesnost jeho sledování při čelním ozařování a střední expoziční doby ozařování. „Také při tomto experimentu byl použit zelený laser o výkonu 50 mW. Instaloval se na stativ v ose dráhy 24, přičemž pokus se odehrával opačně proti předchozím zkouškám. Svazek totiž mířil pod konstantním úhlem k obloze v ose dráhy a posádky letounů ve fázi přiblížení na přistání se jej snažily protnout,“ vzpomíná T. Soušek a dodává, že se akce zúčastnily stroje C-295M CASA a Airbus A-319CJ.

Z bezpečnostních důvodů byl laser vypínán v okamžiku, kdy letoun sklesal na výšku 150 metrů. Také v tomto případě se ukázalo, že přesné

zacílení laseru je velice složité i za použití stativu a sdruženého dalekohledu. Nicméně když už byla posádka laserem zasažena, vnímala jeho záření velmi intenzivně i na velkou vzdálenost, a to jak v noci, tak i ve dne.

Výpověď kapitána bitevního vrtulníku

Pilot 221. vrtulníkové „tygří“ letky z 22. základny letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou nám k průběhu letu a ozařování laserem poskytl exkluzivní výpověď: „Dne 7. března 2013 v 18 hodin 25 minut střevoevropského času jsem jako velitel osádky Mi-24/35 odstartoval z vojenského letiště v Náměšti nad Oslavou. Úkolem výcvikového letu byla pilotáž s přístrojem nočního vidění na vrtulníku Mi-24/35. Směřovali jsme do jižní části okresu Třebíč, do výcvikového prostoru TRA 54. Tuto lokalitu velice dobře známe, protože zde provádíme výcvik pravidelně. Když jsme se nacházeli severovýchodně od obce Hrotovice, zaznamenal jsem ozařování kabiny vrtulníku laserem. Letěli jsme rychlostí 200 km/h a ve výšce 200 metrů. Laserový paprsek zelené barvy vycházel z prostoru severního břehu rybníka v centru Hrotovic. Během obléhání obce se ozařování ještě několikrát v krátkých

intervalech opakovalo. Znovu jsem se ujistil o místě, odkud paprsek vycházel. Událost jsem oznámil řídicímu létání na domovské základně. Po oslnění laserem jsem necítil žádné zdravotní komplikace. Všechny systémy vrtulníku pracovaly normálně. Rozhodl jsem se pokračovat v plnění úkolu. Po jeho ukončení jsem přistál na náměstské základně letectva.“

Z dostupných informací navíc vyplývá, že k oslnění bitevního vrtulníku laserovým paprskem došlo opakovaně a situace byla o to složitější, že posádka „čtyřadvacítka“ používala brýle pro noční vidění (NVG – Night Vision Goggles), které zesilují každý světelný podnět.

Sdělení krajské policejní mluvčí

Operační důstojník Policie České republiky po obdržení zprávy okamžitě vyslal do inkriminovaného prostoru hlídky z Hrotovic a Jaroměřic nad Rokytnou. Ty byly na severním okraji hrotovického rybníka během krátké chvíle. Na místě přistihly čtveřici mladých mužů. Jednoho mladistvého a tři muže ve věku 22 až 27 let. U nejstaršího z nich se nacházel laser. Byl pod vlivem alkoholu, orientační dechovou zkouškou mu bylo naměřeno 1,13 promile. Následně se policistům k činu přiznal. Hlídka podezřelého zadržela a převzela na policejní služebnu. „Případ si převzala Vojenská policie, která následně zahájila úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu obecného ohrožení,“

říká mluvčí Policie ČR Kraje Vysočina Dana Čírtková.

Mimochodem, trestní sazba odnětí svobody se tady pohybuje v délce tři až osm let.

V této souvislosti je třeba podotknout, že podle American National Standards Institute (ANSI) se lasery dělí do čtyř tříd potenciální nebezpečnosti (viz tabulka).

„Nové délky 400 až 1 400 nanometrů jsou rizikové pro sítnici oka vzhledem k tomu, že rohovka a čočka koncentrují energii až stotisíckrát a tato dopadá na sítnici. Způsobuje tam různé nežádoucí změny. Obranné oční reflexy jako mrkání nebo zornicový se totiž dostávají s latencí 100 až 250 milisekund,“ vysvětluje ředitel ÚLZ Praha.

Nejvyšší čas „vžít se“ do situace pilota oslněného laserovým paprskem. Důležité jsou samozřejmě okolnosti – například intenzita laseru, vzdálenost, celková doba expozice. Klíčová je však fáze letu, a to zda se pilot nachází v deseti kilometrech, nebo jde s letounem na přistání. Ať je tomu tak či onak, nepochybně se všichni shodneme na tom, že s jedním zavřeným okem je naše činnost značně limitována. Prostorový vjem je naprosto jiný.

„Zásah laserového paprsku do místa neostřejšího vidění způsobí pilotovi řadu subjektivních potíží. Nejzávažnější je několikaveršinné absolutní oslnění až krátkodobá slepota. Jeho zraková ostrost se snižuje na třicet až padesát procent,“ argumentuje doktor Bartoš a konstatuje, že pro pilota je v této chvíli nejdůležitější otočit hlavu a zavřít zasažené oko, aby se okamžitě přerušil kontakt s laserovým paprskem.

Tímto však pilotovy problémy nekončí. Po zásahu laserem ho může čekat krátkodobá nebo déletrvající zdravotní rekonvalescence, v nejednom případě spojená i s přerušením leteckého výcviku. „V tom lepším případě se upraví zraková ostrost většinou do pěti dnů. Závažnější následky se však mohou léčit i týdny a měsíce,“ říká zkušený oční lékař a vyjmenovává některé objektivní nálezy po útoku laserem – popáleniny na rohovce, změny na čočce, změny ve sklivci, sítnicové změny (popálení, jizva, krvácení), změny zorného pole, změny v centru sítnice (Amsterova mřížka), snížení kontrastní citlivosti nebo

Slovo očního lékaře

Pro odborníka s dlouholetými zkušenostmi v očním lékařství MUDr. Dušana Bartoše, CSc., ředitele Ústavu leteckého zdravotnictví Praha, nejde o žádnou novou nebo výjimečnou záležitost. „Vzhledem k tomu, že se v posledních letech vyskytla celá řada laserových incidentů, bylo tomuto tématu věnováno několik odborných sympozií členských států NATO,“ říká D. Bartoš a upřesňuje, že se celosvětově registruje kolem sto laserových útoků za rok, přičemž nejčastěji se tomu děje nad destinacemi Las Vegas, Rio de Janeiro nebo Peking, kde jsou z tamních zábavních center vypouštěny lasery s velkým dosahem (tzv. IV. třídy, což je 50 a více kilometrů).

zhoršení barevného vidění.

Je nabíledni položit otázku, jak se lze tomuto nešťastnému nešvaru bránit. Nelze jenom izolovat kokpit či používat ochranný štítek na přilbě s průhledovým displejem, je rovněž třeba uvést v praxi komplex účinných opatření, počínaje výzkumnými a experimentálními, přes technická, a konče legislativními. Čím rychleji, tím lépe. Útoky laserem proti letadlům nejsou problémem jenom tuzemským, nýbrž celosvětovým.

Text: Pavel Lang
Foto: Jan Kouba

Třídy potenciální nebezpečnosti laseru

- I. třída: neschopné vyvolat poškození, pod 0,5 mW (přehrávače)
- II. třída: poškodí při dlouhé expozici, pod 1 mW (některá laserová ukazovátka)
- III. třída: a) může vyvolat poškození při přímém zasažení paprskem nebo po odrazu v zrcadle, 1 až 5 mW (výkonnější ukazovátka, zaměřovače)
b) může být poškození hlavně v pulzním systému, 5 až 500 mW (letadlové a zbraňové zaměřovače)
- IV. třída: poškození očí, více než 500 mW (výkonné zaměřovače, letecké operační lasery)

První etapa výstavby 44. lehkého motorizovaného praporu by v příštím roce měla dospět do finále

Lehký a hodně mobilní

Před pěti šesti lety začalo Armádě České republiky výrazně přibývat úkolů spojených se zahraničními misemi. A právě v této době bylo přijato rozhodnutí o zřízení dvou nových lehkých motorizovaných praporů. Jedním z nich byl 44. lehký motorizovaný prapor z Jindřichova Hradce.

V dubnu 2008 vzniklo v Jindřichově Hradci organizační jádro 44. lehkého motorizovaného praporu, jehož úkolem bylo zahájit výstavbu tohoto nového útvaru. Za datum oficiálního vzniku je však považován počátek října 2008. Nový prapor bylo potřeba doplnit jak personálem, tak technikou. V první fázi byl stavěn na bázi lehkých automobilových prostředků. Jednalo se především o terénní automobily Land Rover, nákladní vozy Tatra a pěchotní zbraně. Teprve později bylo rozhodnuto o tom, že prapor bude vyzbrojen obrněnými vozidly Pandur a Iveco.

V květnu 2011 obdržel útvar čestný historický název Generála Josefa Ereta. O pět měsíců později získal bojový prapor. Útvar má v současné době čtyři bojové jednotky – dvě pěší, jednu mechanizovanou rotu a rotu zbraní. Mechanizovaná

rota je již plně vyzbrojena Pandury. Pěší roty jsou postaveny na vozidlech Iveco. Celkem jich mají k dispozici dvacet šest kusů. Rotu zbraní tvoří četa automatických granátometů AGS 17, minometná četa a družstvo odstřelovačů vyzbrojené ostřelovacími puškami Falkon a Sako. Vše pak doplňuje rota logistiky, velitelská rota, praporeční obvažiště a prvek posádkové podpory. Standardní pěchotní výzbroj jindřichohradeckých vojáků tvoří útočné pušky CZ 805 BREN, pistole CZ 75 SP-02 PHANTOM a kulomety FN MINIMI.

Dobré podmínky pro výcvik

„V minulosti prošla naše kasárna jistými stavebními úpravami, v tomto směru jsme tedy spokojeni. V současné době je problém v tom, že zde máme malý muniční sklad. Kapacitně nestačí potřebám našeho praporu. V plánu je investice, která by měla být zahájena ještě letos. Doufáme tedy, že za rok zde bude stát nový sklad zbraní a munice,“ upozorňuje velitel praporu

podplukovník Jan Štěpánek. „Pro techniku, kterou máme k dispozici, jsou u nás dostatečné garážové prostory. Patnáct kilometrů od kasáren je střelnice, na které je možné procvičovat veškeré střelby z pěchotních zbraní. Prakticky přes silnici je taktické cvičiště. Není velké, ale ani malé. Navíc je na něm porost, takže taktika se nám tam dobře cvičí. Výhodou je i nepříliš vzdálený vojenský výcvikový prostor v Boleticích. Podmínky pro výcvik máme tedy dobré.“

Za této situace by se mohlo zdát, že prapor je po pěti letech definitivně dobudovaný. Tak tomu ale ještě ani zdaleka není. „V polovině příštího roku bychom měli dosáhnout operačních schopností. Teprve před nedávnem jsme dostali zbytek obrněné techniky. Na podzim se nám vojáci vrátí z mise v Afghánistánu a po jejich určité rekonvalescenci začneme naplno cvičit na technice, a to nejdříve na stupni družstvo a četa. V roce 2014 bychom pak chtěli docílit stupeň rota. V té době má být brigáda rychlého nasazení certifikována na plně operační schopnosti. O rok později má být totiž vyčleněna pro alianční síly NRF,“ vysvětluje podplukovník Jan Štěpánek.

I nadále je lehký

Prapor je zhruba na osmdesáti procentech tabulkových míst, která má potvrzena. Jedná se ale pouze o tabulky, na něž jsou z hlediska omezeného rozpočtu peníze. Pokud bychom za základ brali cílový stav, je zhruba na sedmdesáti procentech. Pro dosažení plných operačních schopností musí 44. lehký motorizovaný prapor jednoznačně deklarovat, že je nejen vybaven potřebnou bojovou technikou, ale umí ji i používat, ošetřovat a doplňovat náhradními díly a že má minimálně devadesát procent plánovaného personálu. Štáb praporu by měl umět plánovat a řídit boj. Jednotky musí být schopny přesunout se, rozvinout a vést základní druhy bojové činnosti.

„V současné době považují za největší problém doplnění útvaru personálem. Nejde ale jen o to, že armáda nemá dostatek finančních prostředků, a proto zůstávají některé tabulky nenaplněny. V posledních letech podle mého názoru nastal ve společnosti určitý posun, služba v armádě již není tak přitažlivá. Navíc nemáme možnost ovlivnit kvalitu personálu při rekrutaci. Dozvíme

se pouze, že nám posílají řidiče, který má oprávnění jen na řízení vozidel skupiny B, nikoliv C. My si ho pak musíme připravit sami. A to samozřejmě zdržuje,“ vysvětluje podplukovník Štěpánek.

Jindřichohradecký prapor byl oproti původnímu záměru vybaven obrněnou technikou. Ani to ale nemění jeho charakter. „V našem názvu zůstává i nadále lehký motorizovaný prapor. Jsem přesvědčen, že to i přes posílení naší výzbroje plně odpovídá. Představená rota na Pandurech má schopnost ničit lehce obrněné cíle, a teprve pokud by se použily řízené střely SPIKEI, tak i obrněné cíle – tedy například i tanky. Pořád je ale snaha, aby náš prapor byl lehký a co nejvíce mobilní,“ upozorňuje velitel útvaru. „Oba mechanizované prapory brigády mají těžší charakter, budou tedy vždy působit v prvním sledu. A to až jíž se jedná o obranu, či útok. Náš prapor by měl být ve druhém sledu. Případně bude vzhledem k jeho lehkému charakteru používán jako záloha velitele brigády, a to na přehrazení různých směrů či na posílení jednotek v prvním sledu.“

Upevní se duch nasazení

Podle původního zadání měl jindřichohradecký prapor stavět počátkem letošního roku 11. jednotku PRT. Později ale došlo k určitým změnám. Tato poslední česká provinční rekonstrukční jednotka v Afghánistánu měla mít nejen méně vojáků, ale i poněkud jiný úkol. A tak bylo rozhodnuto, že 44. prapor kromě ní postaví ještě 1. jednotku MAT, která rovněž již působí v afghánském Lógaru. „Nemyslím si, že by nám tato změna nějak zkomplikovala život. Všichni naši vojáci jsou schopni reagovat na zadávané úkoly prakticky okamžitě. Museli jsme se pouze vypořádat s určitými omezeními při výběru personálu.“

Tedy nejen s jeho odbornou přípravou, ale i nároky na bezpečnostní prověrku, jazykové schopnosti a odpovídající zdravotní stav. Během přípravy jsme byli nuceni právě z těchto důvodů několik jednotlivců vyměnit,“ upřesňuje Jan Štěpánek. „Na druhé straně naše účast v této misi pro nás bude mít i nemalá pozitiva. Vojáci se budou moci přesvědčit, že jsou dobře připraveni a vycvičení, že jsou schopni přijímat a plnit i jiné úkoly, než na jaké jsou zvyklí v mírovém životě. V jednotce se díky tomu upevní takový ten správný duch nasazení. Vojáci budou moci nabírat zkušenosti přímo během zahraniční operace.“

Hlavním úkolem jednotky PRT je zrušit naší část na základně Shank, připravit materiál a zajistit jeho přepravu na letiště v Kábulu. To si samozřejmě vyžádalo nemalé zapojení logistiků, kteří v současné době chybí v domovské posádce. Jednotka MAT má plnit převážně mentorovací úkoly spojené s výcvikem afghánského kandaku, a to také na základně Shank. Je to nový typ jednotky, který navazuje na OMLT. Mentori OMLT se věnovali přípravě velitelů a mužstva afghánského praporu na taktickém stupni a doprovázeli přidělenou jednotku do bojových operací a na představená bojová stanoviště. Úkolem MAT je hlavně poradenská činnost v oblasti plánování a řízení operací, a to na úrovni štábu kandaku.

Armáda České republiky prochází v letošním roce další rozsáhlou reorganizací. Ta by se ale jindřichohradeckého praporu neměla vůbec dotknout. „Náš útvar byl právě dovyzbrojen tou nejnovější technikou, jakou má naše armáda k dispozici. A to, myslím, že z hlediska jeho perspektivy do budoucna hovoří za vše,“ uzavírá podplukovník Štěpánek.

Text: Vladimír Marek

Foto: archiv 44. lehkého motorizovaného praporu

POZOR

na myšlenkové pasti

Jste vyrovnaný, houževnatý a odolný jedinec? Zvládáte své emoce? Jste optimisticky laděný a dokážete správně odhadnout své síly? Odpovídat na tyto a další otázky vztahující se k osobnostním rysům a také k pozici jedince v kolektivu se učili účastníci semináře Military

Resilience Training. V polovině února se uveřejněný pilotní seminář ve spolupráci s odborníky z Texaské národní gardy uskutečnil v Hranicích pro příslušníky 7. mechanizované brigády. Cílem bylo naučit vybrané vojáky efektivně využívat své mentální schopnosti v pracovním prostředí,

v boji, během zotavování po zranění či v osobním životě.

Třídenní praktický seminář byl svým způsobem krokem do neznáma pro všechny zúčastněné. Příslušníci 7. mechanizované brigády na straně jedné před jeho zahájením tak úplně netušili, co přesně od něj mohou očekávat, a američtí instruktoři na straně druhé výcvikový program poprvé prezentovali před jinými vojáky než příslušníky amerických ozbrojených sil, navíc mimo území Spojených států.

Pro vrchního praporčíka Vladimíra Blažka a psychology 7. mechanizované brigády Ladislava Kabátu a Petra Osokina to nebylo první setkání s texaskými instruktory. S kapitanem Mikem Mackrellem se potkali již na konci srpna na jednodenním semináři s názvem Family Support Group, který pořádalo Velitelství výcviku – Vojenská akademie ve Vyškově. Pozvání příslušníci Texaské národní gardy (TNG) zde vojenským psychologům, kapitanům a vrchním praporčíkům prezentovali některé z programů, jimiž podporují své vojáky a jejich rodiny před, během i po nasazení v zahraniční operaci.

Na tomto srpnovém setkání se mimo jiné velmi živě diskutovalo také o tom, že mnoho zmíněných podpůrných programů je v českých poměrech těžko realizovatelných. Ve Spojených státech například do podpory rodin nasazených

vojáků velmi aktivně vstupují manželky velících důstojníků. Pořádají nejrůznější sbírky a vytvářejí tak rezervní fondy, které následně využívají třeba pro rodiny potýkající se s nutností drahé opravy v domácnosti apod. Organizují a zastřešují společná setkání, přičemž jsou schopny rodinným příslušníkům například zajistit proplacení nákladů na cestu. Nicméně v průběhu této diskuse zazněla z americké strany nabídka výcviku v jednom z dalších, u nás zřejmě použitelnějších programů podpory vojáků a jejich blízkých.

Právě této možnosti se příslušníci „sedmičky“ ještě ten den rozhodli využít. Prostřednictvím podplukovníka Johna Williame z ambasády Spojených států amerických v Praze domluvili vše potřebné, naplánovali termín a vytvořili první skupinu dobrovolníků, jejíž součástí byli psychologové brigády a vybraní příslušníci podřízených praporů, včetně zástupců spojovací roty a provozní čtyř velitelství brigády. Tato „pokusná“ skupina prošla tzv. Military Resilience Training (MRT) s cílem maximálně využít prezentované americké znalosti a dovednosti v našich podmínkách.

MRT je jednou ze tří základních složek vzdělávacího podpůrného programu, který vznikl ve spolupráci s pensylvánskou univerzitou a vychází z takzvané pozitivní psychologie. Do armády Spojených států byl poprvé implementován před pěti lety a plánuje se, že v budoucnu jím projdou všichni američtí vojáci. Jednoduše se dá říci, že účelem tohoto výcviku je podpořit a upevnit ty schopnosti vojáků, které vedou k efektivnímu vyrovnání se s vysokými nároky nejen pracovního prostředí, ale i osobního a rodinného života, naučit je určitě množství technik, které mohou předávat svým podřízeným nebo uplatnit v civilním životě.

Military Resilience Training je rozložen do čtyř modulů. První se zabývá složkami a schopnostmi, které jsou základem vyrovnaného, odolného a houževnatého jedince. Jsou to sebeuvědomování (schopnost vědomě uchopit své emoce, myšlenky a chování, včetně špatných návyků), sebeovládání (schopnost nejen účinně kontrolovat a regulovat své emoce a myšlenky, ale také umění emoce vhodně vyjádřit), optimismus (schopnost

vidět to dobré, věřit sobě i ostatním, správně odhadnout, co je v mým silách a kvalitní zakončení v realitě života), bystrost (myšlenková pružnost, správný odhad, chuť zkusit nové strategie a myslet dopředu), silné stránky osobnosti (umění identifikovat a vhodně využívat své silné stránky při dosahování cílů, rozvíjení silných stránek ostatních členů jednotky), vztahy (budování silných vztahů prostřednictvím pozitivní a efektivní komunikace, podpora druhých i umění o pomoc požádat).

Ve druhém modulu se čeští vojáci seznámili s několika technikami a koncepty rozvíjejícími jejich duševní odolnost. Patří sem například takzvaný ATC model (Activating Event – Thoughts – Consequences), který pomáhá lépe pochopit vztah mezi událostí, subjektivním vnímáním a z toho vyplývajícími emocemi a chováním. Mimo jiné zaznělo, že je třeba dát si pozor na „myšlenkové pasti“ (zevšeobecnování, sebeobviňování nebo naopak přikládání chyb pouze druhým) a „ledovce“ (hluboké vnitřní přesvědčení a hodnoty ovlivňující náš postoj ke světu, lidem i k sobě samým). V armádním prostředí může být takovým „ledovcem“ komplikujícím splnění úkolu například hluboké přesvědčení, že požádat o pomoc je projevem slabosti. Dále se vojáci dozvěděli, jakým způsobem se doporučuje bojovat s tzv. katastrofickým viděním (kdy vše vidím černě) a proti kontraproduktivním myšlenkám.

Ve třetím modulu se účastníci semináře učili rozpoznat nejsilnější stránky sebe samých i ostatních a toho všeho využít k co nejefektivnějšímu dosažení cíle. Také se dozví něco o tom, jak své přednosti lépe uplatnit v pracovních i osobních vztazích.

Náplní posledního, čtvrtého modulu jsou vztahy. Je zaměřen na posílení vztahů nejen mezi vojáky v jednotce, ale i mezi vojáky a jejich blízkými. Učí se zde například, jakým způsobem lze pozitivně ovlivnit komunikaci a jak ideálně ocenit a motivovat ostatní.

Texasští instruktoři ocenili aktivní přístup vojáků 7. mechanizované brigády, jejich ochotu vstupovat do diskuse, jejich bystrost, stejně jako humor a uvolněnou atmosféru po celou dobu semináře. Jeho absolventi by měli být schopni preventivně působit na svých jednotkách, včas rozpoznávat případné potíže svých kolegů a poskytovat jim základní oporu při jejich řešení.

Připravili: kpt. Martina Štěpánková, tiskový a informační důstojník 7. mb, a kpt. Ladislav Kabát, psycholog 7. mb

Vizitka:

Mike Mackrell je příslušníkem Texaské národní gardy (TNG). V hodnosti kapitána zastává funkci vojenského kaplana. Je mu 51 let. Ačkoliv vyrůstal ve vojenské rodině, neboť jeho otec sloužil 30 let u letectva Spojených států amerických, nikdy k armádě neinklinoval, ba naopak, vždy tvrdil, že vojenský život není v žádném případě to, co by chtěl. V osmnácti letech se stal pastorem texaské kongregace. Je ženatý a má tři dcery. A právě jeho dvě dcery, které jsou obě příslušnicemi TNG, jej přiměly k tomu, aby ve svých 48 letech také vstoupil do TNG. Vystudoval teologii a poradenství, v současné době pracuje na doktorátu z aplikované psychologie. V květnu se chystá na svou první zahraniční misi do Afghánistánu. Ve volném čase, kterého mnoho nemá, se věnuje rodině a svému velkému koníčku, kterým je opravování a restaurování starých vozidel značky Jaguar.

Chemici varovali vojska před hrozbami

V případě úniku a použití chemických, radioaktivních a biologických látek a průmyslových toxických látek je nutné včas varovat vojska a ochránit je tak před blížícím se nebezpečím. Cvičení **Bold Blast**, které se uskutečnilo koncem února, je jediným aliančním cvičením, které prověřuje systém výstrahy a varování vojsk ve struktuře podřízených útvarů a svazků.

Operátoři výpočetně-analytických pracovišť z Belgie, České republiky, Dánska, Nizozemska, Německa, Norska, Polska a Velké Británie cvičili u svých domovských útvarů a zařízení, shromažďovali a vyhodnocovali informace o jaderných úderech, chemických napadeních, bojových biologických prostředcích, průmyslových haváriích a dalších CBRN hrozbách. Hlavním koordinátorem cvičení bylo Společné operační velitelství (JFC) v Brunssumu.

V České republice se do cvičení zapojila odborná pracoviště velitelství brigády radiční, chemické a biologické ochrany (brchbo) pro spojenecký sbor rychlé reakce (ARRC) v Liberci a 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení (314. cvZHN) v Hostivici-Břve.

V Liberci cvičilo česko-britské velitelství

V podřízenosti brchbo pro ARRC cvičila výpočetně-analytická skupina 314. cvZHN, dále pracoviště výstrahy a varování 311. a 312. praporu radiční, chemické a biologické ochrany, španělského pluku radiční, chemické a biologické ochrany a britské 1. a 3. divize. Operátoři monitorovali a analyzovali CBRN události během fiktivní bojové operace ve svých prostorech odpovědnosti, aby mohli varovat vojska a navrhnout veliteli opatření k ochraně sil a prostředků.

Sběr dat na jednotlivých velitelských stupních popsal a vysvětlil velitel čtyř radičního a chemického průzkumu poručík Petr Pilc: „Každá vševojsková jednotka na úrovni roty má chemické pozorovatele a na úrovni praporu družstvo radičního a chemického průzkumu odborně řízené chemickým náčelníkem. Tito vojáci působí ve prospěch vojsk a mají za úkol podávat informace o radiční a chemické situaci. Data získávají pozorováním, monitorováním a pozemním průzkumem. Při prvotním zjištění o napadení zbraněmi hromadného ničení nebo úniku průmyslových toxických látek posílají CBRN zprávy na výpočetně-analytickou skupinu nejbližšího nadřízeného stupně.“ Zde jsou data dále zpracovávána, vyhodnocována a distribuována nadřízenému velitelství, popřípadě sousedním jednotkám. Jak důležité jsou tyto informace pro velitele, objasnil náčelník výpočetně-analytické skupiny 314. cvZHN poručík Milan Karol: „Informace slouží jako doporučení a upřesnění pro rozhodovací proces velitele, mají význam pro podporu bojové činnosti jednotek v operaci s cílem minimalizovat účinky hrozeb na vlastní vojska.“

Vysoká četnost incidentů během cvičení vyžadovala od operátorů přesné a rychlé zpracování informací a dat, které předávali jak nadřízeným tak podřízeným jednotkám. To si pochvaloval starší řidič-specialista výpočetně-analytické skupiny praporu četař Rudolf Barták: „Od operátorů

se vyžadovalo, že budou rychle a přesně předávat informace. Museli být velice pozorní a kontrolovat správnost přijatých dat a ty předávat nadřízenému stupni.“

Jednotlivé incidenty vyhodnocovali operátoři podle alianční publikace ATP 45 D a pomocí softwaru CBRN Analysis. I tak se nevyhnuli manuálnímu vyhodnocování. „I přes využívání prostředků automatického systému výstrahy a varování museli cvičící celkovou radiční, chemickou a biologickou situaci ručně zakreslovat a vést přehledně na mapě,“ vysvětlil řidič rozehry nadrotmistr Ondřej Pokorný.

Monitorování na národní úrovni

Odborné úkoly související se sledováním a vyhodnocováním informací v oblasti radiční, chemické a biologické ochrany na území našeho státu plní 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení se sídlem v Hostivici-Břve. Centrum monitoruje a vyhodnocuje stav prostředí v útvech a zařízeních Armády České republiky s důrazem na použití zbraní hromadného ničení. Odborně řídí systém monitorování radiční, chemické a biologické situace, radičního, chemického a biologického průzkumu, dozimetrické a chemické kontroly na území České republiky a v prostorech operací AČR.

„Během cvičení vystupovalo centrum v roli řídicího a plnilo úlohu národního centra systému monitorování radiční, chemické a biologické situace – ACC (Area Control Centre). Operační směna byla určena pro přímou podporu Společného operačního centra Ministerstva obrany. Operátoři zabezpečovali především sběr, vyhodnocování a předávání informací v rámci národního systému a také komunikaci se Společným operačním velitelstvím (JFC) v Brunssumu,“ upřesnil úlohu hostivického pracoviště náčelník skupiny monitorování a leteckého průzkumu a řídicí skupiny rozehry kapitán Martin Kytko. Ojedinelost cvičení umocňoval i fakt, že se poprvé uskutečnila výměna informací o incidentech, které přesahovaly národní hranice a jejichž předpokládaný prostor kontaminace zasahoval na území sousedního státu.

Na národní úrovni se do výcviku také zapojily výpočetně-analytické skupiny úvarů pozemních a vzdušných sil: 4. brigády rychlého nasazení, 7. mechanizované brigády, 21. základny taktického letectva a dalších.

Čeští operátoři patří k nejlepším

Svoje zkušenosti a dovednosti z únorového cvičení uplatní operátoři během vůbec největšího mezinárodního cvičení výpočetně-analytických pracovišť Brave Beduin, do něhož přispívají i nealianční jednotky a které se uskuteční letos v červnu v dánském Skive. O vysoké profesionální připravenosti českých operátorů svědčí i skutečnost, že se na přípravě a rozehře dánského cvičení podílejí odborníci z hostivického 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení a libereckého velitelství brigády radiční, chemické a biologické ochrany pro spojenecký sbor rychlé reakce.

Text a foto: kpt. Vlastimila Cyprisová, 31. brigáda radiční, chemické a biologické ochrany

Dva přírůstky do rodiny resortních webů: armádní turistika a rozcestník

Právě v tomto měsíci OKP MO spustilo dvě nové webové prezentace. První je zaměřena na turistiku spojenou s armádními pamětihodnostmi (www.turistika.army.cz), druhá konsoliduje hlavní aktivity resortu obrany na internetu (www.online.army.cz).

Obě prezentace jsou součástí komplexnějšího plánu úpravy domén třetího řádu (na domena.army.cz, příkladem domény třetího řádu je i výše zmiňovaný web www.turistika.army.cz). Součástí plánu je rovněž příprava šablon a potřebného softwarového vybavení, které budou nové domény třetího řádu využívat – oba weby tyto šablony testují jako první.

www.turistika.army.cz

Webová prezentace reaguje na obrovský zájem o vojenské pamětihodnosti, kterých je v České republice velké množství. Existují úžeji zaměřené databáze, například válečných hrobů, a území Prahy je také velmi dobře zmapováno, zbytek republiky je však podchycen jen částečně. Právě díky obrovskému množství objektů je tato databáze otevřená široké veřejnosti nejen pro vyhledávání, ale především pro přidávání nových objektů. V současné době je tento web ve zkušebním provozu (jen se zlomkem informací, které jsou očekávány). Každý, kdo chce sám přidat vlastní záznam, je vítán. Do databáze je možné přidávat tyto typy objektů: muzea, opevnění, bunkry, sruby, řopky, pevnosti, památníky, mohyly, hroby, hřbitovy, budovy, místa prezentace AČR a bitevní pole.

Po vložení objektu do databáze toto podléhá schválení administrátorem, proto nečekejte, že se vámi vložený objekt rovnou objeví na mapě. V budoucnu se počítá také s doporučenými výletními trasami a dalšími tipy pro „military turisty“.

www.online.army.cz

Web www.online.army.cz je rozcestník pro resortní internetové prezentace, online veřejné služby a databáze. Uživatel zde najde například seznam domén třetího řádu, odkazy na zajímavé databáze (především na VHÚ), resortem podporované stránky na sociálních sítích a mnohé další agregované informace.

Věříme, že vám budou tyto webové prezentace dobře sloužit a získají si širokou oblibu.

Oddělení internetu, OKP MO

Chrudimští výsadkáři jako první jednotka Armády České republiky působí pod hlavičkou Evropské unie na africkém kontinentu

Když by si to situace vyžádala, zajistili by pouštní maskovací nátěry přímo v Mali. Příslušníci jednotky byli vystrojeni novým typem pouštních bot, takže uvidíme, jak se osvědčí. S dosavadní verzí byly určité problémy. Kontingent byl vybaven již v České republice kvalitními mapovými podklady. Z hlediska logistiky by naši jednotku měla zajišťovat francouzská strana, eventuálně Evropská unie. S případnými problémy je připraveno pomoci Společné operační centrum MO. „Pokud se týče výstroje a výzbroje, jsem přesvědčen, že to, co máme k dispozici, bude bez problému fungovat i v náročných afrických oblastech,“ dodává nadporučík Štěpánek. „Výstavbu objektu, ve kterém má sídlit naše jednotka v Bamaku, zajišťovali koaliční partneři. Máme spadat přímo pod francouzské velení a to nás také bude úkolovat. Naším hlavním zadáním bude ochrana velitelství EU TM, jsme ale připraveni i na výjezdy. Budeme se snažit o to, abychom zajistili maximální ochranu francouzskému generálovi a celému jeho štábu. Největším rizikem by bylo, kdyby povstalci zaútočili přímo na základnu, kterou budeme střežit. To ale nepředpokládám. Je totiž dislokována v hlavním městě a boje probíhají především na severu země, kam protivníka vytlačila francouzská armáda. Zdá se, že situace v Mali se v poslední době trochu uklidnila.“

Je to první africká mise, které se účastní celá jednotka Armády České republiky. Vojáci se prý těší na novou zkušenost. Bude to něco jiného než Afghánistán. Před odletem vládnul optimismus. V minulosti naši vojáci nejvíce spolupracovali s Američany. „Nyní to budou země EU, především francouzská armáda. Dostaneme se také do kontaktu s malijskou armádou. Bude to tedy další zkušenost, která nám může jen pomoci. Podle informací, které máme k dispozici, se malijské armádě rozpadl systém velení. Přesto se na ně budeme muset spoléhat, je to totiž nejpočetnější vojenský kontingent v této zemi. Uvidíme přímo na místě, v jakém stavu jsou tyto ozbrojené síly. Budeme muset reagovat operativně,“ nenechává se vyvést z míry nadporučík Štěpánek.

Podle generála Opaty malijská armáda rozhodně není z hlediska vojenského výcviku složkou nepoznamenanou. „Určitá úroveň připravenosti vojáků tedy existuje. Potýká se ale zejména s nedostatkem materiálu a dalších věcí. V budoucnu bychom tedy výcvik zaměřili na protipovstalecký boj a kontrolu vlastního území. Budeme se zabývat výcvikem výhradně na taktické a operační úrovni.“

Mali je frankofonní země. Úředním jazykem je zde francouzština. Do našeho kontingentu proto byli zařazeni i vojáci hovořící francouzsky. Všichni naši vojáci jsou navíc seznámeni se základními francouzskými frázemi, aby byli schopni alespoň omezeně reagovat. Mnohem více příslušníků kontingentu ale ovládá angličtinu. I ta se v této zemi hodí.

„Jsem přesvědčen, že většina útvarů naší armády by byla schopna podobného nasazení. Chrudim je výsadkový útvar, jsme standardně připraveni a máme za sebou nejvíce misí. Nejspíš i to sehrálo určitou roli při rozhodování o tom, kdo pojedou do Mali jako první. Jsme cvičeni v celém spektru operací. Nevím o nicméně, co bychom nezvládli. Podobně jako většina mých podřízených se na tuto misi těším, bude to samozřejmě něco nového. Afrika je pro nás určitě atraktivní, je to zcela jiná kultura. Jinak to ale bereme jako

standardní služební záležitost, kterou musíme splnit,“ říká velitel jednoho z družstev rotý Martin Šromovský. V armádě slouží od roku 2000 a tohle je již jeho šestá mise. Má za sebou mimo jiné Kosovo a Afghánistán. „Nechávám doma manželku a dva a půl roku starého syna. Kdybych říkal, že se mi nebude stýskat, nemluvil bych pravdu. Každý z nás má ale řadu misí již za sebou, takže

víme, že se s tím dokážeme vypořádat. Osobních věcí si s sebou bereme jen minimum. Většinou fotografie svých blízkých, případně nějaké medailonky a talismany. Já osobně si беру spoustu fotek manželky a dítěte.“

Text: Vladimír Marek

Foto: autor a archiv jednotky

CHRÁNÍ

francouzského generála

Velkokapacitní letoun An-124 Ruslan se dvěma tatrovkami T-815, třemi vozidly R-130 Kajman a sedmi vojáky na palubě odstartoval ve čtvrtek 14. března z ruzyňského letiště směr Bamako, hlavní město afrického Mali. V pátek ho následoval z pardubického letiště letoun Il-76. Na jeho palubě byla tři obrněná vozidla Iveco a jejich řidiči. Převahu kontingentu uzavřel v sobotu 16. března letoun se zbývajících čtyřadvaceti chrudimskými výsadkáři. Účast českých vojáků v misi Evropské unie TM (Training Mission) začala.

„Tato mise je jiná především v tom, že je pod hlavičkou Evropské unie. Naším úkolem je v této fázi ochrana velitelství mise TM v hlavním městě Mali, v Bamaku. Později nevyklučují plnění i jiných úkolů, jako je například výcvik malijské armády. Organizátoři mise deklarovali na začátku nedostatečné kapacity zaměřené na zajištění bezpečnosti vojsk. Aby mohla mise vůbec začít, nabídli jsme jim jednotku s takovými schopnostmi,“ řekl nám před odletem českých vojáků zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra MO generálmajor Aleš Opat. „Na začátek operace jsme vybrali výsadkový prapor z toho důvodu, že se jedná o jednotku, která má nejvyšší stupeň připravenosti. Svou roli sehrálo i to, že většina těchto vojáků sloužila v minulosti v Afghánistánu. Mali je z hlediska zdravotního riziková země, která vyžaduje poměrně rozsáhlý vakcinační program. Jeho nemalou část tito vojáci již měli v minulosti aplikovanou, což bylo nespornou výhodou. Takže

bylo potřeba je již jen doočkovat proti některým nemocem.“

Dva z našich vojáků působí na velitelství mise. Zbývajících dvaatřicet chrudimských výsadkářů rozdělených do tří družstev pod velením nadporučíka Marka Štěpánka, jak již bylo řečeno, zajišťuje ochranu velitelství mise. Vláda a Parlament ČR schválily mandát této mise na dobu patnácti měsíců. Počítá se tedy ještě s jednou šestiměsíční rotací. Kromě náročných klimatických podmínek (na severu země se rozprostírá okrajový pás Sahary) jsou v Mali značná zdravotní rizika. Právě proto bylo třeba vojáky očkovat mimo jiné proti žluté zimnici a choleře. Hrozí zde i malárie.

„Příprava na tuto operaci byla značně zkrácená, trvala pouze čtyři týdny. Nemusela být však nijak zvlášť specifická. Většina našich vojáků v minulosti sloužila v Afghánistánu, jsou tedy připraveni na plnění úkolů, které nás čekají. Zaměřili jsme se především na získání informací o této zemi a situaci v ní. Teoretická příprava

obsahovala náboženské a kulturní aspekty, které budeme muset respektovat. Seznamovali jsme se s prostředím, jež nás v Mali čeká. Věnovali jsme se ale také taktické a střelecké přípravě a doprovodům VIP konvojů. Ve střelecké přípravě jsme se ze všeho nejvíce zaměřili na pěchotní zbraně, které si bereme s sebou, tedy především útočné pušky CZ 805 Bren,“ vysvětloval ještě před odletem nadporučík Štěpánek. „Bylo nám řečeno, že Mali je sice muslimská země, islám tam však není až zas tak radikální. Problém tam ale kromě něho způsobuje i obrovská kmenová rozmanitost. Mezi jednotlivými kmeny totiž vznikají poměrně často třenic. Jsou mezi nimi velké kulturní rozdíly. Některé islámské kmeny nedodržují příliš ortodoxně náboženské zvyky. Kočovní Tuaregové mají nálepku těch radikálnějších. Země navíc prošla v minulosti několika puči. Byly za nimi většinou sociální nepokoje.“

Jednotka odletěla do Mali vyzbrojena klasickými pěchotními zbraněmi, tedy útočnými puškami a kulomety. Kromě toho má k dispozici tři terénní vozidla Kajman předurčená pro šestičlenné výsadkové družstvo. Řidič a velitel sedí vpředu, kde mají k dispozici lafetovaný kulomet PKM. Další voják stojí u lafetovaného těžkého kulometu ráže 12,7 mm. Zbývajících tři sedí vzadu. Součástí výzbroje výsadkářské čtyři jsou i tři obrněná vozidla Iveco vybavená zbraňovou stanicí Kongsberg s těžkým kulometem ráže 12,7 mm a dvě Tetry T-815. Veškerá technika odletěla se standardním zeleným nátěrem. Bamako je v jižnější části Maliské republiky, takže vojáci se zatím rozhodli zůstat u zelené barvy. Uvidí se prý až na místě.

Splněný přepravní úkol a další profesní zkušenosti, to je výsledek čtyřdenního nasazení řidičů Distribučního centra Pardubice

Řidičský majstrštyk

Úctyhodný výkon řidičů z pardubického Distribučního centra za volantem nákladní tatrovky s vlekem. S T-815 Steelbro a vlekem PV18-LP ujeli na trase Chrudim–Istres a zpět bezmála 3 100 kilometrů. Tím beze zbytku splnili mimořádný požadavek na přepravu. Bezpečně a rychle!

Během dvou březnových dnů dopravila vozidla Distribučního centra (DC) Pardubice munice z posádky Chrudim na vojenskou leteckou základnu (Base Aérienne 125 „Charlese Moniera“) u jihofrancouzského města Istres. Ta byla určena pro chrudimské výsadkáře, kteří se v té době přesouvali do afrického Mali, aby se zapojili do výcvikové mise Evropské unie (EU TM Mali).

Zadání obdržela zástupkyně velitele Distribučního centra majorka Radka Martykanová pouhé tři pracovní dny před vlastním provedením tohoto úkolu. I přesto se dokázali jeho akteři plnohodnotně připravit na cestu. Co taková příprava obnáší? Spolupráci na plánování trasy s odborem vojenské dopravy (OVD) staroboleslavského Velitelství sil podpory, následně vyžádání zálohy finančních prostředků na zahraniční

a doprovodné vozidlo Toyota LC100 (velitel přepravy a řidič kpt. Josef Brázdil a řidič rtm. David Šulc).

Cesta na hraniční přechod Rozvadov uběhla bez větších komplikací. Tam se od přepravy odpjili nrtm. Jana Fiedorová a rtm. Jan Maček, kteří prováděli ozbrojený doprovod, a také příslušníci Vojenské policie Pardubice. Následně si kolonu převzal ozbrojený doprovod z Feldjäger Bundeswehru, tedy příslušníci německé vojenské policie. Na konci dne, kolem jedenadvacáté hodiny, kdy bylo bez problémů projeto téměř celé území Spolkové republiky Německo, se zaparkovalo v kasárnách smíšené německo-francouzské pěší brigády u města Müllheim. Zde se všichni účastníci přepravy, včetně ozbrojeného doprovodu, odebrali na ubytovnu k zaslouženému odpočinku.

Druhého dne byl přesun zahájen po čtvrté hodině ranní. Na francouzských hranicích byla provedena krátká zastávka a rozloučení s německými kolegy.

Francouzská trasa vedla směrem na Lyon a následně přes Avignon do městečka Istres. Tam takzvaný handling team vložil přepravovanou munici do skladu k materiálu předurčenému k letecké přepravě. Poté proběhly delší, ale nezbytné administrativní úkony.

Ráno kolem osmé hodiny byl velitel přesunu kpt. Josef Brázdil informován, že munice již byla transportována do Mali. Úkol byl splněn a kolona se mohla vrátit do České republiky. Zpáteční cesta vedla po stejné trase. Šestnáctý březnový den, konkrétně po šestnácté hodině, byl přesun ukončen v areálu kasáren Pardubice-Semtín, kde je dislokováno Distribuční centrum.

Pro četaře Roberta Förstera to byla nejdelší štače, kterou doposud během svojí šestileté služby u pardubického Distribučního centra absolvoval. „Zvládli jsme to bez sebemenšího technického problému. Auto nás nikde nenechalo stát. Náročnost přepravy nám byla na závěr každého dne kompenzována perfektním servisem ze strany německých a francouzských kolegů,“ říká vojenský řidič, který má v armádě najeto přes devadesát tisíc kilometrů.

Na dlouhou cestu v proměnlivém počasí a s maximálně osmdesátkilometrovou rychlostí vzpomíná se svými kolegy ještě dnes. „Samozřejmě že to pro nás neskončilo uzamknutím vozidla a odevzdáním klíčků. Dokázali jsme si, že na to kdykoliv máme. Svým způsobem nám to zvedlo i sebevědomí a stmelilo kolektiv,“ říká četař Förster.

Zážitků z přepravy mají pardubičtí řidiči několik. Po krátkém naléhání se s námi podělí o jeden z nich: „Při průjezdech mýtnými branami ve Francii jsme na rozdíl od ostatních řidičů platili hotově. Platební terminál je však uzpůsoben na úhradu kartou, a proto se nachází na úrovni řidiče. Otvor pro eura je podstatně níž, de facto na úrovni spodní stupačky Tatry. Když najedete do brány, tak vám z každé strany zůstane asi deset centimetrů. Vylézt z kabiny a zaplatit tedy vyžadovalo přinejmenším sportovního ducha,“ usmívá se čet. R. Förster.

Z podkladů majora Jiřího Hlouška připravil Pavel Lang

Foto: autor a archiv Distribučního centra Pardubice

MAJOR JIŘÍ HLOUŠEK A ČETAŘ ROBERT FÖRSTER

služební cestu, to znamená peníze na PHM, ubytování, dálniční poplatky a stravné, dále označení a proclení dopravované munice a samozřejmě samotnou přípravu velitele přesunu, řidičů a dopravní techniky.

Před vlastním zahájením přesunu se uskutečnilo nezbytné poučení jak samotných účastníků přepravy, tak příslušníků DC, kteří prováděli ozbrojený doprovod. Poučení prováděl nejen náčelník štábu major Jiří Hloušek, ale také příslušníci Vojenské policie. Ti na závěr zkontrolovali doklady, vybavení a označení vozidel dle norem ADR (Articles Dangereux de Route – evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí).

Přesun začal 13. března 2013 po sedmé hodině ranní. Na cestu do jižní Francie vyjel stranový překladač Tatra T-815 Steelbro (řidiči rtm. Radek Kotrc a čet. Robert Förster) s vlekem PV18-LP, na nichž byly naloženy dva kontejnery ISO 1C,

Orel námořní pěchoty V-22 Osprey

1. část

Vzhledem k tomu, že naprostá většina předpokládaných konfliktů ve 21. století má mít charakter expedičních operací, narůstá požadavek na mobilitu vojsk. V rámci amerických leteckých i námořních sil ji zvyšují konvertoplány V-22 Osprey. Naši vojáci se s nimi mohli setkat v Iráku i Afghánistánu. Vzhledem k posilování americké přítomnosti v Africe nelze vyloučit ani jejich nasazení v prostoru Mali, kde se mise pravděpodobně protáhne.

Cesta k V-22

Americká námořní pěchota USMC (United States Marine Corps) je určena především k obojživelným operacím v zámoří. První námořní pěšáci se v dávných dobách pracně vyloďovali z veslových člunů. Teprve v průběhu druhé světové války byla nasazena obojživelná vozidla, jež umožňovala dosažení pláže rychle a „suchou nohou“. Za války ve Vietnamu byly poprvé v širší míře nasazeny k přepravě námořních pěšáků vrtulníky, objevila se rovněž vznášedla. Americká námořní pěchota stále hledá další možnosti zvýšení svojí mobility. Mezi ně patří v poslední dekádě i konvertoplány.

Jedná se o letouny s překlopnými motory, které jsou zpravidla umístěny na koncích křídel. Při startu a přistání vyvíjejí tah kolmo, případně šikmo vzhůru, čímž umožňují kolmý start letounu. Ve vzduchu se otočí vpřed v souladu s podélnou osou trupu a slouží jako pohonné jednotky ke klasickému dopřednému letu, při němž je vztlak vyvíjen pomocí křídel. Druhou možností technického řešení jsou překlopná křídla s pevnými pohonnými jednotkami. Od padesátých let probíhal vývoj v řadě zemí, mezi jinými i v Československu. Ve Výzkumném a zkušebním leteckém ústavu v Praze probíhaly zkoušky modelu takto koncipovaného letounu.

Za historicky první pokusy o konvertoplán je považována konstrukce Henryho Berlinera z roku 1920 a dva neúspěšné typy Transcendental 1 a 2, které odmítlo americké letectvo. Teoreticky reálnou konstrukci navrhl počátkem padesátých let Američan francouzského původu Le Page. První létající funkční vzor vojenského konvertoplánu s označením XV-3 (X = prototyp) postavila až v roce 1966 americká společnost Bell. Vyvíjela jej od roku 1953 a vycházel z technologického řešení Tilt Wing, tedy překlopných křídel s pevnými pohonnými jednotkami. Jednalo se o letoun s vertikálním nebo krátkým startem a přistáním kategorie označované zkratkou VSTOL (Vertical/Short Take Off and Landing). Počátkem sedmdesátých let minulého století vyhlásily americký Národní úřad pro letectví a kosmonautiku (National Aeronautics and Space Administration – NASA) a laboratoř americké armády pro výzkum a přípravu projektů letecké mobility (Air Mobility Research and Development Laboratory – AMRDL) konkurz na vývoj výzkumného letounu s překlopnými rotory. Vítězem konkurzu se roku 1973 stala firma Bell s projektem označeným Model 301.

Díky tomu obdržela dotaci ve výši 28 milionů dolarů na stavbu dvou prototypů konvertoplánu s označením XV-15. Stavba trvala čtyři roky a stála nakonec 45 milionů USD. Výsledný XV-15 byl prakticky menší variantou současného V-22. S uvedenými fakty poněkud kolidují internetové informace, že americké ministerstvo obrany zahájilo realizaci programu transportního letounu s kolmým startem po fiasku operace pro záchranu rukojmích v Iránu roku 1980, kde došlo ke ztrátě několika vrtulníků CH-53.

Na základě úspěšných zkoušek XV-15 rozhodlo americké ministerstvo obrany v roce 1982 o zahájení programu společného pokročilého experimentálního letounu s kolmým startem se zkratkou JVX a podstatně širším názvem Joint Services Advanced Vertical Lift Aircraft – Experimental. Tento konvertoplán měl sloužit u všech složek amerických ozbrojených sil, tedy US Army, US Air Force, US Navy a US Marine Corps, proto bylo v názvu slovo společný. K perspektivnímu vývoji se přihlásilo několik významných výrobců, včetně zahraničních, a to Aérospatiale (Francie), Bell Helicopter, Boeing Vertol, Grumman, Lockheed a Westland (Velká Británie). Ve výběrovém řízení nakonec uspěla roku 1986 dvojice amerických společností – Bell a Boeing, které tak získaly kontrakt ve výši 1,714 miliardy USD.

Lepší než všechny vrtulníky

Hlavním zájemcem o nový transportní prostředek byla zpočátku americká námořní pěchota. Její vrtulníky CH-46 Sea Knight, známé pod neoficiálním bojovým jménem Frog, a CH-53 ze šedesátých

V-22 Osprey

let začínaly stárnout, což se projevilo na růstu provozních nákladů a poklesu bojové pohotovosti. Mimořádně, oba typy slouží dodnes, přičemž plánovaná obměna CH-46 za V-22 má být dokončena až v roce 2019, kdy vrtulníky vylétají veškeré svoje resursy. Hlavním obhájcem programu se nakonec stalo Velitelství speciálních operací letectva (Air Force Special Operation Command – AFSOC). Vedení této letecké složky v plné míře pochopilo rozsáhlé možnosti transportního konvertoplánu v rámci speciálních operací. Spojení schopnosti startu z paluby lodi nebo z malé plochy na pevnině a rychlého letu je z takového hlediska ideální.

Zajímavé je, že nový, tehdy ještě neexistující letoun dostal již v roce 1985 oficiální označení V-22, přičemž V znamená Vertical – letoun se svislým, vertikálním startem. Poměrně neobvyklé je rovněž to, že V-22 dostal dávno před uvedením do výzbroje i bojové jméno Mořský orel, anglicky Osprey. Proběhla také cenová kalkulace, jejímž výsledkem bylo zjištění, že každý z tehdy předpokládaných sériových 923 letounů bude mít systémovou cenu 24 milionů USD. Ta zahrnuje

nejen kusové výrobní náklady s rozpočtenými náklady na vývoj, ale obvykle také dodávky náhradních dílů, přípravu specialistů, firemní část servisu a někdy i výrobu trenážerů.

Dodavatelé si rozdělili zakázku následujícím způsobem. Boeing vyrábí a kompletuje trup, kokpit, avioniku a systém řízení letu. Bell vyrábí křídla, rotory, systém řízení, ocasní plochy a záďovou rampu. Navíc zajišťuje dodávky motorů britské společnosti Rolls Royce. Předsériová výroba byla zahájena v roce 1986 na základě objednávky šesti prototypů. První z nich byl oficiálně prezentován roku 1988 a v následujícím roce MV-2 poprvé vzlétl. Testy probíhaly na základně Patuxent River Naval Air Warfare Center Aircraft Division od roku 1986. První start z lodi, konkrétně USS Essen, se konal koncem roku 1990. Předpokládaná objednávka mezitím klesla na 602 letounů. Zato cena za kus vzrostla na 35 milionů USD. Rostoucí cena vedla k vypracování studie zaměřené na vztah ceny a užítku, kterou realizoval americký Institut obranných analýz. Výsledkem bylo zjištění, že Osprey má z uvedeného hlediska lepší hodnocení než všechny

známé typy vrtulníků. Tím byla umlčena šetření chvátá opozice a rozběhly se testy prototypů, jichž bylo původně šest. Dva z nich však byly zničeny při haváriích v letech 1992 a 2000. Další byly poškozeny při haváriích v letech 1991, 2000 a 2006. Při tom zahynulo celkem 30 příslušníků námořní pěchoty. Přes veškeré výpočty a teoretickou snahu o vyloučení technické závady byla havárie v dubnu 2000 zaviněna banálním prasknutím titanové trubičky pro vedení tlakové kapaliny v důsledku vibrací a tření o kabel. Objevily se rovněž problémy s pohonnými jednotkami. Již první havárie vedly k provedení dílčí rekonstrukce prototypů roku 1993. V jejím rámci bylo objeveno dalších 149 závad a provozních poruch. Vše bylo odstraněno a konvertoplán odlehčen, přičemž výrobci nabídli nižší sériovou cenu. Zároveň došlo ke změně označení na V-22B. To vše odsunulo předpokládané zahájení sériové výroby o dva roky a V-22 se proto dostal mezi čtyři zbraňové systémy ohrožené zastavením dalšího vývoje z důvodu malé bezpečnosti. K uvedenému je třeba uvést, že havárie nelze při vývoji nového letounu vyloučit, zvláště u tak revolučního typu, jako je Osprey.

Dalším problémem byl výrazný růst vývojových nákladů. V roce 1986 se předpokládala částka 2,5 miliardy USD, ale již o dva roky později se jednalo o 30 miliard USD, které nakonec poklesly na výsledných 27 miliard USD. Oponenti projektu v Kongresu proto argumentovali tím, že V-22 má sice výrazně lepší transportní schopnosti ve srovnání s vrtulníkem CH-53, ovšem ten stál tehdy kusově pouze 35 milionů USD, zatímco Osprey 60 milionů USD.

Zachování programu napomohl i zájem ze zahraničí. Britské královské námořnictvo (Royal Navy) projevilo zájem o V-22 na základě studie obojživelného podpůrného vrtulníku budoucnosti FASH (Future Amphibious Support Helicopter). Z názvu studie vyplývá ještě jedna zajímavá schopnost V-22, a to plavání na hladině. Použití V-22 by podle uvedené studie mohlo zvýšit bojovou sílu útoku britské královské námořní pěchoty (Royal Marines) o 41 % oproti činnosti při použití klasických vrtulníků. Při vylodování na větší vzdálenost převyšuje Osprey svými výkony, a to především kombinací nosnosti a rychlosti, vrtulníky střední velikosti o 50 %. Celkem tedy 27 V-22 dokáže zastat práci přibližně 40 vrtulníků různých kategorií. Britské ministerstvo obrany proto zvažovalo nákup 42 až 62 letounů Osprey. Z důvodu nedostatku financí však byla akvizice stále odsouvaná a ekonomická krize ji pravděpodobně zcela pohřbí. Obdobná situace je i z hlediska dalších potenciálních zájemců, letectev Norska, Izraele a Spojených arabských emirátů.

V USA program balancoval v rámci pomalé základní předvýroby (Low Rate Initial Production). Objednávka poklesla na 525 letounů, přičemž dále probíhaly testy 12 předseriových V-22FMD. K jednoznačnému rozhodnutí došlo až v prosinci 2005, kdy byla zahájena plná sériová výroba (Full Rate Production). Zároveň bylo zahájeno přezbrojování námořního letectva. Konvertoplány V-22 nakonec dostaly pouze dvě složky amerických ozbrojených sil, a to letectvo (s označením CV-22) a námořní pěchota (s označením MV-22).

Text: Martin Koller
Foto: USAF, Bell

Zdařilý vstup kbelských dopravních pilotů s letouny C-295M CASA do programu ATARES

Namísto peněz LETOVÉ HODINY

„Spouštění povoleno,“ dává pokyn řídicí věž kapitánovi turbovrtulového transportního letounu C-295M CASA. Podplukovník Milan Laniak nastavuje na horním panelu jeden ze selektorů na palubní zdroj a další na levý motor. Poté iniciuje zapalování a zmáčkne tlačítko start. Šestilístá vrtule se začíná roztáčet. Záhy nahazuje pravý motor. Totéž provede i major Radim Ulrich ve druhém stroji.

Kapitáni letounů dostávají souhlas k pojištění na práh vzletové a přistávací dráhy. Pravou rukou přidávají na výkonu stroje a levou řídí předový podvozek k určenému místu. O pár minut později již C-295M CASA startuje. Oba motory Pratt & Whitney PW127G jsou na maximálním výkonu. Stroj se postupně rozjíždí po raněji, a když dosáhne rychlosti VR (rotace), pilot lehce přitáhne řídicí páku k sobě. CASA začíná stoupat na stanovenou letovou hladinu FL (flight level) 180, což je v reálu 18 000 feetů.

Takovýto obrázek by šlo označit za obvyklý na domovské základně, kterou je 24. základna dopravního letectva Praha-Kbely. Pro tentokrát se však jednalo o výjimečnou situaci. Místem

vzletu byl maďarský Kecskemet, místem přistání kosovská Priština a cestujícími maďarští vojáci rotující v misi KFOR. Dva transportní letouny vzdušných sil Armády České republiky tímto absolvovaly svoje premiérové nasazení v rámci programu ATARES (Air Transport and Air to Air Refuelling and other Exchanges of Services).

Dvanáct plusových hodin

Není sporu o tom, že se jedná o pozitivní počín kbelských dopravních pilotů. Navíc učiněný s letouny CASA, které bývají čas od času pranýřovány

veřejností. „Byla to úspěšná prezentace našich možností. Poskytli jsme zahraničním partnerům přesvědčivý důkaz o profesní způsobilosti pilotů Armády ČR i schopnosti letounu CASA plnit úkoly tohoto zaměření,“ říká pplk. Milan Laniak a upřesňuje, že díky tomuto premiérovému nasazení dvou strojů C-295M získala Česká republika bezmála dvanáct takzvaně plusových letových hodin, které může využít k bezplatnému zajištění vlastních přepravních akcí letouny, jimiž ve své výzbroji nedisponuje.

Pravdou je, že o tuto přepravní „zakázku“ na trase Kecskemet–Priština a zpět neusilovali Češi sami. Dalším zájemcem byli Litevci s dopravními letouny C-27J Spartan. Maďarská strana se rozhodla pro ČR z důvodu menšího náletu letových hodin, tedy pro výhodnější variantu.

„Z Kecskemetu do Prištiny jsme přepravovali v každém letounu pětadesát maďarských vojáků, včetně zavazadel. Opačným směrem letělo padesát devět cestujících s bagáží. Misi jsme provedli na jedno natankování paliva, a to na kbelské základně. Zadání jsme beze zbytku splnili,“ konstatuje podplukovník M. Laniak a dodává, že o tomto přepravním úkolu v rámci programu ATARES se dozvěděli zhruba měsíc předem. Na premiérovém letu pro ATARES má zásluhu

CASA C-295M

Základní takticko-technická data:

Rozpětí křídel	25,81 m
Délka	24,5 m
Výška	8,66 m
Maximální rychlost	576 km/h
Cestovní rychlost	480 km/h
Dolet bez zatížení	5 630 km
Praktický dolet	7 620 m

také zástupce velitele kbelské základny plukovník David Klement, jehož usilovná manažerská aktivita napomohla k získání tohoto úkolu.

Je nabíledni se ptát, na jaké zvláštnosti se musel létající personál (piloti pplk. M. Laniak s kpt. Michalem Malým a mjr. R. Ulrich s kpt. Vitem Malinou i palubní technici npor. J. Rozhoň s npor. K. Hanulíkem a prap. J. Kocour s prap. L. Skořepou) připravit. „Z pohledu pravidel přepravy cestujících se jednalo o zcela standardní let, tedy nic výjimečného. Jen pokyny letové posádky směrem k cestujícím byly vedeny v anglickém jazyce“, upřesňuje podplukovník Laniak a dodává, že vzlety z letiště Kecskemet a Přistina byly provedeny na téměř maximální vzletové hmotnosti stroje (u letounu C-295M CASA je to 23 200 kg – pozn. red.).

Jelikož se jednalo u obou kapitánů letounů o premiérovou přepravu zahraničních vojáků, nelze pominout také jejich osobní pocity. „Pocit zodpovědnosti je při každém letu totožný. Porovnávat přepravu z hlediska toho, zda máte na palubě českého, maďarského či amerického vojáka, nebo náklad s materiálem, nelze. Na tom, že je vašim úkolem bezpečná přeprava do místa určení, se nic nemění,“ říkají shodně oba kbelští piloti.

Český vklad: letouny CASA, Airbusy a SALIS

Účelem programu Air Transport and Air to Air Refuelling and other Exchanges of Services je

zajišťování přepravy osob a materiálu s využitím volných kapacit zúčastněných zemí ve prospěch Severoatlantické aliance a Evropské unie. ATARES je v gesci Movement Coordination Centre Europe (MCCE), jehož řídicí prvek se nachází v nizozemském Eindhovenu.

V současné době je do programu ATARES zapojeno čtyřadvacet zemí. Nejedná se však jenom o členské státy NATO a EU. Signatáři jsou také Švédsko a Rakousko. Zajímavostí je, že v letošním roce mají přistoupit i Spojené státy americké.

Česká republika vstoupila do tohoto progresivního seskupení, které sdílí jednotlivé schopnosti zúčastněných států, dnem 1. listopadu 2011. „Naše první kontakty s MCCE začaly již před sedmi roky. Tenkrát to však skončilo na tom, že námi nabízené kapacity příliš nevyhovovaly. Tehdejší dopravní letouny Tupolev Tu-154 a Antonov An-26 nezapadaly do již osvědčeného efektivního systému přepravy,“ říká plukovník Luděk Hradecký, vedoucí oddělení vojenské dopravy a logistické informační služby na sekci logistiky Ministerstva obrany.

Před dvěma roky se představitelé české armády opět vydali do Eindhovenu. Tentokrát už s mnohem sofistikovanější nabídkou: čtyři transportní letouny C-295M CASA, dva dopravní stroje Airbus A-319CJ a volné kapacity v rámci programu Strategic Airlift Interim Solution (SALIS). K poslední jmenovanému návrhu je třeba dodat, že Armáda ČR realizuje strategickou přepravu najímáním velkokapacitních letounů, převážně An-124 Ruslan, od civilních ruských a ukrajinských přepravců.

Vratme se však do nizozemské centrály MCCE. Tam byla česká nabídka managementem programu ATARES přijata. Veškerá jednání byla završena podpisem přístupových dokumentů. Česká republika se stala plnohodnotným členem tohoto prestižního profesního uskupení.

PPLK. MILAN LANIAK

Pro úplnost je třeba říct, že se vstupem dalšího zájemce do programu ATARES musejí souhlasit všichni signatáři. Vetem jednoho z nich není rozšíření členských států možné. Další podmínkou je financování chodu agentury. V případě České republiky se jedná o roční příspěvek šestnáct tisíc euro. Mimochodem, i škarohlíd musí uznat, že jde o nicotnou částku ve srovnání s benefity, které program ATARES nabízí.

O čem je řeč? S nadsázkou řečeno o bezhotovostní službě. Za provedení let zákazník přepravci neplatí hotovost. Signatáři programu ATARES si mezi sebou nevyměňují eura či jakoukoliv národní měnu, nýbrž si „účtují“ letové hodiny.

Leckterá česká dušička by však mohla zapochybovat nad spravedlností tohoto systému. Věřte, že i toto je striktně koordinováno. Každá letová hodina je totiž ekvivalentem letové hodiny dopravního letounu C-130 Hercules. Pro lepší představu uvádíme následující čísla: u letounu CASA je to v poměru 0,75, u Airbusu A-319CJ to činí 2,55 a v rámci programu SALIS je ekvivalent jedna ku 4,55. Navíc zde existuje i jisté omezení – pět set letových hodin v průběhu pěti let. Dostane-li se někdo pod tento limit, musí vše, co je pod minus pět set hodin, uhradit.

Motto signatářů je tedy pochopitelné, a to vylétat si co nejvíce takzvané plusových hodin. V případě přepravy maďarských vojáků jsme získali přes dvanáct letových hodin. „Neznamená to však, že bychom stejné množství hodin požadovali po maďarské straně. Tyto plusové hodiny můžeme využít vůči kterémukoliv jinému členskému státu v programu ATARES. Například při výcviku čáslavských pilotů nadzvukových bojových letounů JAS-39 Gripen v tankování za letu. Britské nebo švédské tankery jsou pro naše potřeby výcviku optimální. Navíc se nám v těchto případech účtují pouze tři minuty, přesněji řečeno jenom doba spojení Gripenu s tankovacím letadlem,“

upřesňuje plk. L. Hradecký a pochvaluje si nejen možnost spolupráce s dalšími typy dopravních strojů provozovaných v NATO, ale především značné finanční úspory pro resort obrany České republiky.

Za zmínku nepochybně stojí, že dvě plusové hodiny Česká republika získala od Francouzů za transfer z Afghánistánu. Ti využili naší leteckou přepravu v rámci programu SALIS k přemístění materiálu. Nemuseli nám však hradit celkový čas přeletu, nýbrž jen poměrnou část za svůj náklad.

Na závěr nemůže chybět pár vět o tomto unikátním způsobu zabezpečování přepravy. Není nikterak složitý, neboť stačí zadat do systému svůj požadavek. Poté agentura MCCE osloví členské státy s požadovanými kapacitami a zákazník si zvolí přepravce. Avšak i ten má právo na rozhodnutí, zda je, nebo není schopen zadání splnit. V případě, že jsou jeho kapacity již plně obsazeny vlastními úkoly, může říci ne. Žádné sankce mu za to nehrozí. Následně je osloven jiný signatář.

Co se týče časových lhůt, nejsou rozvleklé. „Jestliže jde o přepravu v rámci Evropy, lze ji realizovat v řádu několika dnů. Pokud se jedná o naléhavý případ, můžeme hovořit o hodinách. Při letech do vzdálených destinací je třeba počítat s dvaceti a více dny, protože je třeba si vyžádat diplomatické povolení pro přelet vojenského letadla nad cizím státním územím,“ říká plukovník Luděk Hradecký.

CASA C-295M

Dvoumotorový turbovrtulový taktický transportní letoun na krátké a střední vzdálenosti pro přepravu osob a materiálu. Armáda České republiky převzala od výrobce čtyři stroje v roce 2010. Přepravní kapacita letounu C-295M

pro AČR činí až 66 osob nebo 46 výsadkářů s plnou výzbrojí. Letoun je možné velmi rychle upravit pro leteckou přepravu nebo evakuaci zraněných a nemocných na 24 lehátkách ve verzi MEDEVAC (zdravotnická evakuace), případně vybavit jednou jednotkou intenzivní péče ve verzi MEDEVAC (PTU – Patient Transport Unit) a dvanácti lehátky.

Maximální dolet přesahuje 5 500 kilometrů, stroje jsou schopné operovat i z nezapovězených ploch. V přepravním prostoru o celkovém objemu 46,9 m³ je možné přepravovat náklad na paletách o hmotnosti až 9,25 tuny – s tímto nákladem uletí 1 200 kilometrů. S nákladem 6 000 kg činí taktický dolet letounu přibližně 3 900 kilometrů.

Airbus A-319CJ (Corporate Jetliner)

Patří do skupiny letadel Airbus s krátkým a středním doletem. U této verze je možnost zvýšení doletu až na 11 670 km, a to instalací až šesti přídavných palivových nádrží v předním i zadním nákladovém prostoru.

První stroj (trupové číslo 2801) byl zařazen do provozu 24. základny dopravního letectva Praha-Kbely 6. února 2007 a dostal jméno po generálovi Karlu Janouškovi. Druhý Airbus (trupové číslo 3085) přistál na kbelské ranvěži v září 2007 a byl pojmenován po generálovi Josefu Ocelkovi.

Interiér obou strojů lze přestavovat do dvou základních verzí, a to buď do VIP se 44 sedadly, nebo na přepravní konfiguraci pro 124 cestujících. Letoun s trupovým číslem 3085 lze navíc upravit na různé verze zdravotní zástavby (viz článek Přípravte MEDEVAC v A reportu 9/2012).

Text: Pavel Lang
Foto: Jan Kouba

a archiv 242. transportní a speciální letky

Základní takticko-technické údaje:

Rozpětí křídel	34,09 m
Délka	33,84 m
Výška	11,76 m
Maximální vzletová hmotnost	64 000 kg
Cestovní rychlost	840–870 km/h
Maximální rychlost	925 km/h
Dolet se 124 cestujícími, bez přídavných nádrží ..	3 700 km
Dolet se 6 přídavnými nádržemi	11 670 km

Airbus A-319 CJ

V opačném gardu aneb reportáž o pozemním zastřežení bojových letounů JAS-39 Gripen chránících vzdušný prostor České republiky

Neviditelný strážce Gripenů

Je krátce po deváté hodině, když se ve velínu strážní služby rozezná zvukový signál. Souběžně s tím se na displeji centrálního vyhodnocovacího pracoviště mobilního zabezpečovacího systému RSS (Radio Security System) rozblíká výstražná informace. Poplach! Zobrazení inkriminovaného místa je zřetelné a hlavně přesné. Na místo incidentu vyjíždí zásahová jednotka. Na stojance nadzvukových bojových letounů JAS-39 Gripen se nachází narušitel...

Takovýto příběh není vůbec nereálný. Aby se však nikdy neodehrál, je třeba učinit odpovídající opatření. Zabezpečení sofistikovaným elektronickým systémem je jedním z nich. Není tajemstvím, že ho využívá také čáslavská základna taktického letectva. Takzvaná infrabariéra totiž výrazně přispívá k efektivní ochraně provozované letecké techniky, a to nejen na domovském letišti, ale i při nasazení v zahraničí.

Záruka spolehlivého provozu

Pomyslný základní kámen ke spolupráci mezi firmou SIEZA a čáslavskými stíhači byl položen před osmi roky. „Přihlásili jsme se do výběrového řízení na komplexní zabezpečení objektů letecké základny, a to jak na projektovou, tak i realizační část,“ říká obchodní ředitel společnosti SIEZA Tomáš Kostůr a s potěšením konstatuje, že právě jejich produkt zvítězil. „Naše technologie zcela splňuje požadavky uživatele a je finančně přijatelná. Kontrakt není podmíněn dalšími investicemi Armády ČR. SIEZA poskytuje nepřetržitou servisní službu. Garantujeme provozuschopnost systému,“ upřesňuje.

Součástí zakázky byla také dodávka několika souprav mobilního zabezpečovacího systému RSS. „Vedle stacionárních prostředků ochrany lze zájmový prostor střežit také tímto mobilním systémem. Uživatelem je používán zejména při operativním nasazení mimo domovskou základnu,“ konstatuje Petr Ligr, obchodní manažer společnosti SIEZA, a uvádí některé akce, kde byla „ereseska“ také nasazena. „Jednalo se například o první nasazení příslušníků úkolového uskupení Armády ČR v misi Baltic Air Policing na litevském letišti Šiauliai v roce 2009 nebo působení jiných letek z NATO na čáslavské základně.“

Vše podstatné o systému

Díky vstřícnosti managementu tuzemské společnosti SIEZA, která byla založena v roce 1991

a patří k vedoucím českým firmám poskytujícím služby v dodávkách a instalacích integrovaných bezpečnostních systémů, je možné exkluzivně nahlédnout do zákulisí mobilního zabezpečovacího systému RSS, jehož uživatelem je také Vojenská policie a některé letecké základny vzdušných sil Armády České republiky.

Mobilní zabezpečovací systém RSS je určen pro operativní elektronické zastřežení objektů, oblastí a lokalit podle nejvyšších bezpečnostních požadavků. Zařízení (spolu se systémem pro ochranu a kontrolu strážní služby RGS) je certifikováno pro nasazení v civilních i armádních objektech a splňuje požadavky zabezpečení stupně 3 (střední až vysoké riziko). V oblasti ochrany utajovaných skutečností je způsobilé k ochraně utajovaných skutečností do a včetně stupně utajení kategorie „T“. „Každou sestavu RSS lze přesně na míru upravit pro konkrétního uživatele. Systém má řadu výhod, počínaje jednoduchým transportem a rychlým uvedením do provozu, přes snadné rozmístění detektorů v terénu, a konče záznamem všech událostí, včetně hlasové komunikace,“ upřesňuje Tomáš Kostůr.

Radio Security System je tvořen centrálním vyhodnocovacím pracovištěm (CVP), moduly detektorů (SMD) a vlastními detektory. V oblasti, která je předmětem zabezpečení, jsou rozmístěny SMD moduly, které bezdrátově komunikují s centrálním vyhodnocovacím pracovištěm. Rádiová, oboustranně potvrzovaná komunikace mezi CVP a jednotlivými SMD probíhá prostřednictvím vlastního zabezpečeného rádiového kanálu v pásmu VHF nebo UHF. Ke komunikaci jsou využívány profesionální radiostanice Motorola. V závislosti na použité anténní soustavě, nastaveném vysílacím výkonu a topologii terénu se dosah rádiové komunikace pohybuje v řádu jednotek kilometrů, čímž je definována i velikost oblastí pro nasazení RSS.

Systém je určen zejména k operativnímu nasazení v terénu. Díky tomu, že systémové komponenty jsou zabudovány do robustních přepravních boxů PELI, které splňují standardy NATO, je RSS schopen pracovat v těch nejtěžších klimatických podmínkách i dostatečně zabezpečen

proti poškození během transportu a manipulace. Vestavěné akumulátory umožňují provoz systému i bez zdroje síťového napájení.

Centrální vyhodnocovací pracoviště ovládá a nepřetržitě monitoruje stav celého systému. Do jednoho systému lze integrovat až 128 modulů SMD. Pro komfortní ovládání a vizualizaci bezpečnostních incidentů je pracoviště vybaveno notebookem s řídicí softwarovou nadstavbou, která přehledně graficky zobrazuje stav systému a umožňuje, že ho lze snadno a intuitivně ovládat.

CVP kontinuálně monitoruje provozní stav jednotlivých modulů, externích i interních detektorů a akumulátorů. Zároveň probíhá i stálá kontrola rádiové komunikace – úroveň signálu od jednotlivých SMD a detekce rušení používaného rádiového kanálu. V případě zjištění bezpečnostního incidentu, technické poruchy nebo jiné události v systému je vyhlášen poplach. Veškeré události jsou zaznamenávány do systémového deníku hardwarové části CVP s kapacitou zhruba 10 000 událostí, který tyto informace uchová i bez přítomnosti napájení. Prostřednictvím standardních konektorů lze připojit libovolnou externí anténu nebo anténní soustavu. Napájení pracoviště je možné volit dle aktuální potřeby – 230 V AC prostřednictvím externího napájecího a dobíjecího zdroje nebo 12 V DC z externích akumulátorů či palubní sítě vozidla. Je také možné využít interních akumulátorů pro zcela autonomní provoz pracoviště (včetně vestavěného notebooku).

K modulu detektorů (SMD), umístěnému ve střežené (zabezpečené) lokalitě, jsou připojeny externí detektory, které jsou z modulu SMD zároveň napájeny. Informace o poplachu jsou v modulu SMD vyhodnoceny a pomocí rádiového spojení přeneseny do CVP, kde jsou následně zpracovány.

Modul disponuje pěti dvojité vyváženými vstupy, k nimž je možné připojit všechny běžné typy detektorů používaných v oblasti bezpečnostních technologií. V případě potřeby lze nicméně připojit i jiné technologické senzory (například hladinové detektory zaplavení). Modul je dále vybaven dvěma programovatelnými výstupy, které

mohou ovládat další externí zařízení (např. reflektor nebo sirénu). Jako zvláštní výbavu lze k tomuto modulu připojit i čtečku bezkontaktních identifikačních karet, která umožní oprávněným osobám pomocí platné karty zapínat a vypínat detekci chráněných zón bez nutnosti komunikace s operátorem na centrálním vyhodnocovacím pracovišti. Stejně jako všechny ostatní události se i tyto zobrazují na displeji vyhodnocovacího pracoviště CVP a automaticky se ukládají do systémového deníku. Všechny přípojovací konektory modulu jsou vybaveny krytkami proti nepříznivým klimatickým vlivům.

Pro zajištění vlastní ochrany je SMD modul vybaven interním seizmickým detektorem se dvěma úrovněmi nastavení citlivosti, který reaguje například na kroky přechozího narušitele, průjezd vozidla v okolí nebo jakoukoliv manipulaci s modulem. Signalizaci neoprávněného otevření modulu zajišťuje tamber kontakt. Zvuky v okolí modulu je možné díky vestavěnému mikrofonu i odposlouchávat, což lze využívat jak při monitorování situace v provozu SMD v terénu, tak i při jeho instalaci.

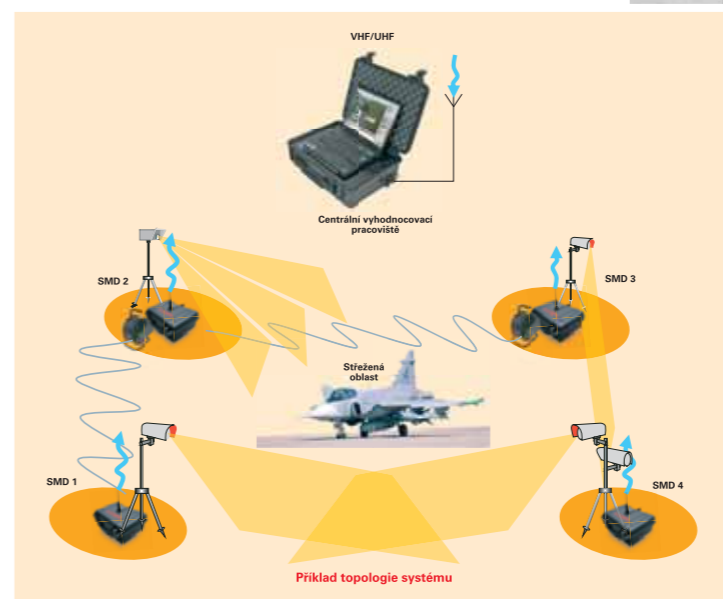
Modul je při svém umístění v terénu obvykle napájen z interního akumulátoru, který lze snadno a bez použití nástrojů vyměnit. Dle situace je možné využít také síťové napájení (prostřednictvím externího napájecího zdroje), externích akumulátorů nebo palubní sítě vozidla.

K RSS jsou dodávány různé typy osvědčených a certifikovaných externích detektorů, s nimiž je možné realizovat většinu požadovaných aplikací. Tyto detektory jsou určeny pro náročné venkovní prostředí a vykazují dostatečnou RF imunitu v prostředí s aktivním rádiovým provozem, včetně provozu rádiových vysílačů.

- RSS – IFR150XT: pasivní infrazvora pracuje na principu rozdílu teplot pohybujícího se objektu a teplotné stálého pozadí s garantovaným dosahem 150m. Detektor je vybaven jednoduchou zaměřovací optikou.
- RSS – SDI77XL-A-HS: mikroprocesorem řízený duální detektor využívá kombinaci infrapasivní a mikrovlnné detekce a lze jím zabezpečit plochu o rozloze přibližně 22x15 m. Detektor je vybaven bezpečnostní funkcí anti-masking u PIR i MW části, je odolný vůči průletům ptáků a řadí se k nejspolehlivějším svého druhu.
- RSS – RaSS: detekční kabel o délce 200 m reaguje na tlak a otřesy způsobené narušitelem. Používá se například jako nášlapný senzor nebo se připevňuje plastovými příchytkami na oplocení, na němž pak detekuje pokusy o jeho přelezení nebo destrukci. Detekční kabel se dodává navinutý na cívce, což usnadňuje manipulaci a transport. „Citlivost systému RSS se dá operativně nastavit. Standardní úroveň je taková, že nereaguje na zvířata pod třicet kilogramů. Záruka spolehlivého provozu je prakticky v jakémkoliv prostředí,“ říká Petr Ligr.

Text: Pavel Lang

Foto: Jan Kouba a archiv SIEZA, s.r.o.

Jedním z úkolů rozsáhlého cvičení orgánů krizového řízení byl letecký radiační průzkum okolí Jaderné elektrárny Dukovany

Zóna 2013

V noci z 25. na 26. března 2013 dochází na druhém reaktorovém bloku Jaderné elektrárny Dukovany (EDU) k prasknutí hlavního parního kolektoru. Směnový inženýr následně klasifikuje situaci jako mimořádnou událost 2. stupně a svolává havarijný štáb. Tento stav je výchozí okolností k zahájení tří denního cvičení orgánů krizového řízení Zóna 2013.

Zóna 2013 je již třetím cvičením tohoto druhu zaměřeným na připravenost ústředních správních úřadů, orgánů územní samosprávy, složek integrovaného záchranného systému a dalších subjektů pro případ vzniku havárie na některé z jaderných elektráren v České republice. Předchozí cvičení proběhla v letech 2008 a 2010.

Březnové prověření, do něhož se zapojilo zhruba 1 600 osob a 100 kusů techniky, bylo časově rozvrženo do tří období. Zahájeno bylo v momentu vzniku mimořádné události 2. stupně v EDU. Následně dochází k simulovanému úniku radioaktivních látek do ovzduší a situace je pře-kvalifikována na mimořádnou událost 3. stupně – jadernou havárii. V poslední fázi byla aktivována celostátní radiační monitorovací síť, včetně nasazení mobilních skupin a letecké skupiny k provedení vzdušného radiačního průzkumu. Kromě toho je procvičen také zásah složek integrovaného záchranného systému u dopravní nehody v zamořené zóně (Kožichovice), kde byla vybudována tři stanoviště pro dekontaminaci osob a techniky ze sil a prostředků Hasičského záchranného sboru ČR a Armády České republiky.

„V reálu jde sice o scénář velmi nepravděpodobný, ale zcela vyloučit ho nemůžeme. Taková situace by mohla nastat pouze při naprosto výjimečné shodě okolností. Byť se její pravděpodobnost rovná takřka nule, adekvátně připraveni být musíme,“ prohlásil na tiskové konferenci první náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost Jaroslav Hruška.

Zapojení armády v simulované havárii

Účastníci cvičení Zóna 2013 jsou také Ministerstvo obrany České republiky a Armáda ČR. „Nejsou-li schopnosti a kapacity základních složek integrovaného záchranného systému dostatečné nebo se jedná o schopnosti, kterými tyto složky nedisponují, jsou v souladu s právními předpisy, dohodami a nařízením vlády ČR nasazovány armádní síly a prostředky,“ říká zástupce ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany brigádní generál Jaroslav Kankia a upřesňuje, že legislativní rámec, včetně způsobů vyžadování a nasazování sil a prostředků AČR, je rozpracován ve směrnicích náčelníka Generálního štábu AČR.

V souvislosti s řešením simulované situace spojené s mimořádnou událostí 3. stupně na dukovanské jaderné elektrárně se do akce zapojili příslušníci 31. brigády radiační, chemické a biologické ochrany, včetně specialistů z 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení, dále profesionálové ze 7. mechanizované brigády, 24. základny dopravního letectva a Vojenské policie, studenti Univerzity obrany, pracovníci krajských vojenských velitelství v Jihlavě a Brně i operáční důstojníci z Velitelství sil podpory a Velitelství společných sil. Koordinací zapojení Armády ČR zabezpečovala stálá směna Společného operačního centra MO (SOC MO).

V této souvislosti je třeba zmínit, že předurčené síly a prostředky AČR pro integrovaný

záchranný systém a pro posílení Policie ČR nejsou vůbec zanedbatelné. Ve stálých hotovostních sílách se z těchto důvodů nacházejí stovky profesionálů, desítky kusů techniky, letadla a vrtulníky. Ve skutečnosti se jedná o dekontaminační odřady, odřady pro nouzové ubytování, odřady k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování, vyprošťovací odřady, odřady k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech, odřady k provádění zemních prací, družstva radiačního a chemického průzkumu, leteckou skupinu pro monitorování radiační situace nebo veterinární zásahové skupiny.

Vyčleněné síly a prostředky Armády ČR uvedené v Dohodě o plánované pomoci na vyžádání jsou zařazeny do Ústředního poplachového plánu IZS a jejich vyžadování probíhá z Operačního a informačního střediska Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Není tajemstvím, že síly a prostředky AČR jsou rovněž zahrnuty do havarijních plánů obou jaderných elektráren.

Průzkum poblíž osmi chladicích věží

Je krátce po osmé hodině, když se od betonové plochy odpoutává transportní vrtulník Mi-17 s trupovým číslem 0834. Kapitán vrtulníku major Vladimír Vígaš provede kontrolní zavisení nad zemí a poté, co se přesvědčí, že všechny systémy pracují tak, jak mají, nasazuje na trať. Zhruba za hodinu musí být v výchozím bodu průzkumu.

V souvislosti s mimořádnou událostí v Jaderné elektrárně Dukovany je totiž aktivována letecká skupina z 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení Hostivice-Břve. Jejím úkolem je ve spolupráci se specialisty z oddělení mobilní skupiny Státního ústavu radiační ochrany Praha (SÚRO) uskutečnit vzdušný radiační průzkum

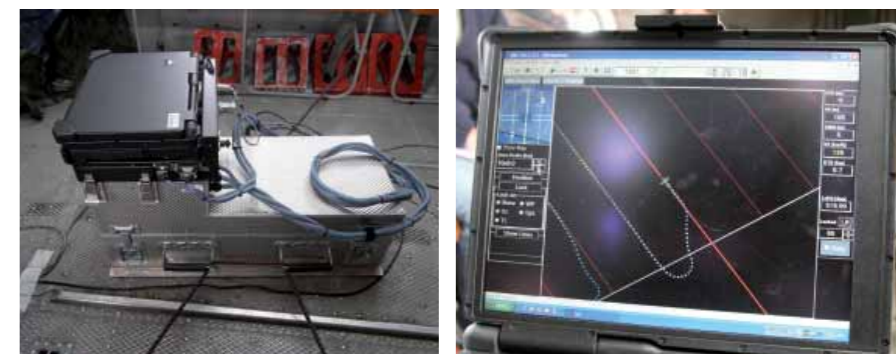

v okolí dukovanské jaderné elektrárny. „Před vzletem se na palubu vrtulníku Mi-17 instalovalo speciální zařízení IRIS (Integrated Radiation Information System), na němž pracovníci SÚRO provedou monitoring zájmového prostoru,“ říká kapitán Martin Kytka, náčelník skupiny monitorování a leteckého průzkumu 314. CV ZHN, a dodává, že v České republice jsou takové přístroje pro monitorování pouze dva. „Jeden má k dispozici SÚRO a druhý využívá hostivické centrum výstrahy. Ten náš je ještě sofistikovanější, protože je vybaven Geiger-Müllerovou trubicí, která může monitorovat i vysoké dávky úrovně radiace,“ konstatuje kapitán M. Kytka a upřesňuje, že montáž unikátního zařízení IRIS na palubě vrtulníku, což v reálu představuje bezpečné ukotvení dvou nevelkých bloků a instalaci kabeláže, zabere přibližně třicet minut.

Pro průběh monitorovacího letu je klíčová aktuální situace v zóně ohrožení. Na jejím základě se určí takzvaný monitorovací polygon. „Let vrtulníku vede po směrových linkách, které jsou od sebe vzdáleny zhruba dva kilometry. Po splnění této fáze následují lety, které jsou kolmo k nim, po takzvaných svazovacích linkách. Tím je vytvořena hustá monitorovací síť v zájmovém polygonu. V reálu jde o obdélník o délce asi osmadvacet kilometrů a šířce zhruba deseti kilometrů v okolí Jaderné elektrárny Dukovany. Stroj v něm nalétá bezmála čtyři sta kilometrů. Naměřené údaje ve vrtulníku jsou přepočítány na úroveň radiace v jednom metru nad terénem. Z výsledků měření se vytváří přehledová mapa dávkových příkonů, která se zasílá krizovému štábu cvičení,“ upřesňuje náčelnice letecké skupiny nadporučice Veronika Topičová.

Osádka stroje Mi-17 z 243. vrtulníkové letky kbelské základny dopravního letectva ve složení mjr. Vladimír Vígaš, npor. Filip Vodička a prap. Michal Sajfert provedla ke splnění úkolu leteckého radiačního průzkumu dva dvouhodinové monitorovací lety. „Výška letu při leteckém monitorování byla sto metrů a rychlost letu sto kilometrů za hodinu. Praxe prokázala, že právě tyto parametry letu vedou k nejefektivnějšímu získávání dat ze vzdušného průzkumu. Pro nás to není nic nestandardního. Klíčové je dodržovat předem stanovenou trať po daných linkách a požadované parametry letu. Vedle toho je třeba být mimořádně pozorný vůči možným překážkám nad terénem,“ dodává kapitán vrtulníku a připomíná, že s experty Státního ústavu radiační ochrany cvičí kbelský létající personál minimálně dvakrát do roka. Za největší výhodu leteckého radiačního průzkumu je všeobecně považováno to, že je schopen v relativně krátkém čase zmapovat poměrně rozsáhlé prostory, včetně nepřístupného terénu.

Vedoucí oddělení mobilní skupiny SÚRO končí monitorování a vztýčeným palcem na ruce dává do kokpitu signál, že vše proběhlo v pořádku. Vrtulník se vrací zpět na domovskou základnu. Záhy po přistání ho však čeká zevrubná dozimetrická kontrola. Evidence obdržených dávek na osobních dozimetrech proběhne také u všech aktérů vzdušného monitorovací mise. Byť se jedná o fikci, každý z účastníků součinnosti cvičení Zóna 2013 pracuje, jako kdyby to bylo skutečné...

Text: Pavel Lang
Foto: Jan Kouba

Na vyškovském Velitelství výcviku – Vojenské akademii nastoupila do služby vojenská kaplanka nadporučice Gabriela Horáková z Českobratrské církve evangelické

První kaplanka

Už tak pestrých osmatřicet roků života si okořenila další výzvou. Duchovní službou v Armádě České republiky. Je první ženou ve stávajícím zhruba třicetiletém seskupení armádních kaplanů. To proto, aby ve vojenském prostředí sdílela radosti i starosti každého profesionála a občanského zaměstnance, vyplývající nejen z pracovního, ale také osobního života. Gabriela Horáková.

Na úvod je třeba říct, že první vojenský kaplan začal působit v české jednotce IFOR/SFOR v Bosně a Hercegovině v roce 1996. Především díky této pozitivní zkušenosti byla zřízena rozkazem tehdejšího ministra obrany Michala Lobjowice v červnu 1998 duchovní služba Armády České republiky.

Vojenská kaplani jsou duchovní, které do jejich služby vysílají společně všechny křesťanské církve sdružené v Ekumenické radě církví a České biskupské konferenci. Jejich mottem je parafráze zásadní věty z dokumentu katolické církve Radost a naděje, která říká, že radosti a starosti vojáka jsou radosti a starosti vojenského kaplana. Základem jejich činnosti je úcta ke svobodě každého jednotlivce. Jde především o službu naslouchání, spoluproduktivní pracovních i osobních radostí a těžkostí, ale také o úctu k osobnímu tajemství každého, kdo se kaplanovi svěří. Nejedná se o misijní hlásání víry.

Za bezmála patnáct roků prošlo službou vojenského kaplana téměř čtyřicet kaplanů z osmi křesťanských církví. Nejvýše je ustanoven hlavní kaplan. S jeho takřka třiceti kolegy se dnes setkáváte na brigádách, leteckých základnách, praporech a dalších organizačních složkách Generálního štábu Armády ČR a Ministerstva obrany. V dosavadní praxi to byla výhradně mužská záležitost. Ta vzala za své v dubnu 2013. Mezi

vojenské kaplany vstoupila žena – nadporučice Mgr. Gabriela Horáková z Českobratrské církve evangelické. V nadcházejícím období bude sloužit na vyškovském Velitelství výcviku – Vojenské akademii. „Je to novinka a my se těšíme na spolupráci. Věříme, že si brzo najde cestu především k vojákům, kteří zde zpravidla začínají svoji profesní kariéru, a oni k ní. Věříme, že bude přínosem pro armádní duchovní službu,“ říká o zařazení npor. G. Horákové na odbor výcviku vyškovské alma mater zdejší kaplan kapitán Mgr. Josef Konečný.

Rozmanitá cesta jedné evangeličky

Pardubice, Přelouč, Praha, Brno, Jilemnice, Křižlice, Londýn, Vyškov – to jsou místa, jež mají spojitost s dosavadním životem Gabriely Horákové. Ve východních Čechách chodila do základní školy a poté na gymnázium. Učení jí vzdělavilo, a tudíž vysoká škola byla pochopitelnou volbou. V prvopočátku chtěla studovat anglistiku. Nakonec se však rozhodla pro teologii. „Najednou jsem si uvědomila, že víra není jenom jednorázová odpověď na něco, ale proces hledání a kladení si otázek. Ono ve víře je nakonec víc otázek než odpovědí,“ vzpomíná Gabriela Horáková.

V roce 1992 nastoupila na Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Po čase k tomu přidala lékařskou psychologii a psychoterapii. Kombinované magisterské studium na „karlovce“ ukončila v roce 1997. Shodou okolností jako její nastávající manžel, také evangeličk. „Ještě týž rok jsme se vzali. Naše církev povoluje ženám i mužům, aby se vdávaly nebo ženili a vedli rodinný život,“ vysvětluje.

Jejich společná cesta je nejprve zavedla do Brna. To proto, aby zde absolvovali roční praxi farářů pod dohledem, takzvaný vikariát. Po ukončení praxe přijali pozvání do Krkonoš. Ve skutečnosti do dvou evangelických sborů. „Manžel pracoval jako farář v Jilemnici, kde jsme také na tamní faře bydleli. Já dojížděla do osm kilometrů vzdálených Křižlic. Obzvláště v zimě to bylo nesnadné,“ konstatuje paní Gabriela.

Přechod z akademického prostředí do každodenní reality nepovažuje za nikterak dramatický. „Samozřejmě že se zpočátku tak trochu hledáte. Přijde však první svatba, první pohřeb a s tím i potřebné zkušenosti. Chce to jen chvíli času,“ argumentuje a posléze si pochvaluje, že její přijetí od věřících i nevěřících v Křižlicích bylo bezvadné i díky tomu, že její předchůdkyní byla také žena.

Jako farář Českobratrské církve evangelické zde působili třináct let. Mimochodem, během této doby se jim narodily tři děti, dvě dcery

duchovní služba

a syn. Na podzim předloňského roku byla rodina Horáková postavena před další výzvu. Tou byla roční praxe ve Velké Británii, přesněji řečeno v Londýně. „Pracovali jsme dohromady pro tamní dva sbory. Každý jsme měli půl úvazku. Já byla ta ženská část pana faráře a manžel jeho mužská část,“ usmívá se G. Horáková a dodává, že na anglickou misi odjeli i se všemi dětmi, které tam chodily do školy.

V krátkém ohlédnutí neopomene položit důraz na tamní společenskou angažovanost, ohleduplnost a charitativní činnost. Ta ji nejvíce fascinovala při konání olympijských her v Londýně. „Na sedmdesát tisíc dobrovolníků se tam vydalo ze všech sil, aby zajistili pokojný průběh olympiády,“ argumentuje.

Rok utekl jako voda a najednou tu byl návrat do Čech. Nikoli však do Jilemnice, nýbrž do Brna, kam byl manžel paní Gabriely zvolen jako farář.

Avšak už nějaký ten čas předtím začala Gabriela Horáková přemýšlet nad svojí další profesní kariérou. Uvnitř církve jí sice bylo dobře, ale – jak sama říká – připomínalo jí to střed, který se nehýbá. „Cítila jsem, že potřebuji změnu, ale zároveň jsem nechtěla opustit práci duchovního. Bohužel možnosti pracovat jako duchovní mimo církve jsou velice omezené. Nakonec jsem se rozhodla pro duchovenskou službu v armádě, kde kaplani fungují již řadu let.“

KAPITÁN JOSEF KONEČNÝ PŘI ROZHOVORU S NADPORUČICÍ GABRIELOU HORÁKOVOU

Svoji vizi intenzivně konzultovala s rodinou, kolegy i vojenskými kaplany, včetně hlavního kaplana Armády České republiky plukovníka Jana Kozlera. Důležité bylo i místo služby ve Vyškově, kam se dá z brněnského bydliště denně dojíždět.

Dialog ve vojenské kapli

Setkali jsme se spolu v ekumenické kapli v areálu Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov. Pro oba to byla premiéra. Já coby redaktor jsem poprvé hovořil s vojenskou kaplankou, ona coby vojenská kaplanka poprvé hovořila s redaktorem. Počáteční bariéru v dialogu odstranil nedlouhý komentář ke 3,2 metru vysokému dřevěnému kříži z trámů z 18. století a křížové cestě, kterou tvoří

fotografie pořízené v zónách lokálních konfliktů a válečných operací v zahraničí, kde působili naši vojáci.

„Začátek tříměsíčního kurzu základní přípravy pro mě byl trochu šok. Najednou jsem byla v úplně jiném světě. Během kurzu jsem si sáhla na dno, stejně jako řada ostatních. Jako budoucí kaplanka jsem žádné výjimky neměla. Instruktori k nám všem byli stejně nároční, ale zároveň profesionální a féroví,“ říká G. Horáková a vzpomíná, že totální krizi během výcviku neprožila. „I kdyby, musela bych ji utát. Kvůli chvilkové indispozici bych to nevzdala. Přišlo mi to jako přechodový rituál, který musíte sám na sobě zakusit. Průchod do armády je úzký a vy se musíte náležitě srovnat, abyste se do něj vešli.“

Největší problémy jí dělalo překonávání speciálních bariér na překážkových dráhách. I když,

jak sama říká, není žádný ostrostřelec, pár cílů z „osmapadesátky“ samopalů také zasáhla. Ve skupině ctila týmového ducha. Jejím mottem bylo výcvik dát, i kdyby to bylo, s nadsázkou řečeno, bez stylu.

Jedenadvacátého března se dočkala kýženého ocenění. Gabriela Horáková byla slavnostně vyřazena a s hodností nadporučice zařazena na post kaplanky na odbor výcviku Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov. Její stávající kontrakt s armádou je uzavřen na dobu šesti let. Vedle každodenní duchovní služby s elévou vojenské profese jí čekají také bohoslužby v kapli. Tam bude zpravidla vstupovat v černém taláru s takzvanými bílými tabulkami. Svým věřícím i nevěřícím vojákům chce být stále nablízku, naslouchat jim a podporovat je...

Text a foto: Pavel Lang

Edelweiss Raid 2013

V polovině letošního března se reprezentační družstvo Armády České republiky zúčastnilo 6. ročníku soutěže Edelweiss Raid v Rakousku. Toto neoficiální mistrovství světa horských hlídek pořádá každé dva roky 6. horská pěší brigáda rakouské armády v Tuxerských Alpách v okolí Innsbrucku.

Letos se na startu sešlo 21 osmičlenných týmů z osmi zemí. Kromě domácích hlídek zde byli nejpočetnější zastoupení Němci. Dále dorazila družstva z Belgie, Nizozemska, Švýcarska, Francie, Polska a podruhé i z České republiky. Naše družstvo tvořili příslušníci jednotek z celé české armády, kteří výborně zvládají nejen požadované dovednosti ze speciální tělesné přípravy a střelbu, ale i pohyb ve vysokohorském terénu. Právě ten je do jisté míry limitujícím faktorem pro celkový úspěch v soutěži.

Začínáme...

Příprava na soutěž pro české armádní družstvo začala však už mnohem dříve než 13. března, kdy byla soutěž odstartována. Pracovní oddělení záchranné výsadkové služby a tělesné výchovy SRDS-OS MO museli s dostatečným předstihem vyřešit nezbytné organizační náležitosti, navázat kontakt s rakouskou stranou, vyjednat zapůjčení zbraní od chrudimských výsadkářů, zajistit jejich převoz do zahraničí a naplánovat i dvoudenní soustředění ve VVP Hradiště.

Vše splněno, nutné formuláře a doklady odeslány, členové týmu mají natrénováno. Tak tedy závod může začít...

„Letoun CASA s armádním družstvem na palubě došel na innsbruckém letišti v pondělí 11. března,“ vzpomíná na březnové dny kapitán našeho družstva major Vladimír Michalička a dodává: „V kasárnách 6. horské pěší brigády nás přivítal její velitel brigádní generál Peter Grünwald. Po krátkém seznámení s místní posádkou jsme absolvovali takzvaný in-processing a úvodní trénink. Měli jsme také možnost se seznámit s nezbytným materiálem, který poskytlí rakouští kolegové.“

Jen na vysvětlenou. Některý materiál je odlišný od věci běžně používaných v české armádě. Tuto speciální výbavu musí závodníci nést po celou dobu soutěže a potřebují ji pro plnění několika dílčích disciplín v rámci závodu. Součástí přípravy byl také trénink na střelnici. Vše pak vyvrcholilo slavnostním nástupem a přípravou na samotný závod, která zahrnovala nezbytné balení a kontrolu materiálu pro následující dva soutěžní dny.

Den první...

Začátek je opravdu časný a tvrdý. Budíček se rozezněl v půl čtvrté. Do mrazivého rána Tuxerských Alp se ozývají zvuky horečného balení posledního nezbytného materiálu. Autobus převáží všechny závodní týmy do místa startu pod sjezdovku. Ta ale po sto metrech mizí v mlze, stejně jako vrcholy, které ještě včera závodníci s obdivem pozorovali. Výstřel z děla odstartoval neoficiální mistrovství světa horských hlídek Edelweiss Raid 2013.

Záchrana v lavině, průzkum

Na začátku prvního dne soutěže v rámci úvodního výšlapu červené sjezdovky naše družstvo hladce prošlo dvěma disciplínami – záchranou zasypaných v lavině, kteří byli simulováni zahrabnými batohy s lavinovými vyhledávací („pípáky“), a průzkumem, při němž bylo potřeba určit směr a vzdálenost pozorovaných cílů. „Pozorování jsme chtěli uskutečnit pomocí klasické buzoly a přepočtu českých koeficientů pro určení vzdálenosti cílů,“ říká major Michalička a jasně si posteskne: „Bohužel bylo nutné používat koeficienty rakouské a azimut stanovit pouze v takzvaných milsech, takže každý naměřený stupňový úhel bylo třeba přepočítat.“

Po úspěšném absolvování těchto disciplín výstup sjezdovkou pokračoval, z úvodních jedenácti set metrů nad mořem se družstva musela přesunout na vrchol hřebenu do výšky dva tisíce dvě stě padesát metrů. „Odsud jsme nesčetněkrát klesali a opět stoupali do nejvyššího bodu závodu, na vrchol vysoký téměř dva tisíce devět set metrů, za kterým se bohužel ještě zdaleka nenacházel konec prvního dne. Několik dalších vrcholů a pár set nastoupaných metrů nás dovedlo k další disciplíně,“ vzpomíná již s úlevou Vladimír Michalička, který nám také podrobně popsal další připravené záležitosti dvoudenního klání.

Záchrana raněného

„V roli záchranáře jsme k postiženému na kladce spustili nejléčšího z nás. Z horolezeckých disciplín jsme strach neměli, protože v družstvu bylo několik vedoucích instruktorů vojenského lezení a také držitelů mezinárodních licencí horolezectví, ale přesto v nás panovala malá nejistota. Nikdy totiž nevíte, jakým způsobem bude připraveno jistící stanoviště, jak mnoho dbá pořadatel na bezpečnost techniky. Pořadatelé však žádnou

z našich obav nepotvrdili, a proto nás tato disciplína nezdržela. Základem bylo jakýmkoliv způsobem dostat raněného se záchranářem nahoru, což se nám ve velmi rychlém čase podařilo.“

Hod granátem

Raněný je zachráněn a Češi pokračovali dál. Nechme raději opět hovořit majora Michaličku. „Po dalším hodinovém přesunu jsme se dostali k poslední disciplíně prvního dne, a to k hodu granátem. Úkolem na tomto stanovišti bylo zasáhnout dvaceti granáty cíl vzdálený deset metrů. Malá vzdálenost k cíli nám samozřejmě vyhovovala a při vysoké úspěšnosti v zasahování cílů tato disciplína nehrála v celkovém čase dne žádnou významnou roli.“

Bilance prvního dne tak činila 2 750 nastoupaných výškových metrů, 25 kilometrů ve vysokohorském terénu, 12 hodin téměř permanentního stoupání a průběžné 16. místo.

Na konci vyčerpávajícího prvního dne soutěžení naše družstvo čekal zasloužený desetihodinový odpočinek. Stanové městečko s více než šedesáti stany poskytovalo i v dvoukilometrové výšce kvalitní zázemí. Protože všichni krátce využili i vyhřívání stany a polní ošetřovnu, noc začala brzy a v celkem přijatelném komfortu.

Den druhý

„Druhý a současně i závěrečný den pro nás začal minutu po půl osmé opětovným a zdá se nekonečným stoupáním,“ pokračuje v popisu závodu major Michalička: „Domnívali jsme se, že budeme muset překonat takových čtyřicet sta výškových metrů. Po pěti hodinách jsme však poznali, že odhadovaných pár set metrů bude opět mnohem delších, než jsme očekávali. Za celý den jsme vystoupali ve srovnání s prvním dnem pouze 1 500 výškových metrů.“ Stoupáním do výšin

Sestava družstva AČR pro Edelweiss Raid 2013

Vedoucí:
mjr. Tomáš Říha – SRDS OS – MO
kpt. Petr Majerčík – Vojenský obor FTVS UK Praha

Družstvo:
mjr. Vladimír Michalička – Vojenský obor FTVS UK Praha
kpt. Michal Mašek – 24. zDL Praha-Kbely
kpt. Jiří Jopl – 24. zDL Praha-Kbely
mjr. Erik Barták – Vojenský obor FTVS UK Praha
kpt. Michal Pech – Základna munice Týniště nad Orlicí
rtm. Petr Altman – 44. Imopr Jindřichův Hradec
nrtm. Stanislav Havier – Velitelství společných sil Olomouc
rtm. David Nitra – Samostatná záchranná rota Olomouc

ale závod nekončí. Účastníci extrémní soutěže čekají další disciplíny, konečně vyprávění majora Michaličky také pokračuje...

Sjezd družstva na laně

„Na jednom z hřebenů nás čekala první disciplína druhého dne. Tou byl sjezd na laně. Vzhledem k vysoké úrovni lyžařských dovedností všech členů družstva nám jízda se zátěží v hlubokém sněhu nečinila výraznější potíže. Při sjezdu však byla znát únava z předchozího velmi náročného dne.“

Překonání srázy

Únava musí stranou, protože organizátoři závodu připravili pro soutěžící týmy další „lahůdku“. „Ještě navázání jsme sjeli k dalšímu stanovišti, na kterém bylo úkolem překonat sráz o hloubce přibližně 20 metrů. Tuto překážku bylo možné zdolat dvěma způsoby – slaněním nebo spouštěním. K naší smůle jsme zvolili pomalejší slanění,“ přiznal po závodě major Michalička. Český tým ztratil drahocenné minuty. Po slanění celého družstva následoval krátký sjezd a po něm opět již s nasazenými stupačnými pásy armádní družstvo mířilo vzhůru k dalšímu stanovišti.

Střelba na cíl

„Po několika kilometrech jsme dorazili do uzavřeného údolí, kde na nás již čekala velmi důležitá disciplína. Tou byla střelba,“ uvedl nás opět do situace náš průvodce závodem a pokračoval: „Úkolem bylo eliminovat šestnáct cílů ve vzdálenostech sto až dvě stě metrů. Cíle představovaly nafouknuté balonky o průměru přibližně třicet centimetrů, které byly umístěny pod velkým úhlem v hlubokém údolí. V této disciplíně jsme měli značnou výhodu ve srovnání s týmem, který se zúčastnil soutěže před dvěma roky. Výhodou byla střelba z nových útočných pušek CZ 805 BREN.“

Naši předchůdci byli vybaveni samopaly vzor 58. S novými puškami, které jsou již standardně u mnoha útvarů české armády, eliminujeme všech šestnáct cílů, oproti čtyřem balonkům sestřeleným družstvem z roku 2011. Vzhledem k úspěšným zásahům bez jakékoliv časové penalizace, a tedy spokojeni jsme pokračovali dál.“

Na český tým čekalo opět stoupání a zasněžené vrcholy alpských velehor. „Po střelnici nás čekal vrchol v nadmořské výšce 2 450 metrů a pak hřeben, který v sobě zahrnoval další tři vrcholy. Po jejich překonání jsme směřovali k dalšímu stanovišti.“ Náš průvodce srdnatě s odstupem času přiznává: „Závodění jsme už všichni měli dost. Tváře byly spálené od sluníčka a při teplotě minus patnáct nás navíc bičoval vítr o rychlosti dobrých osmdesát kilometrů za hodinu. Měli jsme na sobě oblečenou pouze spodní tenkou vrstvu a bílé převleky. Jako ochrana proti větru to opravdu nestačilo. A výsledek? Sedm omrzlých prstů a navíc i nos. Od organizátorů v cíli jsme se pak dozvěděli, že v minulých letech došlo i k amputacím omrzlých prstů. Letos našťásti ne.“

Poslední dva vrcholy Češi překonali netradičně pěšky, s lyžemi na zádech. Některá místa byla exponovanější, než je zdravé. Hřeben byl v některých místech užší než jeden metr a na obě strany na účastníky závodu číhaly několikasetmetrové prudké srázy. Přesto podle vyjádření závodníků šlo o nejkrásnější část celého závodu. Rozhled na majestátní Alpy stál i přes vsudy přítomnou zimu opravdu za tu diňnu.

Orientace a převoz raněného

Chcete-li se ovšem kochat pohledy na proslulé alpské vrcholy, pak se v tomto obrovském masivu musíte také umět orientovat. Další disciplína byla zaměřena právě na onu orientaci. Tady český tým ztratil asi deset minut. Mapa v měřítku

1 : 50 000 nebyla pro orientaci v desítkách metrů to nejlepší. Všechny body orientačního sjezdu nakonec Češi dohledali a v nádherném prašanu sjeli na hranici lesa. Zde na ně čekala poslední disciplína – převoz raněného na nosítkách typu UT 2000. Jen mimochodem, ta byla již od startu součástí zátěže.

Cíl

Závěrečná disciplína našemu družstvu již žádné komplikace nezpůsobila a po absolvování přibližně jednoho kilometru přivezlo raněného do stanoveného místa. Následoval už jen divoký sjezd v ledovém korytě a pak vytoužený cíl. „V prostoru cíle nám osobně, stejně jako ostatním, gratuloval velitel 6. horské pěší brigády generál Peter Grünwald. I to byl důkaz o důsledné přípravě a vynikající organizaci soutěže Edelweiss Raid 2013,“ uzavírá vzpomínky na drsný alpský závod major Vladimír Michalička a na úplný závěr dodává: „V cíli jsme všichni vyčerpaní, promrzlí, ale přesto spokojeni. Spokojeni s výsledkem svého družstva i s vlastním pocitem. Nikdo to nahlas dnes neřekne, ale každý z nás už přemýšlí, jak se posunout ještě výš. Kdy? Přece v roce 2015.“

Na konci druhého dne se český armádní tým v silné konkurenci posunul na celkové 12. místo. Soutěž ovládla podle očekávání družstva z Německa a Rakouska. V průběhu dvou dnů soutěžící překonali v horském terénu vzdálenost přes 40 kilometrů a 4 200 výškových metrů.

„Celá soutěž potvrdila dobrou připravenost našeho družstva i opodstatnění výcviku ve speciální tělesné přípravě, tak jak je v Armádě České republiky v současné době systémově nastaven a prováděn,“ zhodnotil letošní výsledek vedoucí družstva major Tomáš Říha.

*Text: mjr. Vladimír Michalička,
mjr. Erik Barták a kpt. Petr Majerčík
Foto: kpt. Michal Pech*

Bitva u francouzského Arrasu

Za jedno z největších bojových vystoupení československých legionářů v prvním roce první světové války je možné označit bitvu u francouzského Arrasu. Česká rota Nazdar se toho dne od desáté hodiny ranní navzdory nepřátelskému dělostřeleckému ostřelování a prudké kulometné palbě opakovaně vrhala do útoku proti německým zákopům a svým příkladem strhávala i ostatní příslušníky praporu C Marocké divize cizinecké legie. Až ve čtyři hodiny odpoledně přišel rozkaz nepokračovat dále v útoku a přejít k obraně dobytých pozic. Celá Marocká divize měla toho dne obrovské ztráty. Jen naše rota Nazdar čítající dvě stě padesát vojáků měla čtyřicet dva padlých a devadesát raněných. Ne náhodou byla právě tato událost rozkazem ministra obrany vybrána jako památný den resortu Ministerstva obrany.

Před první světovou válkou žilo ve Francii zhruba deset tisíc Čechů a Slováků. Mnozí z nich se počátkem srpna 1914 začali jako dobrovolníci hlásit do armády. Již 23. srpna odjelo 300 československých dobrovolníků do jihofrancouzského Bayonne, kde je čekal ve středisku cizinecké legie výcvik. Byli zařazeni do cizineckého pluku, který se stal součástí Marocké divize. Českoslovenští dobrovolníci vytvořili první rotu praporu C. Ten byl složen prakticky výhradně ze zahraničních vojáků evropských zemí. Druhou rotu tvořili Poláci, které

z důvodu malého počtu museli doplnit Belgičané. Třetí rota byla švýcarská a lucemburská. Čtvrtou pak tvořili Italové a Španělé.

Základ naší roty tvořili prakticky výhradně sokolové. Nejenže se mezi sebou navzájem oslovovali „bratře“, ale zdravili se také sokolským pozdravem „Nazdar“. Podle toho také dostala záhy jednotka název rota Nazdar. Na podzim 12. října 1914 byl ukončen výcvik a složena slavnostní přísaha. Bayonnské dámy darovaly naší rotě praporek se stříbrným lvem na červeném poli. Byl to

jediný symbol, kterým se tato jednotka odlišovala od ostatních vojáků cizinecké legie. Praporečnickem roty Nazdar se stal Karel Bezdíček.

Krvavý den

Když rota Nazdar dorazila o pár dní později do Champagne, byla fronta již stabilizovaná. Vojáci prožívali v blízkosti Remeše na relativně klidném úseku fronty do konce dubna roku 1915 běžný zákopový život. Přesto v té době naše jednotka zaznamenává první ztráty. V prosinci 1914 padl nejmladší z dobrovolníků, teprve šestnáctiletý číšník Lubomír Březovský. O čtyři měsíce později pak František Fric, který přišel s londýnskými dobrovolníky. Skutečně masové ztráty však mají teprve přijít.

Dne 26. dubna 1915 dostává Marocká divize rozkaz přesunout se do oblasti Artois v severní Francii. Pod vedením generála Foché se zde připravuje rozsáhlá ofenziva. Cizinecký pluk společně s dalšími jednotkami divize je vybrán jako úderný hrot.

Jak jsme uvedli v úvodu, 9. května 1915 v deset hodin dopoledne se společně s praporem C zvedla rota Nazdar ze zákopů k útoku. Byla na čele útoku cizineckého pluku. I za cenu velkých ztrát došla postupně tři linie nepřátelských okopů, které stály v této oblasti bez jakékoliv změny

pozic již měsíce. V půl dvanácté splnila rota svůj úkol a společně s dalšími jednotkami praporu došla strategickou kótu 140.

Bylo to však Pyrrhovo vítězství. Krátce po jejím obsazení padl poslední žijící z původně osmnácti důstojníků praporu, podporučík Sauzey. Mezitím se Němci vzpamatovávají z prudkého úderu. V jednu hodinu odpoledne dostávají velké posily. Dobrovolníci se bijí na život a na smrt. Přesila protivníka je však obrovská. Hrozí jim obklíčení. Francouzské zálohy jsou daleko, až osm kilometrů za frontou. A tak musejí z kóty, která je stála spoustu československé krve, ustupovat. Ve čtyři hodiny odpoledne dostávají rozkaz zastavit se na západním svahu Falaise de Vimy.

Teprve druhý den dostali vojáci konečně nějaké jídlo. Dne 10. května nabírají dobrovolníci nové síly u dvora Berthonval. Za tmy odchází pluk do vesnice Mont Saint Eloy. O tři dny později je stažena celá Marocká divize do zálohy. Respektive to, co z ní zbylo.

Konec roty Nazdar

O hrdinství našich vojáků nemůže být nejmenších pochyb. Bitva u Arrasu se však i přes jejich obrovské nasazení, anebo možná právě i kvůli němu, stala doslova masakrem. Jen cizinecký pluk měl 1 889 padlých a raněných. Prapor C ztratil všechny své důstojníky. Rota Nazdar přestala jako celek existovat. K cizinecké legii se sice v následujících měsících hlásili další naši dobrovolníci, ale československou jednotku se již obnovit nepodařilo. Krajané byli rozděleni a zařazeni do různých rot. Na vznik skutečně národní jednotky ve Francii, 21. čs. pěšího pluku, jsme si museli počkat více než dva a půl roku.

Mezi padlými vojáky byl i poručík Václav Dostál. Tento rodák z Poděbrad, inženýr, studoval před první světovou válkou v Paříži. Jako jeden z prvních českých dobrovolníků se přihlásil v srpnu 1914 do armády a byl prvním českým

důstojníkem, velel kulometnému oddílu. Během útoku rovněž padli předseda pařížského Sokola Josef Pultr, Karel Dubiš, Josef Hercík, František Chrdle, Jiří Jakubec, Ondřej Kramata, Ladislav Kordač, Oldřich Kubálek a další. Saniták Aleš Dostál ošetřoval právě jednoho z raněných vojáků, když si ho našla nepřátelská kulka. Mezi mrtvými byl i praporečnick roty Karel Bezdíček. Podle jedné z verzí byl zasažen kulometnou dávkou do prsou. Jiní legionáři naopak tvrdili, že ho roztrhal dělostřelecký granát. Rotní praporek měl v době útoku ovínutý kolem těla. Přes veškeré úsilí vojáků se ho již nikdy, podobně jako Bezdíčkovo tělo, nepodařilo nalézt. Ještě hůře dopadli Poláci. Těch přežilo jen třicet.

Najít příčiny velkých ztrát není až tak složité. Legionáři byli oblečení v pestrých stejnokrojích, které jim neumožňovaly skrytý pohyb na bojišti. Khaki uniformy byly v cizinecké legii zavedeny až koncem roku 1915. Ochrana jednotlivce byla prakticky nulová. Vojáci cizineckého pluku v té době totiž nebyli vybaveni ani ocelovými přilbami. Za této situace, navíc při velké palebné síle protivníka, bylo doslova šílenstvím jít na některých úsecích do bodákového útoku bez jakéhokoliv krytí, což byl v té době běžný způsob boje legionářských jednotek.

Velké ztráty měl cizinecký pluk i v následujících měsících a letech. Jednalo se totiž o skutečně elitní útvar francouzské armády, který byl nasazován

na nejtěžší úseky. A tak z 600 československých dobrovolníků, kteří prošli tímto plukem, jich 200 padlo a dalších 300 bylo pro zranění a nemoci z boje vyřazeno.

Ze strategické výšiny 140, za jejíž dobytí zaplatilo tolik našich dobrovolníků životem, musely nakonec spojenecké jednotky ustoupit. Podařilo se proniknout zhruba čtyři kilometry do hloubky nepřátelské obrany. Zajato bylo 3 400 německých vojáků, mezi nimi 50 důstojníků. Pro Čechy a Slováky měla tato bitva význam nejen ve vojenské oblasti. Legenda o udatném boji roty Nazdar se šířila mezi našimi krajaney v zahraničí i v jejich původní domovině.

Text: Vladimír Marek
Foto: Vojenský historický archiv

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ PRO SKUPINU OCHRANY MINISTRA OBRANY

Náčelník Vojenské policie vyhláší výběrové řízení na obsazení
systematizovaných míst starších inspektorů – policejní ochrana osob

POŽADUJEME

- ▶ příslušníky AČR – s praxí u ozbrojených sil
- ▶ výbornou psychickou a fyzickou odolnost
- ▶ zdravotní klasifikaci A
- ▶ středoškolské vzdělání s maturitou
- ▶ znalost anglického jazyka minimálně na úrovni STANAG 1
- ▶ řidičský průkaz skupiny B – praxi v řízení vozidel
- ▶ schopnost pracovat samostatně i v týmu
- ▶ předpoklady pro získání bezpečnostní prověrky na stupeň TAJNÉ

NABÍZÍME

- ▶ získání profesně unikátní kvalifikace
- ▶ zodpovědnou a prestižní práci
- ▶ kurzy v ČR i v zahraničí
- ▶ neustálé zdokonalování v relevantních odbornostech
- ▶ nadstandardní výcvik
- ▶ možnost nasazení v zahraničí
- ▶ dobré platové podmínky

V PŘÍPADĚ ZÁJMU

- ▶ zašlete do 30. 4. 2013 na skomovp@email.cz
 - ▶ strukturovaný profesní životopis a motivační dopis
 - ▶ číslo svého mobilního telefonu
 - ▶ případné dotazy – ozveme se

TERMÍNY A PRŮBĚH DALŠÍCH KOL VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ

- ▶ Po posouzení zasláných životopisů budou vybráni účastníci výběrového řízení kontaktováni telefonicky a bude s nimi dohodnut termín osobního pohovoru a vstupního fyzického přezkoušení.
- ▶ Osobní pohovory a vstupní fyzické přezkoušení se uskuteční v měsíci květnu t. r. Po posouzení výsledků budou vybráni účastníci pozváni k intenzivní testovací části, která proběhne v červnu 2013.

 military english

IX. MILITARY COMMUNICATION

U
æ
bɔ:

IX.V MILITARY SLANG AND COLLOQUIAL EXPRESSIONS

Effective communication is important in everyday life. Knowing the words and grammar itself is not enough. We have to know when to say what and to whom and we must be able to communicate effectively with each other on both personal as well as business level.

Different groups of people from the society and the society is **intertwined** with language in such **extent** that it is impossible to understand one without the other. The military is considered as one social group with different sub-groups. These groups and sub-groups have their own slang and ways of expression.

Military slang and **colloquial** expressions have an enormous impact on the military spoken language, both formal and informal. The **adoption** of new forms is an **unending** process. Slang and colloquial expressions appear in professional conversations and involve various **lexical** areas.

On investigating the origin of official **militaristic** terms, slang and colloquial expressions it is found that the majority of them originated during wars and conflicts, especially those of the 20th century. It is also found that many of them are connected to the names of new weapons, **instruments**, or other innovations of war. From the perspective of technological events, this is **particularly evident** from the history of World War I, World War II, the Cold War, the Vietnam War and the Gulf War.

The military environment and military culture, including military customs and traditions, are **inseparable** parts of the military. It is the **chain of command** and leadership, the names and ranks, the uniform, saluting (sign of respect paying to the superior), how soldiers address one another, **courtesies rendered** to the national flag and those in command, customs and traditions that go back to ancient times.

The slang and **vulgar** expressions reflect the situation of soldiers, their suffering in trenches and in combat areas. They also reflect the situation of soldiers in which they see their friends or enemies being injured or killed. Moreover, the long-term **remoteness** of soldiers from their families and everyday **casual** social life contributes to the creation of slang expressions as well.

The influence of military English on military Czech was strong after the First World War, **declined** after 1948 but began to grow again in the 60's. The real **breakthrough**, however, came after 1989. The Czech military has been **taking part** in different UN missions and, more recently, in different peacekeeping and NATO missions and exercises. During these activities, Czechs are **exposed** primarily to English and they have either **intentionally** or **unintentionally** introduced some official and colloquial expressions into the Czech.

Colloquial expressions that have **crossed into** the Czech language **denote** the same "cultural activity". For example, the US term "to give somebody a blanket party" has its equivalent in Czech military slang as "dát někomu deku". (Other examples: local people – lokálové, kteří tam žijí; radio room – výcvik bude na radiorómu; call somebody – kólněte jim až přijedete, etc.).

Poznámka:

Při zpracování textu čerpal autorský tým z disertační práce plukovníka Mgr. Ladislava Chaloupského, PhD. "A Sociolinguistic Interpretation of Military Slang and Vernacular Expressions", Masarykova universita v Brně, 2005.

Glossary

- **adoption** /ə' dɒpʃən/ – přijetí, zavedení
 - **breakthrough** /'breɪk θru/ – průlom
 - **casual** /'kæʒuəl/ – běžný, neformální
 - **chain of command** /tʃeɪn/ /əv/ /kə' mænd/ – posloupnost velení
 - **colloquial** /kə' lɒkwɪəl/ – hovorový
 - **comply (with)** /kəm' plai/ – řídit se (čím), dodržovat (něco)
 - **compound** /'kɒmpaʊnd/ – složenina, složené slovo
 - **courtesy** /'kɜːtəsi/ – čest
 - **cross into** /krɒs/ /'ɪntu/ – přejít do
 - **decline** /dɪ' klaɪn/ – klesnout, zeslábnout
 - **denote** /dɪ' noʊt/ – znamenat, vykazovat, naznačovat
 - **derogatory** /dɪ' rɒgə, tɔː/ – hanlivý, pohrdavý
 - **effective** /ɪ' fektɪv/ – efektivní, účinný
 - **evident** /' evɪdənt/ – zřejmý
 - **expose** (oneself to) /ɪk' spəʊz/ – vystavit (se něčemu)
 - **extent** /ɪk' stent/ – rozsah, míra
 - **inseparable** /ɪn' seɪpərəbəl/ – neoddělitelný
 - **instrument** /'ɪnstɾəmənt/ – nástroj
 - **intentionally** /ɪn' tenʃənli/ – úmyslně, záměrně
 - **intertwine (with)** /ɪntə' twaɪn/ – proplétat se (čím)
 - **joint maneuvers** /dʒɔɪnt/ /mə' nuvər/ – společné manévry, společné cvičení
 - **lexical** /' leksɪkəl/ – lexikální, slovní
 - **militaristic** /mɪlɪtərɪstɪk/ – vojenský
 - **particularly** /pə' tɪkjələrli/ – obzvláště, především
 - **remoteness** /rɪ' moʊtnəs/ – odloučenost
 - **render** /' rɛndər/ – prokázat
 - **reprimand** /reɪprə, mænd/ – kárat, napomenout
 - **take part** /teɪk/ /pɑːt/ – účastnit se
 - **unending** /ʌn' endɪŋ/ – nekonečný, nekončící
 - **unintentionally** /ʌnɪn' tenʃənli/ – neúmyslně
 - **vulgar** /' vʌlgər/ – vulgární, neslušný
- Phonetic transcription taken from www.dictionary.com.

Phraseology and definitions

Slang = informal words and expressions that are not considered standard in the language. **Jargon** = the specialized language of a professional, or other group, often meaningless to outsiders. **Colloquial expressions** = words or expressions more suitable for speech than writing. **Dirty (swear, curse, etc.) words** = obscene, vulgar, or taboo words or expressions viewed as intolerable. **Nickname** = 1. a name added to or replacing the actual name of a person, place, or thing. 2. a familiar shortened form of a proper name.

Poznámky

Texty, se kterými se pravidelně setkáváte na stránkách časopisu A-Report, byly v loňském roce zpracovány autorským týmem pracovníků Ústavu jazykové přípravy AČR a publikovány v cvičebnici Military English. Tato publikace je rozšířena o další témata, cvičení a zvukové nahrávky a je cílena nejen na vojáky z povolání a občanské zaměstnance AČR, ale stane se i součástí výuky v jazykových kurzech připravujících k jazykovým zkouškám dle dohody STANAG 6001. Publikace je rozdělena do tematických bloků s vojenským zaměřením a orientuje se především na nácvik dovedností poslechu s porozuměním a čtení s porozuměním.

EXERCISES

1. Fill the gaps with appropriate words from the box below.

cases	combinations	expressions	inputs
inventions	languages	meanings	
misunderstandings	units	words	

The process in which military slang (1)_____ originate is the same as with the word-making of other regular lexical (2)_____. Some slang terms come from other (3)_____, some may be pure (4)_____. Some slang expressions are just plain old terms with new (5)_____ and others are (6)_____ of existing (7)_____ or foreign (8)_____. In certain (9)_____ new slang words were created due to (10)_____ between cultures.

2. Match the beginnings of the sentences with their endings. There are two extra endings.

- The deeper the collaboration between NATO countries
- Everyday activities have influenced not only official military terms
- The lack of vocabulary or poor knowledge of meaning
- Military English is becoming more widespread across the world
- Standard English is one thing
- One of the most extraordinary changes in the past 20 years
- There are some English expressions describing harassment

- more important to the Czech Armed Forces.
- has been the way in which people communicate.
- colloquial and slang expressions are another.
- altered the manner in which we live.
- they have crossed into Czech.
- the more important the knowledge of colloquial and slang expressions.
- but slang and jargon as well.
- can result in misunderstandings.
- that reflect social situations.

3. Guess the meaning of slang words and sayings in column A. Use definitions and phrases in column B. There are two extra definitions.

1. fruit salad	a) civilian clothing
2. trench monkey	b) commanding officer
3. tighten the screws	c) reprimand
4. civvies	d) ribbons worn on the breast of a dress uniform
5. beat a retreat	e) to fight or quarrel with
6. cross swords with	f) to use physical strength
7. Madre	g) female officer
8. use brute force	h) to withdraw
9. chew out	i) to apply pressure
10. Old Man	j) a member of the Army infantry (US)
	k) female Chaplain
	l) to eat and drink

4. Answer the following items. Choose the best option. Circle the letter a, b, or c.

- Military slang, or informal military terms, are colloquial terms**
 - used commonly by military personnel.
 - incorporated into scientific usage.
 - with ancient customs and traditions.
- Military slang expressions**
 - originated in tandem with the political situation of the time.
 - are pure inventions and were created as compounds.
 - are code words and originated in conjunction with a conflict.
- Many colloquial expression and dirty words are used**
 - in the presence of the commanding officer.
 - when addressing the commanding officer.
 - to refer to a person.
- Nicknames can be words or compounds**
 - referring to people we don't like.
 - exclusively associated with military forces.
 - with derogatory as well as familiar connotations.
- Many military colloquial expressions are the same for American and British soldiers because**
 - they speak the same language.
 - they were engaged in several battles together.
 - they did not feel the need to invent other slang expressions.

5. Reorder the scrambled sentences to form a coherent text.

- In the year 2000 there were approximately 400 million native speakers of English in the world.1...
- English is also an official NATO language and in addition to that, a good command of English is an operational requirement of NATO
- If we add about 100 million people who speak English as a second language, it can be seen that English has become the international language of communication.
- Military personnel of NATO counties are simply not able to communicate effectively without this common language during joint maneuvers and exercises.
- In order to comply with these requirements all NATO countries have launched a massive language training program.
- Demands for English language training are constantly growing due to NATO membership, joint missions, exercises, UN missions, and participation in EU multinational task forces.
- The Czech Armed Forces started this program at the end of 1945.

Answer key to the exercises

Ex. 1: 1 expressions, 2 units, 3 languages, 4 inventions, 5 meanings, 6 combinations, 7 words, 8 inputs, 9 cases, 10 misunderstandings.
 Ex 2: 1f, 2g, 3h, 4a, 5c, 6b, 7i. Ex 3: 1d, 2j, 3i 4a, 5h, 6e, 7k, 8f, 9c, 10b.
 Ex 4: 1a, 2a, 3c, 4a, 5b. Ex 5: A1, B3, C2, D4, E5, F7, G6.

Zpracoval tým ÚJP Vyškov

Vaše případné dotazy, připomínky a náměty nám prosím pošlete na naši e-mailovou adresu: a_report@ujp-acr.cz.

technika a výzbroj

Mi-24 Hind

Krátce po druhé světové válce začali vedoucí představitelé Sovětské armády přemýšlet o dovybavení vrtulníků výzbrojí. Inspiraci našli v nasazení francouzských dodatečně vyzbrojených helikoptér v Alžíru. V Rusku následně vznikly ozbrojené varianty pístových Mi-1 a Mi-4. Poté, co Američané dokončili a ve Vietnamu bojově nasadili nový bitevní typ AH-1 Cobra, začali přemýšlet o stavbě zcela nového útočného vrtulníku i Rusové. Podobně jako Američané u typu AH-1 také využili dynamické prvky z již existujícího transportního typu Mi-8 a Mi-14. Původně odborníci Milovy konstrukční kanceláře navrhli maketu podobnou americkým vrtulníkem UH-1 Huey doplněnou o křídla pro nesení výzbroje. Skutečný vrtulník však nakonec vypadal úplně jinak než maketa. Promítly se do něj nejnovější poznatky z oblasti konstrukce helikoptér. Stroj získal označení V-24. V roce 1969 v Milově závodě dokončili první létající prototyp a 19. září se první V-24 vznesl do vzduchu. Ještě před ukončením státních zkoušek zahájili v roce 1970 sériovou produkci verze Mi-24 v Arseněvském výrobním závodě. Následovala produkce Mi-24A s hranatou kabinou se společným překrytem a poté výroba verzí D a V s oddělenými kabinami pilota a operátora. Další, méně rozšířená verze P s oddělenými kabinami byla vyzbrojena dvouhlavňovým kanonem ráže 30 mm.

Stroj byl silně pancéřován i vyzbrojen. Široké spektrum podvěsných prvků umožnilo, že byl schopen plnit celou škálu operací od boje s pěchotou či obrněnou technikou

až po evakuaci sestřelených posádek. Doslova křtem ohněm si Mi-24 prošly v Afghánistánu. Sovětský kontingent zde s těmito stroji plnil všechny bojové úkoly, které vůbec připadaly v úvahu. Mi-24 se pro SSSR také stal skvělým exportním artiklem a byl vyvezen do více než padesáti zemí světa. V modernizovaných verzích se vyrábí dodnes. Po zkušenostech s ozbrojenými vrtulníky Mi-4B a Mi-8T se velení Československé lidové armády (ČSLA) rozhodlo

zakoupit čistě bitevní stroj Mi-24. Rozhodnutí bylo úspěšeno i hromadným nasazením amerických bitevních strojů AH-1 Cobra v sousedním Německu. První čtyři stroje Mi-24D, ještě s rudými hvězdami na trupu, přilétly do Prostějova v srpnu 1978. O několik měsíců dříve prošli piloti a technici přeškolením v sovětském Frunze. Do roku 1982 bylo naší armádě dodáno celkem 28 strojů Mi-24D, přičemž původně byly všechny určeny pro 51. vrtulníkový pluk v Prostějově. Jedním z hlavních úkolů Mi-24 bylo hlídání proti pomalu letícím cílům v hraničních oblastech. Pro nasazení v příhraničních horských oblastech armáda v polovině osmdesátých let zakoupila výkonnější variantu Mi-24V, která mohla nést i modernější výzbroj. Těchto strojů bylo mezi lety 1985 až 1989 dodáno celkem 31 a všechny prošly službou u 11. vrtulníkového pluku v Plzni. Pro výcvik ze SSSR přilétly i dva cvičné Mi-24DU, které neměly v předí

Hlavní takticko-technická data Mi-24V:

Délka trupu s rotory	21,35 m
Výška trupu s rotory	5,47 m
Průměr nosného rotoru	17,3 m
Prázdná hmotnost	8 620 kg
Vzletová hmotnost	11 800 kg
Maximální rychlost	335 km/h
Dostup	4 800 m
Dolet	450 km

rotační kulomet. Přední kokpit byl ale vybaven plnou sadou letových přístrojů. „Dvacetčtyřka“ znamenala ohromný pokrok ve výzbroji armády. Byl to první ryze bitevní vrtulník sloužící v ČSLA, který byl vyzbrojen protitankovými raketami. Ve srovnání s předchozí technikou Mi-24 vynikaly také výtečnými výsledky střelby. Během porevolučních cvičení mnoho zahraničních delegací přiznalo, že pro jejich armády byl typ Mi-24 opravdu respektovaným soupeřem.

Rozpad federace vedl k odletu osmi Mi-24D, jednoho Mi-24DU a deseti Mi-24V na slovenskou základnu Sliač. V České republice došlo ke sloučení 11. a 51. vrtulníkového pluku a všechny Mi-24 putovaly na 33. základnu vrtulníkového letectva v Přerově. Mezi lety 2002 a 2007 posílilo její flotilu sedmnáct nových vrtulníků modernizované verze Mi-35. První tři stroje Rusko dodalo v lednu 2003. V rozloženém stavu je do České republiky přepravil letoun An-124 (stejně jako všechny následující). Vrtulníky ČR pořídila formou umoření ruského státního dluhu.

Za mimořádný profesní úspěch lze považovat získání prestižní putovní trofeje Silver Tiger příslušníky 331. letky bitevních vrtulníků Přerov na letecké základně portugalských vzdušných sil Beja (150 km jižně od Lisabonu), kde se na přelomu června a července 2002 konalo alianční cvičení Daring Eagle 2002, které bylo zaměřeno na prohloubení spolupráce v leteckém výcviku a sladění taktik jednotlivých druhů letectva při jeho bojovém použití. Součástí cvičení bylo i tradiční setkání elitních tygřích letek – NATO Tiger Meet. Úspěch přerovských vrtulníků je o to hodnotnější, že se jednalo o vůbec první českou vrtulníkovou jednotku, které se podařilo zvítězit. A nejen to, Češi byli první nejlepší letkou z takzvaného východního bloku. O nejvyšší cenu Asociace tygřích letek NATO (NTA – NATO Tiger Association), tzv. stříbrného tygra, se zasloužili kapitáni vrtulníků Mi-24V kpt. Vladimír Vladík a kpt. Rudolf Straka, dále kpt. M. Vaniš, mjr. P. Janiš, kpt. J. Chrobák, npor. P. Hendrych, por. M. Douda, por. P. Heřman, kpt. L. Němec, kpt. O. Pospíšil, kpt. M. Linhart a pprap. P. Solař.

V roce 2009 se přerovská letka se svými Mi-24 přestěhovala na 22. základnu letectva v Náměšti nad Oslavou. V loňském roce bylo rozhodnuto o postupném útlumu provozu Mi-24V v našem letectvu. Na Slovensku tyto helikoptéry dosloužily už v roce 2011.

Základní technický popis

Mi-24 je těžký bitevní vrtulník klasické koncepce s jedním pětilistým nosným a trojlístým vyrovnávacím rotorem. Trup začíná předí s kokpitem operátora zbraňových systémů a pilota za sebou. Následuje nákladová kabina pro osm výsadkářů, nad níž jsou uloženy motory TV3-117 s reduktorem. Trup zakončuje ocasní a koncový nosník, na němž se nachází vyrovnávací rotor a rozměrný stabilizátor. Po stranách trupu jsou umístěna křídla, která nesou na šesti závěsných bodech výzbroj. Zatahovací podvozek se skládá z přední nohy se zdvojenými koly, dvou hlavních noh a ocasní ostruhy bránící kontaktu vyrovnávacího rotoru se zemí. Nízkotlaké pneumatiky umožňují provoz z nezaplněných ploch. Výzbroj se u verze Mi-24V skládá ze čtyřhlavňového rotačního kulometu 9A-624 v předí, kombinace bloků neřízených raket ráže 57 mm či 80 mm, kulometných pouzder a bomb na podkřídelních závěsnících a protitankových řízených raket 9M14 Šturm.

V základní verzi je Mi-24 určen pro přímou bojovou podporu výsadku a boj s obrněnou technikou nepřítel. Vyvinuty byly též verze pro radiačně-chemický a biologický průzkum, korekci a navádění dělostřelecké palby či pro námořní odminování.

Text: Jakub Fojtík a Pavel Lang
Foto: Jakub Fojtík

Lehké kolové obrněné vozidlo

IVECO M65E 4x4 LOV

Hitem ve výzbroji armád NATO i dalších států se stala kolová obrněná vozidla. Především výroba lehkých verzí některých typů dosahuje tisícových sérií. Jedno z nich je rovněž ve výzbroji naší armády.

Základní požadavky na nové kolové obrněné vozidlo pro italské ozbrojené síly byly při vývoji realizované ve druhé polovině devadesátých let následující: Strategická mobilita, daná možností přepravy transportními letouny C-130J Hercules, C-27J Spartan, C160 Transall a vrtulníky CH-47 Chinook a CH-53. Dále vysoká taktická mobilita, daná vysokou rychlostí na komunikaci a zároveň průchodivostí v terénu. Její součástí je schopnost brodění. Zcela zásadním požadavkem se stala odolnost, fakticky hlavní bojový faktor v rámci současného asymetrického konfliktu nízké intenzity. Jejím základem je ochrana osob přepravovaných ve vozidle proti útoku ze všech směrů. Z hlediska ohrožení protivníkem vybaveným moderními technologiemi je důležité také omezení možnosti detekce přístroji pracujícími v infračerveném pásmu spektra. Nepominutelný faktor rovněž tvoří možnost dlouhodobého nasazení v extrémních klimatických podmínkách a jako u všech moderních vojenských vozidel i modulární konstrukce, umožňující výrobu více verzí určených k plnění různých úkolů a vývojový potenciál do budoucna. Dále je třeba připomenout důležitost ekonomiky výroby. Některá vojenská technika je

obvykle využívána s malými obměnami nejen armádou, ale také policejními složkami, což zvyšuje její sériovost, ale zároveň snižuje cenu i logistické náklady.

Při vývoji, ukončeném v roce 2001, se konstruktérům konsorcia IVECO podařilo v optimální míře realizovat uvedené požadavky. Vozidlo s firemním označením M65E19WM (4x4) má navíc elegantní italský design.

Prvním zákazníkem se staly italské ozbrojené síly. Výrobce předpokládá celkovou dodávku až 7 000 vozidel nesoucích bojové jméno Lince (Rys) a označení VTLM (Veicolo Tattico Leggero Multiruolo). Z nich bylo prozatím dodáno 1 200. Oproti původním čtyřem je předpokládána výroba až 15 verzí. Vystává ovšem otázka, co udělá s dodávkou ekonomická krize. V materiálech konsorcia IVECO je

uváděno rovněž označení LMV (Light Multirole Vehicle), které je nejčastěji používáno v médiích.

Dalším zákazníkem IVECO jsou britské ozbrojené síly. Tomu pravděpodobně napomohl i podíl zbrojovky ALVIS (v současné době součást konsorcia BAE Systems). Britská armáda prováděla několik let výběrové řízení na nové vozidlo v rámci programů LATV (Light Armored Tactical Vehicle) a FCLV (Future Command and Liaison Vehicle). Vítězem se stalo právě vozidlo konsorcia IVECO nesoucí v Británii firemní označení MLV (Multirole Light Vehicle), případně MLV/CLV (Command and Liaison Vehicle) a bojové jméno Panther CLV. V současné době je ve výzbroji 401 Pantherů s opcí na dalších 400 pro britské ozbrojené síly, včetně letectva RAF (Royal Air Force), s možností následného navýšení. Vozidla MLV nahrazují stávající zavedené pásové obrněné transportéry řady FV430, automobily Land Rover v různých obrněných verzích a pásové obrněné transportéry AT105 Saxon a FV103 Spartan. V rámci bojového nasazení mají rovněž nahradit obrněné verze terénních automobilů Land Rover i klasické terénní automobily. Velkým zákazníkem konsorcia IVECO jsou rovněž belgické ozbrojené síly, které mají ve výzbroji 440 vozidel, 120 sad modulárního přídavného pancéřování a opcí na dalších 400 LMV. Mezi další uživatele těchto vozidel patří Španělsko (185 LMV a s opcí na dalších 400), Norsko (170), Rakousko (150) a Chorvatsko (14). Doslova strategickým partnerem Italů se stalo Rusko, které předpokládalo licenční výrobu celkem 1 755 LMV v průběhu pěti let. Ovšem podle posledních informací byla zakázka drasticky omezena na 727 vozidel mimo již zavedených 57 ve výzbroji. Nedávno se v médiích objevovaly informace o výrobě 4 000 LMV pro čínskou armádu a policii. Před dvěma roky byly prezentovány dvě nové verze LMV, a to jednak základní typ s citadelou prodlouženou z 3,2 m na 3,5 m pro větší pohodlí osádky a jednak shora otevřená verze SF (Special Forces) pro speciální jednotky. Česká armáda využívá kromě základní verze s označením IVECO M65 4x4 LOV (IVECO M65E 19WM 4x4 zbraňová stanice) rovněž verzi zdravotní (Zdrav), EOD a elektronického boje (STAR V).

Technický popis

Italští konstruktéři využili při vývoji nového obrněného vozidla maximum komerčních dílů. Tím snížili jak vývojové náklady, tak akviziční cenu a následně i náklady na provoz.

Hlavní takticko-technická data vozidla M65E 19WM 4x4 LOV 50 B se zbraňovou stanicí Protector M151 A2:

Délka	5 050 mm
Šířka	2 020 mm
Výška stropu korby	1 950 mm
Rozchod	1 710 mm
Rozvor	3 230 mm
Světlost	350 mm
Bojová hmotnost s pancéřováním	7 100 kg
Náklad	1 200 kg
Hmotnost nebrzděného přívěsu	do 750 kg
Hmotnost brzděného přívěsu	do 4 200 kg
Maximální rychlost	110 km/h
Akční rádius	750 km
Brodivost bez přípravy	850 mm

LMV je řešeno jako klasické terénní, čtyřkolové s motorem vpředu a náhonem 4x4. Základ konstrukce tvoří čtyřdveřová karoserie lisovaná z ocelového plechu. Její tuhost zesiluje ocelový rám, který zpevňuje celou konstrukci. Hlavní částí karoserie je kabina osádky se dvěma řadami sedadel za sebou, pro niž se používá označení citadela. V první řadě se nalézají dvě sedadla s místem řidiče vlevo (u kontinentálního provedení) či vpravo (u britského provedení). Za nimi jsou tři sedadla vedle sebe. Základ konstrukce sedadel tvoří výlisek z ocelového plechu, zesílený trubkami. Vše je pohyblivě uchyceno do ocelového rámu a ten zase k zesilující trubkové konstrukci kabiny. Každé sedadlo má rozměrnou opěrku hlavy a pětibodové bezpečnostní pásy. Uvedené řešení částečně eliminuje rázový účinek tlakové vlny při explozi miny nebo nástražného výbušného systému pod vozidlem. Zadní část karoserie tvoří shora otevřený nákladní prostor. Jedná se o korbíčku s plachtou na obloucích nebo se snímatelným plastovým krytem, který navazuje na předchozí část kovové karoserie. Hlavní část plochy zádi vozidla zabírají velké manipulační dveře.

V uvedeném provedení je LMV terénní automobil bez zvláštní ochrany proti účinkům různých zbraní s výjimkou exploze zdola. Další ochranu zajišťují až bloky modulárního přídavného pancéřování, které se upevňují na základní karoserii. Jedná se o patentem chráněnou soupravu kompozitových panelů s různým stupněm odolnosti. Při nejnižším poskytují ochranu před střelami ráže 5,56 mm a při nejvyšším proti munici z velkorážních kulometů ráže 12,7 mm a střepinám dělostřelecké munice. Součástí soupravy jsou i panely s neprůstřelnými skly. Ochrana před ženíjnými minami s hmotností trhaviny do šesti kilogramů a nástražnými výbušnými systémy zesiluje dno kabiny vyrobené z několika vrstev materiálu a dnové pancéřování tvarované do V za účelem rozkladu tlakové vlny do stran. Pravděpodobnost detekce LMV pomocí přístrojů pracujících v infračerveném pásmu spektra snižuje vedení výfuku v rámu mezi podlahami vozidla od motoru po záď. Nejteplejší části motoru, například turbokompresor, jsou odstíněny tepelnými kryty, které snižují vyzařování. Kabina je do určité míry rovněž odhlučněna. Použití plastových dílů a výrobcem nespecifikovaného druhu nátěru údajně omezuje i pravděpodobnost detekce vozidla radiolokátorem. Výrobce píše o takzvaném stealthy provedení. Palivová nádrž se nachází na zádi mimo kabinu s cílem omezení ohrožení osádky při požáru. Přesto je důležitým bezpečnostním prvkem automatický hasicí systém. Organickou součástí výbavy tvoří rovněž klimatizace, která umožňuje činnost při teplotách od -32 do +49 stupňů Celsia.

Pohon zajišťuje přeplňovaný vznětový motor IVECO F1D o objemu tři litry, se vstříkovaním common rail a výkonem 136 kW při 3 700 otáčkách. Jeho točivý moment převádí na všechna čtyři nezávisle zavěšená kola šestistupňová automatická převodovka ZF6HP26 6 pomocí kardanových hřídelí a diferenciálů.

Vozidlo nemá základní organickou výzbroj. Do kruhového krytu ve stropě lze však uchycením na zesilovací trubkovou konstrukci instalovat lafety různých zbraní, především kulometů a granátometů. Jedná se například o dálkově ovládanou zbraňovou stanici SDWS (Self Defence Weapon Station) se zaměřovačem Defender izraelské společnosti Rafael, dále Enforcer italského konsorcia CELEX Galileo s kulometem ráže 12,7 mm, kterou jsou vybavena britská vozidla, nebo nejrozšířenější typ Protector norské společnosti Kongsberg v několika verzích s různými lafetovanými zbraněmi. Naše armáda používá kromě zbraňové stanice Protector M151 A2 s kulometem M2 HQCB i dálkově ovládanou zbraňovou stanicí domácího původu ZSRD 07 s kulometem FN MAG u vozidel pro týmy EOD.

Text a foto: Martin Koller

Po aprílu do zeleného

Pro dvaapadesát nově přijatých vojáků z povolání, z nichž jsou čtyři ženy, se 2. duben 2013 stal dnem, na který určitě nezapomenou – a to ne proto, že by si z nich někdo udělal apríl, ale proto, že se rozhodli pro změnu svého dosavadního života, kterým nástup do tříměsíčního kurzu základního výcviku ve Vyškově rozhodně je. Další čtyři vojáci z povolání, kteří nastoupili přímo k vojenským útvarům, se ke svým kolegům ve Vyškově připojí později.

Nikomu z nováčků na jaro nezvyklá zima a sníh nezabránily přijmout tuto výzvu – před sedmou hodinou ranní byli již všichni připraveni v kinosále rozděleni do dvou skupin. Postupně se střídali při prezenci, převzetí výstrojních bodů, občerstvení, vystavení zdravotní knížky a posléze i samotného vystrojení. Ubytování pro většinu z nich již nebylo třeba řešit – pro včasný nástup neváhali do areálu vyškovských kasáren přijet o den dřív.

Všichni, kteří do Vyškova nastoupili, byli vybráni jako nejvhodnější pro konkrétní místa v ozbrojených silách ČR, především u 13. dělostřelecké brigády a 4. brigády rychlého nasazení, a v rámci základního výcviku budou mít možnost naučit se vše potřebné a důležité, na čem budou u svých útvarů stavět a co budou moci dále rozvíjet a prohlubovat.

Od myšlenky sloužit v zeleném přes výběr a vydání rozhodnutí až po nástup do základního výcviku uplynulo mnoho dní, které se pro nově přijaté vojáky z povolání od této chvíle v rámci nelehkého vojenského výcviku ještě mnohokrát znásobí. Proto jim přejeme hodně sil, nezlomnou vůli a pevné zdraví.

Připravila: mjr. Mgr. Monika Blaschkeová

Vydává MO ČR
Odbor komunikace a propagace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 553
973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Jan Procházka

Grafická úprava: Andrea Bělohávková

Kresby: Jiří Král

Jazyková korektura: Jiřina Švarcová

Foto na titulní straně: kpt. Michal Pech

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
OKP MO – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: EUROPRINT, a. s.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 9. 4. 2013

Toto číslo vyšlo dne: 15. 4. 2013

Kontakty do redakce

Šéfredaktor

Jan Procházka
telefon: 973 215 553
mobil: 724 033 407
e-mail: jan_prochazka@klikni.cz

Redaktoři

Martin Koller
telefon: 973 215 572
mobil: 724 071 112
e-mail: kollermartin@seznam.cz

Pavel Lang

telefon: 973 215 868
mobil: 724 002 623
e-mail: pavellang@centrum.cz

Vladimír Marek

telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz

Grafik

Andrea Bělohávková
telefon: 973 215 786
mobil: 601 579 644
e-mail: andrea.belohlavkova@seznam.cz

Informace pro autor

Aby mohla redakce proplatit honorář za zveřejněný příspěvek, musí jí autor zaslat tyto údaje:

- jméno a příjmení,
- datum narození (NE rodné číslo!),
- údaj, zda jde o VZP, o. z., AZ anebo osobu mimo resort,
- adresu bydliště.

V případě VZP, o. z. i přísl. AZ dále:

- číslo VÚ či VZ a město posádky,
 - číslo RFO, který je vyplácí.
- V případě osoby mimo resort:
- číslo účtu, na který má být poslán honorář,
 - název a číslo banky,
 - na faxové č. 973 215 933 poslat kopii průkazního listku k tomuto účtu.

Tyto údaje je účelné uvádět současně se zasláním článkem. Není v silách redakce je zpětně zjišťovat.

44. lehký motorizovaný prapor

„Generála Josefa Ereta“

Stále více útvarů Armády České republiky se může pyšnit historickými a čestnými názvy. Ne ve všech případech jsou ale dostatečně prezentovány a mnohdy ani vojenská veřejnost přesně neví, co se za nimi skrývá. Právě tato skutečnost nás přivedla na myšlenku připomenout nejen odborné veřejnosti některé z těchto názvů a také tradice, k nimž se hlásí jejich nositelé. Tentokrát se budeme věnovat historickému názvu 44. lehkého motorizovaného praporu – „Generála Josefa Ereta“.

Jindřichohradecký 44. lehký motorizovaný prapor získal čestný historický název „Generála Josefa Ereta“ od prezidenta České republiky Václava Klause 8. května 2011 u příležitosti šedesátého šestého výročí ukončení druhé světové války v Evropě.

Brigádní generál Josef Eret se narodil v početné selské rodině 30. října 1892 v Červeném Hrádku na Plzeňsku. Po absolvování reálného gymnázia pokračoval ve studiu na učitelském ústavu. Krátce po vypuknutí první světové války byl mobilizován. Po nezbytném výcviku odešel se zeměbrancekým plukem 7 na srbské bojiště. Zde se v prosinci 1914 dostal do zajetí. Po ústupu srbských vojsk v roce 1915 byl jako zajatec evakuován do Itálie.

V prosinci 1917 se Josef Eret přihlásil do čs. legií. V dubnu 1918 se stal velitelem čtyř pěšího pluku 31. Se svou jednotkou se pak účastnil bojů o Doss Alto. Naše legie zde měly za úkol střežit frontový úsek na masivu Altissimo. Když rakouská rozvědka zjistila, že tento úsek fronty drží Čechoslováci, rozhodla se soustředit zde síly a přejít do útoku. Ten se uskutečnil v brzkých ranních hodinách 21. září 1918. Přestože rakouské síly měly značnou převahu, našim legionářům se je podařilo odrazit a pozice udržet.

Počátkem října 1918 byl Josef Eret povýšen na nadporučíka a jmenován velitelem roty. Do nově vzniklé republiky dorazil se svou jednotkou v prosinci 1918. Okamžitě byl odeslán na jižní Slovensko, kde měl jeho pluk zajišťovat nově utvářenou hranici s Maďarskem. V prostoru Košic, Lučence a Margecan se později účastnil bojů s maďarskou Rudou armádou. Ještě v průběhu tohoto konfliktu byl povýšen do hodnosti kapitána a po jeho skončení pověřen funkcí pobočníka velitele a šéfa štábu 6. divize. Ve Znojmě působil až do jara 1920, kdy odešel do Prahy. V roce 1921 nastoupil do prvního ročníku Válečné školy. Po jeho zdárném ukončení následuje stáž u štábu 4. divize hrubého dělostřelectva a jezdeckta. Druhý ročník Válečné školy ukončil v srpnu 1922.

Dalších šest let sloužil v I. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany. V říjnu 1928 byl administrativně přemístěn k pěšímu pluku 33 do Chebu. Ve skutečnosti ale i nadále pracoval na I. oddělení Hlavního štábu MNO v Praze. V této době byl vyslán již v hodnosti podplukovníka na dvouměsíční stáž ve štábech francouzské armády.

Po krátkém působení u pěšího pluku 38 v Podbořanech byl ustanoven náčelníkem štábu 1. divize v Praze.

Za významný mezník Eretovy kariéry lze nesporně považovat jeho působení ve Vojenské kanceláři prezidenta republiky v letech 1935 až 1937. Zde byl také povýšen do hodnosti plukovníka. V listopadu 1937 je jmenován prozatímním velitelem pěšího pluku 29 se sídlem v Jindřichově Hradci. A právě k tradicím tohoto útvaru se hlásí současný 44. lehký motorizovaný prapor sídlící nyní v tomto jihočeském městě. Josef Eret v této funkci strávil necelých sedmáct měsíců. Ty však patří z hlediska plnění úkolů naší armády k těm nejdynamičtějším. Zastihla ho zde i květnová a zářijová mobilizace. Se svým plukem přikrýval v těchto nelehkých dnech svěřený úsek hranic. Pro Ministerstvo národní obrany vypracoval patnáctistránkové hodnocení mobilizace a následného zabránění hranice.

Pouhých pět dnů před okupací Československa a vytvořením protektorátu předává velení pluku svému nástupci, plukovníkovi Václavu Nouzákovi. Je totiž přidělen ke II. oddělení Hlavního štábu. Převratný vývoj událostí mu však znemožní

Pražského povstání v květnu 1945 vykonával funkci velitele pluku revolučních gard v oblasti Praha-západ.

Okamžitě po skončení druhé světové války se přihlásil do nově budované armády. Koncem května 1945 byl jmenován podnáčelníkem štábu Vojenského okruhu 2 v Táboře. O dva měsíce později převzal na tomto velitelství funkci nejdříve zatímního a následně plnohodnotného náčelníka štábu. V létě 1947 byl povýšen do první generálské hodnosti. V té době je přemístěn na 2. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany. Již v srpnu 1947 je však ustanoven přednostou vojenského oddělení československého velvyslanectví ve Vídni. Zde ho také v únoru 1948 zastihlo převzetí moci komunisty. Z informací, které se k němu v té době dostávaly, bylo nejen zřejmé, že jeho armádní kariéra definitivně končí, ale navíc i to, že mu hrozí zatčení a uvěznění. Na nic tedy nečekal, opustil Vídeň a odešel do emigrace.

V Československu byl označen za zběha, degradován do hodnosti vojína a kriminalizován. V emigraci žil Josef Eret v New Yorku a později ve Washingtonu. Zapojil se do práce emigrantských a krajanských organizací. Stal se předsedou Svazu čs. důstojníků v exilu.

Umírá tak trochu symbolicky v den 34. výročí nacistické okupace Československa 15. března 1973. Až osmáct let po své smrti je in memoriam plně rehabilitován a byla mu navržena hodnost brigádního generála.

převzetí nové funkce. Okupanti ruší československou brannou moc, plukovník Eret je podobně jako většina ostatních vojáků převeden do civilu a stává se vrchním odborným radou kulturního odboru státního prezidenta v Praze. „V létě roku 1939 mi bylo nabídnuto místo v Kanceláři prezidenta protektorátu dr. Emila Hácha, a to v osobním kabinetu. Protože byla tato nabídka učiněna v dohodě s ministerským předsedou generálem Aloisem Eliášem, který chtěl mít na Hradě spolehlivě a jemu dobře známé důstojníky, nabídku jsem přijal. Když přednosta osobního kabinetu dr. Josef Čihář byl na dovolené, byl jsem vybrán za jeho zástupce. To mně poskytlo příležitost poznat blíže za mého poměrně krátkého pobytu dr. Hácha,“ popisoval své první kroky ve vynuceném civilu Josef Eret.

Později byl převeden na Ministerstvo školství a národní osvěty jako vrchní odborný rada. Již v září 1941 byl však jako bývalý legionář přeložen do výslužby. Prakticky od začátku okupace se zapojil do odbojové činnosti, a to nejen v Praze, ale i na Jindřichohradecku. Distribuoval finanční pomoc rodinám vojáků, kteří odešli do zahraničí, případně byli zatčeni. Během

S využitím internetových stránek 44. lehkého motorizovaného praporu připravil Vladimír Marek

Foto: VÚA-VHA a archiv 44. lehkého motorizovaného praporu

601. skupina speciálních sil Generála Moravce v Prostějově

vyhlašuje

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

pro zájemce o službu u této elitní
jednotky AČR

Kdy? 13. května 2013

Kde? Letecká kasárna Prostějov

Je určeno pro dvě skupiny uchazečů:

kategorii A – zájemci o službu u bojových jednotek (7 dnů)

kategorii B – zájemci o službu u ostatních součástí skupiny (2 dny)

Skládá se ze dvou částí:

- základního výběru (pro kategorii A i B)
- výběrového týdne (pouze pro kategorii A)

Vstupní podmínky:

- minimálně dva roky aktivní služby u útvarů a zařízení AČR nebo absolvent vojenské vysoké školy (ve zvláštních případech může být odpuštěno)
- zdravotní klasifikace A
- čistý rejstřík trestů
- úplné středoškolské vzdělání s maturitou (výjimky pouze u zabezpečovací jednotky)
- pokud možno bezpečnostní prověrka požadovaná na danou funkci

Ubytování je zajištěno v prostoru kasáren bez možnosti opuštění ubytovacího prostoru. Na první dva dny výběrového řízení je nutné si zabezpečit stravu.

Zájemci o výběrové řízení, kontaktujte oddělení personalistiky 601. skupiny speciálních sil nejpozději do **3. května 2013** na tel. **(973) 411 596 (411 539), 724 692 676 (725 705 125)** nebo na e-mail **personalni@601skss.cz**.

Více informací o útvaru a výběrovém řízení naleznete na internetových stránkách **www.601skss.cz**.

Máš odvahu vyzkoušet své schopnosti? Čekáme Tě!